ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม

ISSN 0857-2909

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม ๒๕๓๐

อ่าน...โอวาทสำคัญ

ของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ กล่าวถึง "ธรรมกาย"

...น้อมคิดความเป็น ตาม พระมหาธรรมกายกาย

ฉบับนี้เฉลยปัญหา

...อะไรคือนิมิต อะไรคือของจริง ใน "ธรรมกาย"

พร้อมเรื่องน่าสนใจ เช่น ทางสายเอก...ฯลฯ

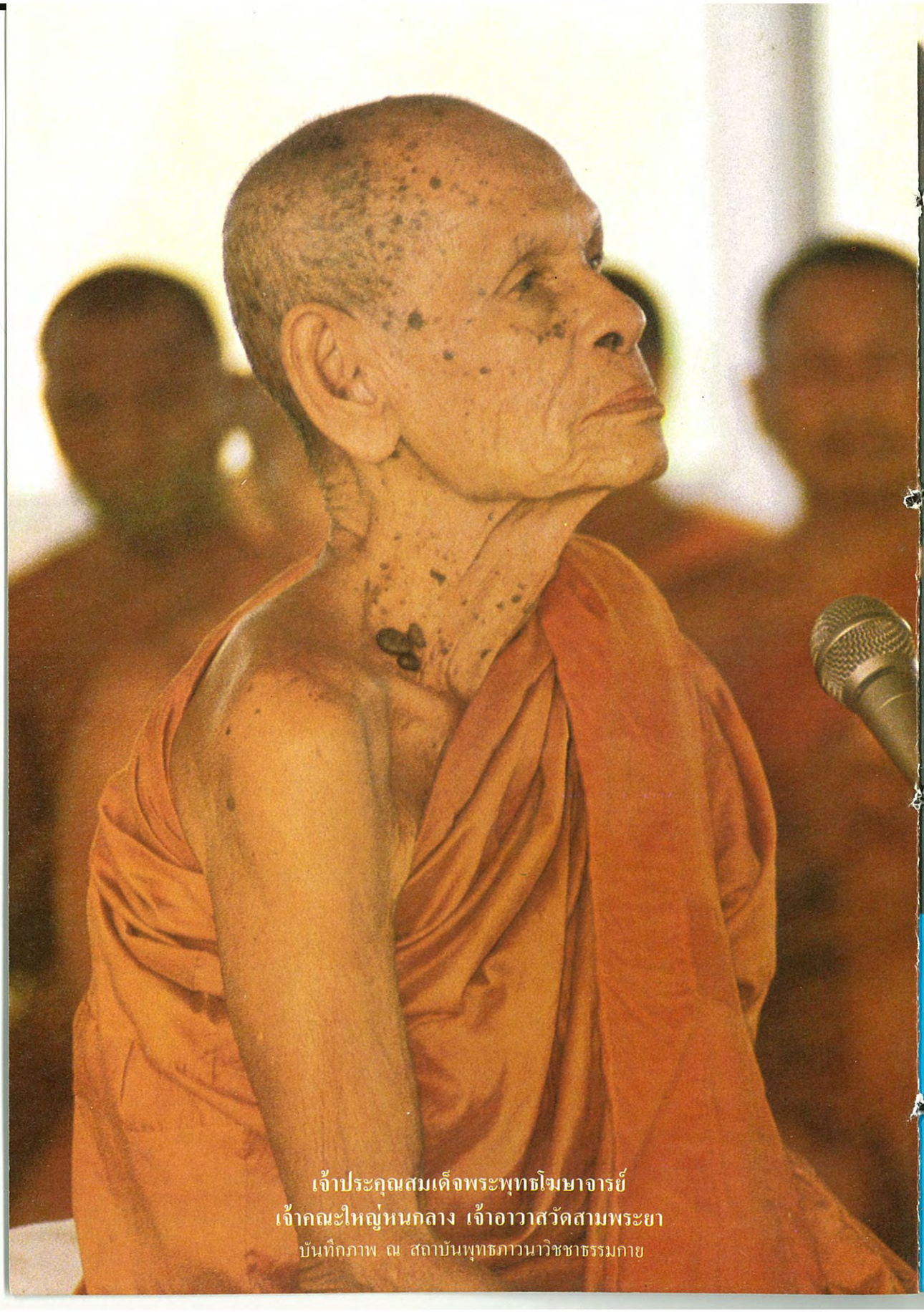

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
เจ้าคณะใหญ่หนกลาง เจ้าอาวาสวัดสามพระยา
บันทึกภาพ ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

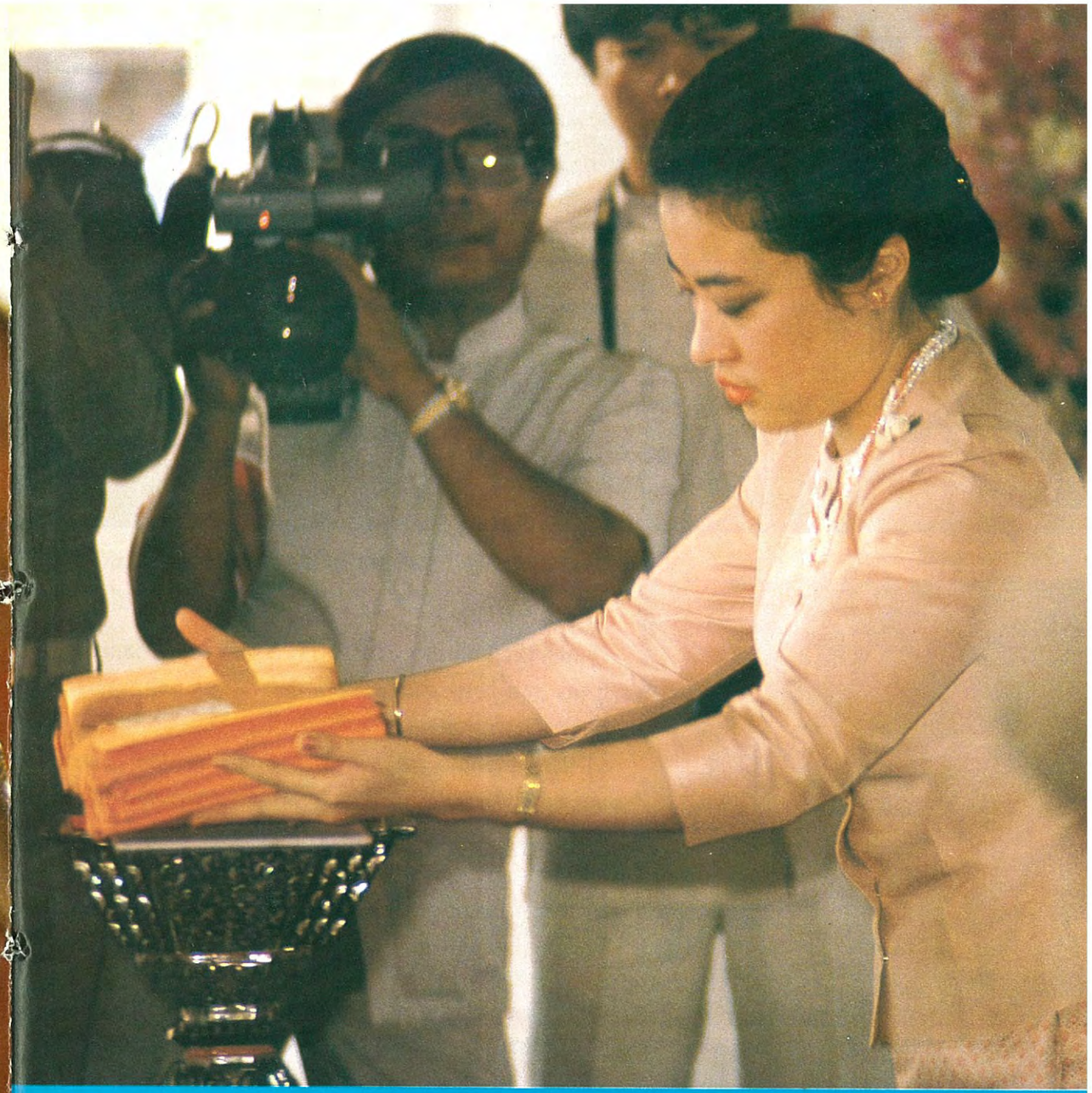

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จทรงเป็นประธานทอดผ้าพระกฐิน ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๙

ธรรมจำเริญสุขสวัสดี

ในมงคลสมัยขึ้นปีใหม่ ชาวไทยต่างก็จะตั้งความปรารถนาให้มีความสุขสวัสดีตลอดปี ทั้งยังส่งความปรารถนาไปยังผู้อื่นด้วย ในโอกาสเดียวกัน ผู้นับถือพระพุทธศาสนาก็จะบำเพ็ญกุศลตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ได้ตรัสธรรมที่จะให้ผู้ปฏิบัติตามมีความสุขสวัสดีไว้ ๔ ประการ คือ

๑. ปัญญา
๒. ตบะ
๓. อินทรีย์สังวร
๔. ปฏินิสสัคคะ

ข้อที่ ๑ หมายถึง ปัญญาที่นำมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต จนถึงขั้นชีวิตปลอดความทุกข์โดยสิ้นเชิง ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า "ความสุขสวัสดีตลอดกาล"

ข้อที่ ๒ หมายถึง ความพากเพียร พยายาม จนถึงขั้นเป็นตบะเผาผลาญสิ่งไม่ดีในใจให้หมดสิ้นไป ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า "ความสุขสวัสดีตลอดกาล"

ข้อที่ ๓ หมายถึง ความระมัดระวัง เมื่อมีอารมณ์ภายนอกมากระทบที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ให้มีการสนองตอบต่ออารมณ์นั้น จนเกิดเป็นชอบ-ชังขึ้น ข้อนี้จะต้องอาศัยการปฏิบัติไปตามลำดับ มิใช่จะหมดชอบ หมดชังไปทันทีทันใด เมื่อปฏิบัติได้สูงสุด ก็อาจจะกล่าวได้ว่า "ความสุขสวัสดีตลอดกาล"

ข้อที่ ๔ หมายถึง การสละ สลัดบรรดาความไม่ดี ที่เรียกรวมว่า กิเลส อันปรากฏขึ้นทางการกระทำ การพูด และความคิด จนถึงขั้นไม่มีเหลืออยู่ กลายเป็นความปลอดโปร่ง แจ่มใส ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า "ความสุขสวัสดีตลอดกาล"

*เมื่อตั้งความปรารถนาความสุขสวัสดีในโอกาสขึ้นปีใหม่ ควรจะได้ปฏิบัติ **"ธรรมจำเริญสุขสวัสดี"** ไปตามขั้นตอน จนมีความสุขสวัสดีตลอดกาล*

(พระพรหมคุณาภรณ์)

พิธีทอดผ้าพระกฐิน ๘ พ.ย. ๒๕๒๙

๑

๒

๓

๑) เมื่อเสด็จถึงสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ร.ต. วัฒนา สูตรสุวรรณ รองผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี ประธานกรรมการจัดงานทอดกฐินเข้ากราบทูลถวายรายงาน

๒) พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรชายาฯ ขณะทรงประเคนเครื่องไทยทานถวายแก่พระภิกษุสงฆ์ผู้อยู่จำพรรษาที่สถาบันฯ

๓) ทรงมีพระปฏิสันถารเป็นเวลานานกับบรรดาประชาชนที่รอเฝ้ารับเสด็จ เพื่อที่จะร่วมเสด็จพระกุศลกับพระองค์ฯ

๔) ส่วนหนึ่งของสาธุชนที่มีจิตศรัทธา ร่วมบำเพ็ญกุศลในงานทอดผ้าพระกฐินในครั้งนี้ด้วย

๔

ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม
ของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :
พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์
(เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระธรรมธีรราชมหามุนี
(ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระราชวิสุทธิโมลี
(ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระราชปริยัติกวี
(วิเชียร อโนมคุโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร
(วีระ คณฺตฺตโม)
พระเดชพระคุณ พระเมธีรัตโนดม
(อำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ ป.ธ. ๗)
พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล
(มงคลบุตร)
ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ
(อดีตประธานศาลฎีกา)
ศาสตราจารย์ ดร. นิคม จันทรวิทุร

ผู้จัดการ :
รศ. ดร. พัฒนะ ภวะนันท์

บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา :
รศ. ดร. ธีระ เกรอต

กองบรรณาธิการ
รศ. ถาวร สุทธิพงษ์
ผศ. ทรรศนีย์ อัศเวศม์
แพทย์หญิง คุณสวรรยา เดชอุดม
ผศ. ดร. พีระดา สิริจินตกาญจน์
ผศ. ดร. ศิริพร สิทธิประณีต
ผศ. เบญจา ตระกูลบุญ
คุณอรวรรณ เวศอุไร
คุณวีระ เนตยกุล
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ
คุณสุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์
คุณสุนีรัตน์ ชลสายพันธ์

ฝ่ายภาพ :
คุณสง่า สัจพันโรจน์
คุณวีระ เนตยกุล

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ :
คุณสุธาร สุขยางค์
คุณส่วน พนมวัฒนากุล

ฝ่ายธุรการ ประสานงาน :
คุณพจมาน ศิริบัณฑิตย์กุล
คุณบำรุง บุญเชื้อ
คุณอมรรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล
คุณสมชาย บุญเชื้อ

ฝ่ายศิลปี :
คุณสมโพธิ์ ฌานวังศะ
รูปเล่ม/ตัวเรียงอักษรคอมพิว :
บริษัท วิชั่นอาร์ต คอร์ปอเรชั่น จำกัด

พิมพ์ที่ :
ศรีเมืองการพิมพ์ ๕/๓๙ ถนนรองเมือง
ซอย ๕ กทม. ๑๐๕๐๐
นายประยุทธ คมอำนาจสกุล ผู้พิมพ์โฆษณา
โทร. ๒๑๔๔๖๖๐, ๒๑๔๔๓๗๐

อธิบายปก :
"มหาธรรมาสน์ มงคลเทพมุนีอนุสรณ์"
พระธรรมธีรราชมหามุนี พร้อมด้วยศิษยานุศิษย์
ร่วมกันสร้าง เพื่อบูชาพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ
ในวาระครบ ๑๐๐ ปีแห่งวันสมภพ เมื่อ ๑๐ ต.ค. ๒๕๒๗
ประดิษฐาน ณ ศาลาวัด ชั้น ๒ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม.

นิตยสาร "ธรรมกาย" ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มีนาคม ๓๐

สารบัญ

พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ๗

มหาสติปัฏฐาน ๔ : ธรรมกาย
พระธรรมเทศนาเรื่อง มหาสติปัฏฐาน ..... พระเดชพระคุณ พระธรรมธีรราชมุนี ๒๕

ธรรมปฏิบัติ
การมีสติพิจารณาเห็นกายในกาย ..... พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร ๖๖

ธรรมะสำหรับเยาวชน
รู้อยู่คู่สติ ..... ศศิประภา ศากยบุตร ๙๑
ทางสายเอก ..... บุญส่ง ๙๔

จากพระไตรปิฎก
ความชั่วไม่ทำเสียเลย ดีกว่า ..... หลวงป้า ๓๕

ประสบการณ์ผู้ปฏิบัติธรรม
เป็นธรรมกายสงบใจดีนัก ..... บุศยรัตน์ ๗๑
พบผีที่ท่าทราย ..... อรทัย ภัคนันท์ ๘๐

ตอบปัญหาธรรม
"นิมิต" กับ "การเห็นของจริง" ..... พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล ๙๘

สัมภาษณ์บุคคล
ข้อคิดความเห็น ของพระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ ..... วีระ เนตยกุล ๒๐

ธรรมสภา ..... วิมังสา ๔๙

ปกิณกะ
คำกราบเรียนถวายรายงาน ..... พระเดชพระคุณ พระธรรมธีรราชมหามุนี ๕๓
โอวาทของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ๕๙
หาบุญได้ - ใช้บุญเป็น ..... วิปุลธมฺโม ภิกฺขุ ๓๗
สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น ..... ธรรมทัศน์ ๗๖
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ..... วิมังสา ๘๙
กิจกรรม ๕๕

วัตถุประสงค์: เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก ราชบุรี ในโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และมูลนิธิ/โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
● **อัตราค่าสมาชิก:** ๑ ปี (๔ เล่ม) ๑๒๐ บาท (ไม่คิดค่าส่ง) เล่มละ ๓๐ บาท

"จริง ๓"
คติธรรมเพื่อความเจริญของทุกท่าน
● **จริง : รู้** ● ● **จริง : ทำ** ● ● **จริง : ใจ** ●
ชยมงฺคโล ภิกขุ

ถ้อยแถลง

เนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่ คณะผู้จัดทำขอ "สวัสดีปีใหม่" และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ท่านผู้อ่าน มีความสุข ความเจริญก้าวหน้าทั้งในทางโลกและทางธรรมยิ่ง ๆ ขึ้นไป

กิจกรรมที่สำคัญในช่วงที่ผ่านมานี้ได้แก่การอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๑๑ ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี ระหว่างวันที่ ๑ ถึง ๑๕ ธันวาคม ๒๕๒๙ ในการอบรมนี้เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เจ้าคณะใหญ่หนกลาง กรรมการมหาเถรสมาคม และเจ้าอาวาสวัดสามพระยา ได้กรุณาไปเป็นประธานในพิธีเปิดการอบรม โอวาทของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ชี้ให้เห็นว่า **คำว่า "ธรรมกาย" นั้นเป็นพุทธวจนะเรียกไว้ในชั้นสูง บุคคลเข้าถึงได้ด้วยการปฏิบัติธรรม เป็นทางที่ถูกต้อง ผู้ที่มาเข้ารับการอบรมเดินทางถูกแล้ว และการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติของสถาบันฯ อยู่ในสายตาของเจ้าประคุณสมเด็จฯ มาตลอด** โอวาทนี้คงจะให้ความสว่างแก่ผู้ที่ลังเลสงสัยการเผยแพร่วิชชาธรรมกายของสถาบันฯ ได้บ้างไม่มากก็น้อย

การอบรมนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของพระเดชพระคุณพระพรหมคุณาภรณ์ องค์ประธานสถาบันฯ พระเดชพระคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี และท่านเจ้าคุณพระภาวนาโกศลเถร รองประธานสถาบันฯ พร้อมด้วยพระเถรานุเถรอีกหลายท่าน และอยู่ภายใต้การอำนวยการอบรมของท่านเจ้าคุณพระเมธีรัตโนดมรองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี กับพระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล ผู้อำนวยการมูลนิธิ และสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

ผู้ที่เข้ามารับการอบรมมีทั้งพระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา พระสงฆ์ เถรานุเถระที่เข้ารับการอบรมและอยู่ตลอดระยะเวลาการอบรมมีจำนวน ๑๙๗ รูป มีผู้ปฏิบัติได้ผลดีมากจำนวน ๔๓ รูป ดีปานกลางจำนวน ๓๔ รูป สามเณรที่เข้ารับการอบรมและอยู่ตลอดเวลาการอบรมมีจำนวน ๔๒ รูป ได้ผลดีมาก ๔ รูป ได้ผลดีปานกลาง ๑๐ รูป ส่วนอุบาสก อุบาสิกา ที่เข้ารับการอบรมมีจำนวนมากกว่า ๒๐๐ คน แต่เนื่องจากบางท่านมีงานประจำไม่สามารถอยู่ตลอดการอบรมได้ จึงหมุนเวียนกันไป การปฏิบัติได้ผลดีต่ำกว่าพระสงฆ์สามเณรเล็กน้อย อนึ่งพระสงฆ์ที่ปฏิบัติได้ผลดีพอสมควรขึ้นไปจะไปช่วยเป็นพระวิทยากรในการอบรมพระกัมมัฏฐานณ สำนักต่าง ๆ ของพระเถรานุเถระที่มาเข้ารับการอบรมในครั้งนี้ที่กำลังจะได้จัดขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ในเร็ว ๆ นี้

ที่จะเว้นกล่าวเสียมิได้ก็คือในการอบรมนี้ได้รับความร่วมมือประสานงานอย่างดียิ่ง

จากทางจังหวัดและท้องถิ่น ทั้งทางฝ่ายพระสงฆ์ก็มีพระเดชพระคุณพระราชวรเวที เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี ซึ่งได้กรุณามาถวายธรรมแด่พระสงฆ์ที่เข้ารับการอบรมด้วย และส่วนทางฝ่ายปกครองก็มีท่านผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี ตลอดจนข้าราชการประชาชน ในจังหวัดและท้องถิ่นมากมาย

เป็นที่น่ายินดีว่าทางฝ่ายปกครองบ้านเมือง มีท่านผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี เห็นประโยชน์ของการอบรมพระกัมมัฏฐาน ยินดีที่จะสนับสนุนให้มีการอบรมธรรมปฏิบัติแก่เยาวชน นักเรียนนักศึกษาสังกัดสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในเขตจังหวัดราชบุรีนี้อย่างเต็มที่ และจะได้ร่วมมือประสานงานกันจัดการอบรม **ธรรมปฏิบัติแก่เยาวชนภาคฤดูร้อน ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ในระหว่างปิดเรียนภาคฤดูร้อนนี้

พระธรรมเทศนาเรื่อง พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ โดย พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี ยังคงแสดงความลึกล้ำ รู้แจ้งเห็นจริงในธรรมชาติที่ลึกซึ้งละเอียด ยากที่จะได้ยินได้ฟังจากที่ใด ๆ เป็นอาหารใจที่สำคัญสำหรับผู้ใคร่ในธรรม

ในคอลัมน์**ตอบปัญหาธรรม** ปัญหาการนึกนิมิตและวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติธรรม ๒ ประการ คือการมุ่งชำระใจให้สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสนิวรณ์ และการเจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวของธรรมชาติตามที่เป็นจริง ได้มีการอธิบายอย่างชัดเจน ท่านที่สนใจในธรรมปฏิบัติจะได้รับความสว่างเป็นอันมากทีเดียว

การที่จะชำระกิเลสนั้นต้องเข้าใจก่อนว่ากิเลสและอุปกิเลสนั้นเป็นอย่างไร ท่านจะรู้จักหน้าตาของกิเลสและอุปกิเลสในเรื่อง **มหาสติปัฏฐาน**

ผู้ที่ไม่เข้าใจการสั่งสมบุญย่อมเสียโอกาสไปเป็นอันมาก บทความ**หาบุญได้ ใช้บุญเป็น** จะช่วยให้ท่านเข้าใจวิธีการหาและสะสมบุญ และที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันก็คือการใช้บุญจะต้องใช้ให้ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร

การพิจารณากายในกาย ซึ่งเป็นข้อหนึ่งในมหาสติปัฏฐานสี่จะช่วยให้ท่านเข้าใจขั้นตอนการใช้บุญในการตัดกิเลสอวิชชา ตัณหา อุปาทาน

นอกจากนี้ก็ยังมีบทความที่น่าสนใจต่าง ๆ ขอเชิญให้ท่านผู้อ่านติดตามรายละเอียดในฉบับนี้ต่อไป

สวัสดีครับ

บ.ก.

■ ■ ■

พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ

โดย **พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)**

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

โลกวิทู

แปลว่า รู้แจ้งซึ่งโลก โลกแบ่งออกเป็น ๓ คือ สังขารโลก สัตว์โลก โอกาสโลก โลกทั้ง ๓ นี้ สมเด็จพระบรมศาสดาทรงรู้แจ้งหมด รู้ถึงความเป็นไปของโลกเหล่านี้โดยละเอียดด้วย จึงได้พระนามว่าโลกวิทู

คำว่า โลก หมายความว่า เป็นที่ก่อแห่งสัตว์ หรือนัยหนึ่งว่าเป็นที่ก่อผลแห่งสัตว์ ซึ่งว่าเป็นที่ก่อแห่งสัตว์ก็คือเป็นที่เกิดที่อยู่แห่งสัตว์ ที่ว่าเป็นที่ก่อผลแห่งสัตว์ก็คือเป็นที่ซึ่งสัตว์ได้อาศัยก่อกุศลและอกุศล ว่าโดยเฉพาะโลกมนุษย์เป็นที่มนุษย์อาศัยสร้างบุญ แล้วก็ได้ผลไปบังเกิดในสวรรค์ หรือบำเพ็ญบารมีแล้วส่งผลไปสู่นิพพาน ดั่งเช่นองค์สมเด็จพระศาสดา ถ้าสร้างบาปแล้วก็เป็นผลให้ไปเกิดในนรก

สังขารโลก

คือโลกที่มีอาหารเป็นปัจจัยปรุงแต่งได้แก่คำว่า อาหารรัฏฐิติกา สัตว์อยู่ได้เพราะอาหารปรนปรือ อาหารแปลว่าประมวลมาหรือเครื่องปรนปรือ และแบ่งออกเป็น ๔ ประเภทคือ (๑) กวลิงการาหาร (๒) ผัสสาหาร (๓) มโนสัญเจตนาหาร (๔) วิญญาณาหาร

กวฬิงการาหาร (กพฬิงการาหาร) หมายความว่าอาหารที่เป็นคำ ๆ เช่นคำข้าว ส่วนละเอียดของอาหาร คือโอชะ หรือที่เรียกกันอย่างใหม่ ๆ ว่าวิตามินนั้นเข้าไปปรนปรือร่างกาย จึงเป็นปัจจัยให้สัตว์ดำรงชีวิตอยู่ได้ สัตว์ทั้งหลายมีอาหารหยาบมากและละเอียดต่างกันเป็นพวก ๆ เช่น จระเข้กินอาหารหยาบมาก แม้ก้อนหินหรือสัตว์ตัวใหญ่ ๆ แต่แล้วก็มีโอชะไปหล่อเลี้ยงร่างกายมันได้ นกยูงกินแมลงต่าง ๆ ทั้งตัว สุนัขในแทะกินกระดูกสัตว์ที่แข็ง ๆ ช้างม้าโคกระบือกินหญ้าและใบไม้ของหยาบ ๆ ก็มีโอชะไปหล่อเลี้ยงร่างกายมันได้ มนุษย์กินอาหารละเอียดกว่าสัตว์ที่กล่าวมาเป็นชั้น ๆ เช่น ราษฎรสามัญกินหยาบกว่าพระมหากษัตริย์ พวกเทวดากินอาหารละเอียดกว่ามนุษย์ อย่างที่เรียกว่าทิพย์ก็คือโอชะส่วนละเอียดของอาหาร พวกพรหมละเอียดยิ่งกว่าเทวดาอีก มีจักรพรรดิคอยปรนปรือ แม้เลยชั้นรูปพรหม อรูปพรหมขึ้นไป คือถึงชั้นนิพพาน ก็มีอาหารส่วนละเอียดไปหล่อเลี้ยงเช่นเดียวกัน อาหารละเอียดเป็นที่สุดแต่อยู่นอกโลก นี่เป็นการสาวหาเหตุผลประกอบเป็นลำดับชั้นไป มิใช่ตำรับตำราโดยตรง แม้ในพวกเทวดากันเองก็มีอาหารละเอียดต่างกันเป็นชั้น ๆ ขึ้นไป ภุมเทวดามีอาหารหยาบกว่าพวกเทวดาอื่น ถัดขึ้นไปชั้นยามาและอื่น ๆ ละเอียดยิ่งกว่ากันขึ้นไปทุกชั้น การกินอาหารของพวกเทวดามีอาการเหมือนเราฝัน แล้วก็มีความอิ่มเอิบไปตามระยะเวลา แต่ระยะเวลานานกว่ามนุษย์ต่างกันเป็นลำดับขึ้นไป

อาหารเป็นปัจจัยให้เกิดรูป มีโอชะเป็นคำรบ ๘ คือ ปฐวี อาโป เตโช วาโย วณฺโณ คนฺโธ รโส โอชา ซึ่งเรียกว่ากลาปรูป คือรูปเกิดจากอาหารเป็นคำ ๆ นี้จำพวกกวฬิงการาหาร

ผัสสาหาร ได้แก่ผัสสะทั้ง ๖ คือ ผัสสะทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ผัสสะแปลว่าความกระทบ เช่นเมื่อรูปมากระทบตาก็เกิดขึ้นเรียกว่า จักขุสัมผัส อีก ๕ อย่างก็เช่นกัน ผัสสะนี้เป็นอาหารเพราะประมวลให้เกิดเวทนาหรือปรนปรือให้เกิดเวทนา ๓ ผัสสะที่เกิดจากกระทบอารมณ์ที่ดีก็ให้เกิดสุขเวทนา กระทบอารมณ์ชั่วก็ให้เกิดทุกขเวทนา อารมณ์ไม่ดีไม่ชั่วก็ให้เกิดอุเบกขาเวทนา ดังเช่นพระสารีบุตรยืนกั้นร่มให้พระศาสดาได้เป็นเวลา ๗ วัน โดยไม่หิวโหย ก็เพราะผัสสาหารอย่างนี้ สัตว์นรกดำรงชีพรับเคราะห์กรรมอยู่ได้ก็เพราะผัสสาหารทางชั่ว คนนอนหลับอยู่ได้ก็ด้วยผัสสะชนิดให้เกิดอุเบกขาเวทนา

มโนสัญเจตนาหาร ได้แก่การคิดอ่านทางใจ มโนสัญเจตนาหารนี้เป็นอาหารประมวลมาซึ่งภพ ๓ คือ กามภพ รูปภพ อรูปภพ แล้วแต่เจตนา คือมุ่งไปเกาะภพไหน เมื่อประกอบถูกส่วนก็ไปสู่ภพนั้น เจตนาเป็นตัวกรรมได้ในบาลีว่า เจตนาหํ ภิกฺขเว วทามิ ซึ่งแปลความว่า ดูกร ภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวว่าเจตนานั้นเองเป็นตัวกรรม คนที่ทำกรรมเป็นกุศล สุคติภพย่อมคอยท่ารับรองอยู่ และคนที่ทำกรรมเป็นอกุศล ทุคติภพก็ย่อมคอยท่ารับรองเขาอยู่เหมือนกัน

วิญญาณาหาร วิญญาณแปลว่าความรู้แจ้ง ๆ เป็นอาหารชนิดหนึ่งเหมือนกัน ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เหล่านี้เป็นที่รับรองของวิญญาณ ๆ ย่อมมีรสในอารมณ์ ๖ อย่าง ไม่ว่าอย่างใดอย่างหนึ่ง วิญญาณจึงเป็นอาหารประมวลให้เกิดนามรูปได้ในคำว่า วิญญาณปัจจยา นามรูปัง ซึ่งแปลว่า วิญญาณเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป

สัตว์โลก

ที่ว่าพระองค์ทรงรู้แจ้งซึ่งสัตว์โลกนั้น คือพระองค์ทรงรู้แจ้งซึ่งธรรมเป็นที่มาแห่งจิตของสัตว์ทั้งหลาย

สัตว์ทั้งหลายมีอัชฌาสัย หรือความเห็นต่าง ๆ กัน เช่นจำพวกหนึ่งเห็นว่าโลกเที่ยงไม่มียักเยื้องแปรผัน และเห็นว่าเกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว เมื่อตายไปก็ต้องกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อย่างเดิม อีกพวกหนึ่งเห็นว่าตายแล้วขาดสูญ หมดสิ้นกันเท่านั้น ไม่มีอะไรในผู้นั้นจะมาเกิดอีก ทำดี ทำชั่ว ก็สิ้นสุดเพียงวันตาย ไม่มีบุญ ไม่มีบาปจะตามไปสนองในภพหน้าที่ไหนอีก อย่างนี้เรียกว่าไม่รู้ซึ่งความเป็นจริงของโลก ส่วนพระองค์ทรงรู้จริงเห็นแจ้งซึ่งสัตว์โลกว่าไม่เป็นเช่นนั้น ที่จริงสัตว์โลกทั้งหลายย่อมเป็นไปตามยถากรรม ทำดี ความดีย่อมติดตามไปสนองในภพหน้า ทำชั่ว ความชั่วย่อมติดตามไปสนองในภพหน้าเป็นเสมือนเงาตามตัว อันเรียกว่ายถาภูตญาณทัสสนะ จึงได้ชื่อว่าโลกวิทูนัยหนึ่ง

อนุสเย ชานาติ ทรงรู้แจ้งซึ่งอนุสัย ๗ ประการ คือ กามราคานุสัย ภวราคานุสัย ปฏิฆานุสัย ทิฏฐานุสัย วิจิกิจฉานุสัย มานานุสัย อวิชชานุสัย

จริตัง ชานาติ ทรงรู้แจ้งจริตแห่งสัตว์ทั้งหลาย ๖ ประการ คือ ราคะจริต โทสะจริต โมหะจริต วิตักกจริต สัทธาจริต พุทธิจริต

อธิมุตติงชานาติ ทรงรู้แจ้งนิสสัยต่ำสูงและความเป็นผู้มีใจบุญ ความเป็นผู้มีใจบาปแห่งสัตว์ทั้งหลาย ทรงรู้แจ้งซึ่งความมีกิเลสหนาบางแห่งสัตว์ทั้งหลาย

ทรงรู้แจ้งในอินทรีย์ของสัตว์ทั้งหลาย ว่าแก่อ่อนอย่างไร กล่าวคือ สัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา เรียกว่าอินทรีย์ ๕ คือ ความเชื่อ ความเพียร สติ สมาธิ และปัญญา แล้วก็ทรงหาอุบายโปรดในเมื่อทรงเห็นว่าอินทรีย์แก่กล้าสมควรแล้ว ดังเช่นวักกลิพราหมณ์เห็นพระองค์มีพระสิริโฉมอันงามชอบเนื้อชอบใจ จนถึงขอบวชเป็นภิกษุ บวชแล้วก็เฝ้ามองดูพระสิริโฉมของพระองค์เป็นเนืองนิจ พระองค์ก็ทรงรอไว้ **ครั้นเมื่อเห็นว่าอินทรีย์แก่กล้าแล้ว จึงทรงเริ่มหาอุบายโปรด** โดยตรัสว่า วักกลิ ท่านจะมัวมามองดูร่างกายอันเน่าเปื่อยนี้ไย ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นจึงจะเห็นเรา พระวักกลิน้อยใจที่พระองค์ตรัสห้ามเช่นนั้น จึงอำลาจากพระองค์จะไปโดดภูเขาตายในเมื่อใกล้โดดพระองค์ได้เปล่งรัศมีให้เห็น ประหนึ่งไปประทับอยู่เฉพาะหน้า พระวักกลิวิ่งโลดโผเข้าไปในรัศมีของพระองค์ด้วยความปีติเลื่อมใสอันแรงกล้า ก็ได้บรรลุมรรคผลในกาลบัดนั้น สมความปรารถนาแล้วก็มาเฝ้าพระบรมศาสดาโดยทางอากาศ

สวากาเร ทวากาเร ชานาติ อีกประการหนึ่งพระองค์ทรงรู้แจ้งว่าสัตว์จำพวกใดมีอาการดี มีอาการ

ชั่ว แก้ไหวหรือไม่ไหว มีสัทธามีปัญญา หรือหาสัทธา หาปัญญามิได้เลย

ภัพเพ อภัพเพ ชานาติ ประการหนึ่งทรงรู้ว่าสัตว์จำพวกใดทรงโปรดได้ จำพวกใดทรงโปรดไม่ได้ เช่น สัตว์พวกสัมมาทิฏฐิโปรดได้ จำพวกมิจฉาทิฏฐิโปรดไม่ได้

โอกาสโลก

สภาพที่รับรองซึ่งกันและกัน คือ อากาศรับรองธาตุไฟ ๆ รับรองธาตุน้ำ ๆ รับรองธาตุดิน ๆ รับรองภูเขาตรีกูฏ ๆ รับรองภูเขาสุเมรุราช ๆ รับรองชั้นจาตุมหาราช ๆ รับรองชั้นดาวดึงส์ ๆ รับรองชั้นยามา ๆ รับรองดุสิต ๆ รับรองนิมมานรดี ๆ รับรองปรนิมมิตวสวัตตี ๆ รับรองพรหมปริสัชชา ๆ รับรองพรหมปโรหิตา ๆ รับรองมหาพรหมา ๆ รับรองปริตตาภา ๆ รับรองอัปปาณาภา ๆ รับรองอาภัสสรา ๆ รับรองปริตตสุภา ๆ รับรองอัปปมาณสุภา ๆ รับรองสุภกิณหา ๆ รับรองเวหัปผลาและอสัญญสัตตา ๆ รับรองอวิหา ๆ รับรองอตัปปา ๆ รับรองสุทัสสา ๆ รับรองสุทัสสี ๆ รับรองอกนิฏฐา ๆ รับรองอากาสานัญจายตนะ ๆ รับรองวิญญาณัญจายตนะ ๆ รับรองอากิญจัญญายตนะ ๆ รับรองเนวสัญญานาสัญญายตนะ ส่วนสูง (มนุสสโลกโตปัฏฐาน) แต่มนุษย์โลกขึ้นไปถึงชั้นจาตุมหาราชิกาได้สี่หมื่นสองพันโยชน์ (กายเทวดาสูงร้อยเส้นใหญ่พอสมควรอายุห้าร้อยปีทิพย์ นับปีของมนุษย์ได้เก้าล้านปี) แต่จาตุมหาราชิกาขึ้นไปดาวดึงส์ ได้สี่หมื่นสองพันโยชน์ แต่ดาวดึงส์ขึ้นไปถึงยามาได้สี่หมื่นสองพันโยชน์ แต่ยามาขึ้นไปถึงดุสิตได้สี่หมื่นสองพันโยชน์ แต่ดุสิตขึ้นไปถึงนิมมานรดีได้สี่หมื่นสองพันโยชน์

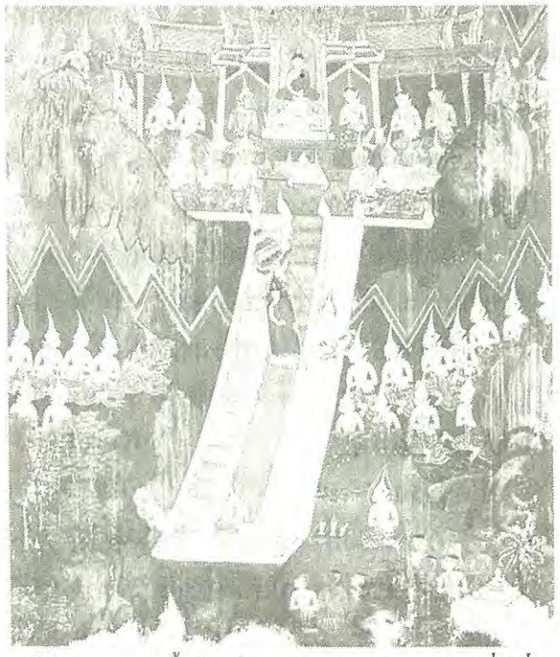

แต่นิมมานรดีขึ้นไปถึงปรนิมมิตวสวัตตีได้สี่หมื่นสองพันโยชน์ แต่ปรนิมิตวสวัตตีขึ้นไปห้าล้านห้าแสนแปดพันโยชน์ ถึงพรหมปริสัชชาขึ้นไปอีกเท่านั้น พรหมปโรหิตาขึ้นไปเท่า ๆ กันดังนี้ จนถึงเนวสัญญานาสัญญายตนะ มีระยะสูงเท่า ๆ กันดังนี้

ธาตุ ๖—ขันธ์ ๕

ธาตุส่วนหยาบที่มีอยู่ตามปกติ คือ

ดินหนา	๒๔๐,๐๐๐ โยชน์
น้ำหนา	๔๘๐,๐๐๐ โยชน์
ไฟหนา	๙๖๐,๐๐๐ โยชน์
ลมหนา	๑,๙๒๐,๐๐๐ โยชน์
วิญญาณหนา	๓,๘๔๐,๐๐๐ โยชน์

อากาศหนาลงไปไม่มีที่สุด เช่นภพ ๓ นี้ อากาศที่อยู่รอบ ๆ ภพก็ไปจดกับภพที่อยู่รอบ ๆ

ออกไปข้างล่างจดขอบบนของโลกันต์ ข้างบนจดขอบล่างของนิพพาน ทุก ๆ ระหว่างของภพเหล่านี้มีพระพุทธเจ้ารักษาอยู่ทั้งนั้น

ธาตุเหล่านี้ ความจริงเป็นเพียงธาตุส่วนที่เรียกว่าโอกาสโลก สำหรับธาตุที่เป็นส่วนขันธโลกนั้นละเอียดลงไปยิ่งกว่านี้หลายเท่าพันทวี เพราะ**ขันธ์นั้นเป็นธาตุที่กลั่นมาจากธาตุอีกทีหนึ่ง**

เครื่องกลั่นธาตุนี้ ตั้งอยู่ในศูนย์กลางธาตุทั้ง ๖ ปริมาณความใหญ่โตของเครื่องก็เต็มธาตุนั้น เมื่อเครื่องแรกกลั่นธาตุเหล่านี้แล้ว ก็เอาแต่ส่วนที่ละเอียดที่สุดไปเก็บเข้าเครื่องกลั่นที่ ๒—๓—๔—๕—๖—๗ ต่อไปเป็นลำดับ เมื่อเครื่องที่ ๗ กลั่นเสร็จแล้วก็ทำการส่งธาตุที่ถูกกลั่นนั้นเข้ามาที่เครื่องศูนย์กลางของภพ ๓ นี้ (การส่งธาตุนั้นส่งโดยทางอายตนะของเครื่องที่ ๗ กับเครื่องในภพ ๓) เมื่อเครื่องในภพ ๓ นี้รับธาตุมาแล้วก็จะเอามาเข้าเครื่องสำเร็จเก็บไว้เป็นเซพทะเล เซพทะเลเวลาที่ได้ธาตุมาแล้วเครื่องที่ศูนย์กลางภพ ๓ ก็จะทำหน้าที่ประกอบเป็นขันธ์ ๕ ขึ้น ประกอบได้สำเร็จพอกับปฐมวิญญาณ (กายที่จะต้องอาศัยขันธ์) ขันธ์ที่ประกอบไว้แล้วนั้นเป็นส่วนเฉพาะกายหนึ่ง ๆ ไม่มีปนเปกัน ส่วนดี ส่วนชั่ว ส่วนไม่ดีไม่ชั่ว ก็มีผู้ควบคุมไว้เป็นส่วน ๆ

เวลาที่จะส่งมาเป็นกายนั้น อาศัยกายทิพย์ที่มาถึงศูนย์กลางภพนั้น เข้าเครื่องประกอบพร้อมกับธาตุที่สำเร็จเป็นขันธ์ ประจำภพแล้ว ก็จะส่งเข้ายังเครื่องที่ศูนย์กลางกายพ่อ ธาตุสำเร็จที่ส่งเข้าไปในศูนย์กลางกายของพ่อนั้น ขนาดเล็กเพียงเท่าเมล็ดโพธิ์เมล็ดไทรเท่านั้น เป็นชายก็ส่งผ่านเข้าโดยทางจมูกขวา หญิงเข้าทางซ้าย เวลาที่จะออกจากศูนย์กลางกายพ่อไปอยู่ในศูนย์กลางกายแม่ก็อาศัยความดึงดูดของอายตนะของเครื่องที่มีอยู่ในศูนย์กลางกายแม่ รับเอามาจากศูนย์ของพ่อมาไว้ที่ขั้วมดลูกของแม่ ต่อจากนั้นก็อาศัยธาตุส่วนหยาบรักษาหล่อเลี้ยงกันต่อไป

เวลาที่กายดับ เครื่องในศูนย์กลางภพก็ดูดเอาธาตุเหล่านี้ไปเก็บไว้ตามเดิม

สำหรับขันธ์ของทิพย์ ก็กลั่นเอาไปจากขันธ์ของมนุษย์ ขันธ์ของทิพย์ก็กลั่นต่อไปเป็นของรูปพรหม, อรูปพรหม, ธรรมกาย, ต่อ ๆ กันขึ้นไปเป็นลำดับ

อนุตตโรปุริสทัมมสารถิ

พระคุณข้อนี้หมายความว่า พระองค์ก็เปรียบเสมือนสารถีผู้ฝึกสอนคนเป็นอย่างดี หาผู้อื่นเสมอเหมือนมิได้ ว่าโดยย่อก็คือ พระองค์มีพระปรีชาญาณเฉลียวฉลาดในอันที่จะฝึกสอนคนให้เป็นคนดีได้ ว่าโดยที่สุดก็คือให้สามารถบรรลุมรรคผลนิพพานได้ ย่นคำสอนของพระองค์ก็คือ ศีล สมาธิ ปัญญา แต่พระองค์มีอุบายสอนต่าง ๆ นานา สุดแล้วแต่จะทรงพิจารณาเห็นว่าบุคคลจำพวกใดมีนิสัยอย่างไร ก็ทรงใช้อุบายสอนให้ต้องกับนิสัย เช่นพระนันทกุมารมีนิสัยหนักไปในทางราคจริต พระองค์ทรงเนรมิตเป็นรูปนางฟ้าเข้าล่อ จนพระนันทกุมารเห็นว่าสวยกว่านางคู่รักของเธอ แล้วก็ทรงยักเยื้องวิธีจนพระนันทกุมารเบื่อหน่ายในรูป

ในบางกรณี เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พระองค์ทรงใช้อิทธิปาฏิหาริย์มากมาย ดังเช่นเรื่องอุรุเวลกัสสปะเป็นต้น ซึ่งมีเรื่องว่าครั้งเมื่อพระ-

องค์คิดจะทรงปลูกฝังพระศาสนาให้เป็นปึกแผ่นในกรุงราชคฤห์ แต่มีคณาจารย์คนสำคัญอยู่ที่นั่นชื่ออุรุเวลกัสสปะซึ่งมีคนนับถือมาก ถ้าปราบอุระเวลกัสสปะเสียได้พระพุทธศาสนาจึงจะรุ่งเรือง พระองค์จึงเสด็จไปยังอาศรมแห่งอุรุเวลกัสสปะ ตรัสขออาศัยพักสักราตรีหนึ่งที่โรงเพลิง อุรุเวลกัสสปะว่าที่นั่นมีพระยานาคพิษร้ายอยู่ตัวหนึ่ง พระองค์ว่าไม่เป็นไรก็เสด็จประทับอยู่ที่นั่น ครั้นตกเวลากลางดึกพระยานาคสำแดงพิษ หรือเรียกว่าพ่นพิษทำร้ายพระองค์ แต่พระองค์ทรงดำรงพระสติเฉพาะหน้าต่อพระกัมมัฏฐานภาวนานุโยค ประมวลมาซึ่งอิทธาภิสังขารสำแดงเตโชกสิณสมาบัติบันดาลให้เป็นเปลวเพลิง ยังพระยานาคให้พ่ายแพ้ด้วยฤทธิ์ของพระองค์ แล้วให้ขดตัวอยู่ในบาตรเอาไปให้อุรุเวลกัสสปะกับบริวารดู แต่อุรุเวลกัสสปะก็ยังไม่เลื่อมใสยังถือทิฏฐิว่าตนเป็นอรหันต์อยู่ พระองค์ก็ทรงแสดงอีกหลายประการตลอดจนแสดงจงกรม คือเดินอยู่บนน้ำแล้วเหาะขึ้นบนอากาศ แล้วเลื่อนลอยลงมาสู่เรือของอุรุเวลกัสสปะและบริวารที่ไปดูอยู่นั้น แล้วในที่สุดจึงชี้แจงให้พวกอุรุเวลกัสสปะรู้ตัวว่า ทางที่พวกเธอปฏิบัติอยู่นั้นมิใช่ทางที่จะบรรลุมรรคผล พวกเธอยังไม่ใช่พระอรหันต์ อุรุเวลกัสสปะได้สดับพระพุทธฎีกาก็ละทิฏฐิซบเศียรลงแทบฝ่าพระบาทพระองค์ ขอบรรพชาอุปสมบทในสำนักพระองค์ลำดับนั้น แล้วนทีกัสสปะและคยากัสสปะผู้เป็นน้องของอุรุเวลกัสสปะ ซึ่งต่างก็มีบริวารและเป็นคณาจารย์ตั้งอาศรมอยู่ถัด ๆ กันไปตามลำดับของลำน้ำเนรัญชราทางใต้ทราบเรื่องราวขึ้นก็พากันเลื่อมใส มาขอบรรพชาอุปสมบทในสำนักพระองค์หมดสิ้น ดังนี้พระองค์จึงเป็นผู้ฝึกสอนอย่างดีเลิศ ไม่มีผู้ใดเสมอเหมือนจึงได้พระนามว่า อนุตตโรปุริสทัมมสารถิ

สัตถาเทวมนุสสานัง

แปลว่า พระองค์เป็นบรมครูแห่งเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ข้อนี้สาธกได้ด้วยพุทธกิจ ๕ ประการ ซึ่งว่า (๑) เวลาเช้าบิณฑบาต (๒) เย็นทรงแสดงธรรม (๓) พลบค่ำทรงให้โอวาท (๔) เที่ยงคืนแก้ปัญหาเทวดา (๕) ย่ำรุ่งพิจารณาดูเวไนยสัตว์ที่พึงจะโปรด จะเห็นได้ว่าในข้อ ๒-๓ นั้นทรงเป็นครูมนุษย์ ข้อ ๔ นั้นทรงเป็นครูเทวดา และยังมีมงคลสูตรเป็นข้อยืนยันอีก เพราะเหตุที่พระองค์จะทรงแสดงมงคลสูตรนั้นก็เนื่องจากเหตุว่าเทวดาลงมาเฝ้า และยกปัญหาขึ้นทูลถามว่าอะไรเป็นมงคล พระองค์จึงทรงประทานเทศนามงคลสูตร ซึ่งเริ่มต้นด้วยบทพระคาถาว่า "อเสวนา จ พาลานังฯ" เป็นอาทิ ซึ่งแปลว่า อย่าคบคนพาล เป็นต้นตลอดจนถึงนิพพานสัจฉิกิริยา การทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพานฯ ซึ่งพระองค์ตรัสว่าสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นมงคลทั้งสิ้น ดังนี้จึงได้พระนามว่าสัตถา เทวมนุสสานัง พระองค์เป็นบรมครู ทั้งเทวดาและมนุษย์

พุทโธ

คำว่า **พุทโธ** แปลได้หลายนัย แต่ในที่นี้จะขอแปลไปในทางที่ว่า เป็นผู้บานแล้วหรือเบิกบานแล้ว ที่ว่าบานนั้นเปรียบด้วยดอกประทุมชาติ คือบานเหมือนดอกบัวที่บานแล้วเต็มที่ การที่พระองค์ทรงประกอบความเพียรอยู่ด้วยประการต่าง ๆ เมื่อยังไม่ได้บรรลุสัมมาสัมโพธิญาณเปรียบเหมือนดอกบัวที่ยังตูมอยู่ ต่อรุ่งอรุณแห่งวันวิสาขปุรณมี พระองค์ได้ตรัสรู้แล้ว จึงเปรียบเสมือนดอกบัวที่บานแล้ว บานในเวลารุ่งอรุณแห่งวันวิสาขปุรณมีนั้นเอง นัยที่ว่าเบิกบานนั้น หมายความว่า เมื่อพระองค์ได้ทรงตรากตรำเป็นเวลาล่วงถึง ๖ พรรษาแล้ว จึงได้มาตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ได้รับผลเป็นองค์อรหัง และสัมมาสัมพุทโธฯ ดังบรรยายมาข้างต้นแล้ว พระกมลหฤทัย

ของพระองค์ก็ย่อมผ่องแผ้วเบิกบานเต็มที่ เหตุว่าได้ผลสมปรารถนาที่พระองค์ทรงตั้งปณิธานเพียรบำเพ็ญมา ฉะนี้จึงได้พระนามว่าพุทโธ

ขอย้ำอีกหน่อยว่า การที่นำเอาดอกบัวบานมาเทียบความหมายแห่งคำว่าพุทโธนั้น ก็เพราะเหตุว่าเมื่อปฐมกัลป์เริ่มตั้งศีรษะแผ่นดินขึ้นใหม่ ๆ มีกอบัวเกิดขึ้นพร้อมทั้งมีดอก ๕ ดอก ท้าวสุทธาวาสหยั่งรู้ว่านี้เป็นนิมิตว่า ในกัลป์นี้จะมีพระพุทธเจ้ามาตรัสโปรดเวไนยสัตว์ ๕ พระองค์ จึงปกาสติคำว่า นะ, โม, พุท, ธา, ยะ ไว้ ซึ่งมีความหมายว่า นะ คือ พระกกุสันโธ โม คือพระโกนาคมนะ พุท คือพระพุทธกัสสปะ ธา คือพระสมณโคดม ยะ คือ พระศรีอาริยเมตไตรย์ ซึ่งได้ปรากฏเป็นที่นับถือกันมาจนบัดนี้

ภควา

คำว่า ภควา แปลได้หลายนัย แปลว่าหักก็ได้ แจกก็ได้ ที่ว่าหักนั้นหมายความว่าพระองค์หักเสียได้ซึ่งสังสารจักร กล่าวคือ อวิชชา ตัณหา อุปาทาน กรรม อันเป็นเสมือนตัวจักรอันพัดผันส่งต่อไปยังกันและกัน เป็นกำลังดันให้หมุนเวียนวนว่ายอยู่ในวัฏฏสงสาร มิให้ออกจากภพ ๓ พระองค์หักเสียได้แล้ว พระองค์จึงพ้นไปจากภพทั้ง ๓ คือ กามภพ รูปภพ อรูปภพ เสด็จออกสู่นิพพานไป

ที่ว่า แจก นั้นมีความหมายว่า **เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว พระองค์เป็นสัพพัญญู ทรงรู้แจ้งธาตุธรรมทั้งปวงหมด จึงทรงสามารถจำแนกแยกแยะธรรมส่วนที่ละเอียด ๆ ให้เห็นเช่น ทรงจำแนกขันธ์ ธาตุ อายตนะ จิต เจตสิก รูป นิพพาน ดังนี้เป็นต้น** ตลอดจนหลักธรรมอื่น ๆ ทั้งมวลให้สาวกได้รู้เห็นรับปฏิบัติสืบ ๆ กันมา

...เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว พระองค์เป็นสัพพัญญู ทรงรู้แจ้งธาตุธรรมทั้งปวงหมด จึงสามารถจำแนกแยกแยะธรรมส่วนที่ละเอียด ๆ ให้เห็น...

ธรรมคุณ

ต่อไปเป็นเรื่องธรรมคุณ ธรรมในที่นี้จะกล่าวเฉพาะพระสัทธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่าสวากขาโต แปลว่าพระองค์กล่าวแล้วดีนั้น ก็คือว่า **ธรรมที่พระองค์ตรัสสอนนั้นล้วนแต่จะเป็นผลส่งให้ผู้ประพฤติปฏิบัติตามได้รับความร่มเย็นเป็นสุขทั้งสิ้น** จึงได้ชื่อว่าเป็นธรรมที่พระองค์กล่าวแล้วดี ดีก็คือไม่มีเสีย คือคำสอนของพระองค์ไม่ให้ทุกข์แก่ผู้ปฏิบัติเลย มีแต่จะนำไปสู่สุขอย่างเดียว มีอริยมรรคเป็นข้อสาธกที่ทรงสอนไว้ว่า ความเห็นชอบ ๑, ความดำริชอบ ๑, กล่าววาจาชอบ ๑, ประกอบการงานชอบ ๑, หาเลี้ยงชีพโดยชอบ ๑, ทำความเพียรชอบ ๑, ตั้งสติไว้ชอบ ๑, สมาธิชอบ ๑, พิจารณาดูให้ดีจะเห็นธรรมเหล่านี้ ผู้ใดประพฤติได้จะให้ผลไม่เฉพาะแต่ทางธรรม แม้ในทางโลกก็อำนวยผลดีให้แก่ผู้ปฏิบัติเหมือนกัน ดังนี้ธรรมที่พระองค์ตรัสสั่งสอนไว้ได้ชื่อว่า "สวากขาตธรรม"

พระสัทธรรมของพระองค์ แบ่งเป็นหมวดใหญ่ ๆ ได้ ๓ หมวดคือ ปริยัติธรรม ๑, ปฏิบัติธรรม ๑, ปฏิเวธธรรม ๑,

ปริยัติธรรมนั้น ได้แก่คำสั่งสอนอันเป็นแนวทางไปสู่ปฏิบัติธรรม ส่วนปฏิบัติธรรมนั้นเป็นคำสอนที่บ่งวิธีการปฏิบัติโดยตรง ซึ่งจะมีผลส่งให้ถึงปฏิเวธธรรม คือการรู้แจ้งแทงตลอดสภาวะความเป็นจริงทั้งมวล

สันทิฏฐิโก

แปลว่า ธรรมดาคำสอนของพระองค์นั้นไม่เหมือนสิ่งของอื่น ๆ ซึ่งคนหนึ่งแลเห็นแล้วชี้ไป อีกคนหนึ่งจะแลเห็นได้ด้วยกันอย่างนั้น หามิได้ ผู้ใดปฏิบัติตามผู้นั้นจะเห็นผลได้ด้วยตนเองว่าเป็นอย่างไร

อกาลิโก

ผู้ใดปฏิบัติ ผู้นั้นย่อมได้รับผลเสมอโดยไม่มีจำกัดเวลาว่ามีเขตเพียงนั้นเพียงนี้

เอหิปัสสิโก

เพราะเหตุว่าเป็นของดี ของจริง เมื่อผู้ใดปฏิบัติได้แล้วจึงเป็นเสมือนสิ่งของที่น่าจะเรียกบอกคนอื่นมาดูว่า นี่ ดี จริง อย่างนี้

โอปนยิโก

เพราะเหตุว่าการปฏิบัติตามคำสอนของพระ-องค์พบของดีของจริงดังกล่าวมาแล้วนั้น ควรจะน้อมนำเอาของดีจริงที่พบแล้วนั้นเข้ามาไว้ในตน คือยิ่งถือปฏิบัติเรื่อยไปไม่ละวางเสีย

ปัตจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ

แปลว่า ธรรมของพระองค์นั้น วิญญูชนจะพึงรู้ได้เฉพาะด้วยตนเอง ข้อนี้ก็คล้ายกับสันทิฏฐิโกที่กล่าวข้างต้น ต่างแต่ว่าข้อนั้นกล่าวถึงอาการเห็น ส่วนข้อนี้กล่าวถึงอาการรู้ กล่าวคือผู้ปฏิบัติตามธรรมของพระองค์ จะรู้ว่าธรรมของพระองค์ดีจริงอย่างไร และเมื่อปฏิบัติตามแล้วได้ผลอย่างไร ดังนี้ย่อมเกิดจากการปฏิบัติของตนเอง ด้วยใจของตนเอง ผู้อื่นจึงพลอยรู้ด้วยไม่ได้ มันเป็นรสทางใจ หากใจผู้ปฏิบัติเขาเยือกเย็นเป็นสุขสักปานใด แม้เขาจะเอามาเล่าให้เราฟัง ใจเราก็จะไม่เย็นอย่างเขา ตามคำที่เขาเล่าบอกนั้นได้ จะไม่ผิดอะไรกับคนหนึ่งได้กินแกงชนิดหนึ่งมาเล่าให้เราฟังว่ามันอร่อยอย่างนั้นอย่างนี้ ก็จะไม่ทำให้เราเปิบข้าวเปล่า ๆ โดยนึกเอารสแกงที่เขาว่านั้นมาประสมให้ได้รสอร่อยอย่างเขาว่านั้นได้

สังฆคุณ

สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสังโฆ สาวกของพระองค์ผู้มีพระภาคเจ้านั้น ย่อมมี ๒ จำพวก คือ ปุถุชนสาวก ๑ อริยสาวก ๑ ปุถุชนสาวกนั้น ได้แก่ผู้ที่เลื่อมใสในพระรัตนตรัย แต่ยังมิได้บรรลุธรรมวิเศษอันใด ยังเป็นปุถุชนอยู่ จึงได้ชื่อว่าปุถุชนสาวก แต่สาวกตามความหมายในบทสังฆคุณที่ยกขึ้นกล่าวข้างต้นนี้เฉพาะแต่อริยสาวกเท่านั้น อริยสาวก แปลว่า สาวกผู้ประเสริฐ คือสาวกที่ได้บรรลุธรรมวิเศษแล้ว พ้นจากฐานะปุถุชนแล้ว เรียกตามโวหารในทางศาสนาว่าเป็นชั้นอริยะ สาวกชั้นอริยะหรือที่เรียกว่าอริยสาวกนั้น ท่านจัดเป็น ๔ คู่ คือโสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล คู่ ๑, สกทาคามิมรรค สกทาคามิผลคู่ ๑, อนาคามิมรรค อนาคามิผลคู่ ๑, อรหัตมรรค อรหัตผลคู่๑, แต่ถ้าจัดเป็นรายบุคคล ท่านจัดเป็น ๘ คือ โสดาปัตติมรรค ๑, โสดาปัตติผล ๑, สกทาคามิมรรค ๑, สกทาคามิผล ๑, อนาคามิมรรค ๑, อนาคามิผล ๑, อรหัตมรรค ๑, อรหัตผล ๑, จึงรวมเป็นอริยบุคคล ๘ จำพวกด้วยกัน แบ่งเป็นชั้น ๆ ตามลำดับธรรมวิเศษที่ได้บรรลุ

พระอริยบุคคลบำเพ็ญกิจถูกส่วน เพ่งที่ศูนย์กลางกายเป็นดวงใสจนแลเห็นกายมนุษย์ กายทิพย์ กายอรูปพรหม จนถึงกายธรรมเป็นชั้นที่ ๕ เป็นชั้น ๆ ไป โดยนัยดังที่จะกล่าวต่อไปนี้ คือชั้นต้น ดูดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ที่ศูนย์กลางกายมนุษย์ให้เป็นดวงใส แล้วขยายให้กว้างออกไป วัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๒ วา หนา ๑ คืบ ใสเหมือนกระจกเงาส่องหน้า นี่เป็นปฐมฌาน แล้วกายธรรมนั่งบนนั้นดังนี้เรียกว่ากายธรรมเข้าปฐมฌาน แล้วเอาตาธรรม

กายที่นั่งบนฌานนั้น เพ่งดูดวงธรรมที่ศูนย์กลางกายทิพย์เห็นเป็นดวงใส แล้วขยายส่วนเท่ากันนั้น ธรรมกายน้อมเข้าฌานที่ ๒ นั้น แล้วฌานที่ ๑ ก็หายไป ฌานที่ ๒ มาแทนที่ ธรรมกายนั่งบนนั้น นี้ชื่อว่าธรรมกายเข้าฌานที่ ๒ ทำนองเดียวกันนั้นต่อ ๆ ไปในกายรูปพรหม อรูปพรหม (นี่เป็นส่วนรูปฌาน) ต่อจากนี้ไปให้ใจธรรมกายน้อมไปว่าละเอียดกว่านี้มี ฌานที่ ๔ ก็หายไป ฌานที่ ๕ เกิดขึ้นแทนที่ เรียกว่า อากาสานัญจายตนะ (ใสสว่าง) เมื่อธรรมกายนั่งอยู่บนฌานที่ ๕ ดังนี้แล้ว ใจธรรมกายน้อมไปว่าละเอียดกว่านี้มีอีก ฌานที่ ๕ ก็หายไป ฌานที่ ๖ เข้ามาแทนที่ เรียกว่าวิญญาณัญจายตนะ (ใสยิ่งกว่านั้น) ธรรมกายนั่งอยู่บนฌานที่ ๖ แล้วนั้น ใจกายธรรมน้อมไปอีกว่าละเอียดกว่านั้นมี ฌานที่ ๖ ก็

หายไป ฌานที่ ๗ มาแทนที่เรียกว่า อากิญจัญญายตนะ (ใสยิ่งขึ้นไปอีก) ธรรมกายนั่งอยู่บนฌานที่ ๗ นั้นแล้ว ใจธรรมกายก็น้อมไปอีกว่าละเอียดกว่านี้มีอีก ฌานที่ ๘ ก็บังเกิดขึ้นทันทีเรียกว่า เนวสัญญานาสัญญายตนะ รู้สึกละเอียดจริง ประณีตจริง นี้เรียกว่าเข้าฌานที่ ๑—๘ โดยอนุโลม แล้วย้อนกลับจับแต่ฌานที่ ๘ นั้นถอยลงมาหาฌานที่ ๗—๖—๕—๔—๓—๒—๑ เรียกว่าปฏิโลม ทำดังนี้ ๗ หน ธรรมกายจึงคงไปอยู่บนฌานที่ ๘ ในระหว่างเข้าฌานนั้น ตั้งแต่ ๑ ถึง ๘ นั้น **ตาธรรมกายดูทุกขสัจ เห็นชัดแล้วดูสมุทัยสัจ เห็นชัดแล้วดูนิโรธสัจ เห็นชัดแล้วดูมรรคสัจ** เมื่อถูกส่วนเข้าธรรมกายตกศูนย์เป็นดวงใส วัดผ่าศูนย์กลางได้ ๕ วา ในไม่ช้าศูนย์นั้นกลายกลับเป็นธรรมกาย หน้าตักกว้าง ๕ วา สูง ๕ วา นี่เป็นพระโสดาแล้ว แล้วธรรมกายโสดานั้นเข้าฌาน แล้วพิจารณาอริยสัจ ๔ ในกายทิพย์ทำนองเดียวกับที่กล่าวมาแล้วนั้น เมื่อถูกส่วนธรรมกายโสดาตกศูนย์ วัดผ่าศูนย์กลางได้ ๑๐ วา ไม่ช้าศูนย์นั้นกลับเป็นธรรมกาย หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา มีชื่อว่าพระสกทาคามี แล้วธรรมกายเข้าฌาน และพิจารณาอริยสัจในกายรูปพรหม ทำนองเดียวกันนั้น เมื่อถูกส่วนธรรมกายสกทาคาตกศูนย์ วัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๑๕ วา แล้วกลับเป็นธรรมกาย หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา มีชื่อว่าพระอนาคามี แล้วเอาธรรมกายของพระอนาคามีเข้าฌานพิจารณาอริยสัจ ๔ ในกายอรูปพรหม เห็นชัดเช่นเดียวกันกับที่กล่าวมา เมื่อถูกส่วนธรรมกายพระอนาคามีตกศูนย์ วัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๒๐ วา แวบเดียวกลับเป็นธรรมกายหน้าตักกว้าง ๒๐ วา สูง ๒๐ วา นี้เป็นพระอรหัตแล้ว

ที่ว่าธรรมกายนั้น สัณฐานเป็นรูปพระพุทธปฏิมากรเกตุดอกบัวตูม สีขาวเป็นเงาใสเหมือนกระจกส่องหน้า ชั้นพระโสดา ละกิเลสได้ ๓ คือ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ที่ท่านละสักกายทิฏฐิได้ก็โดยท่านพิจารณาเห็นชัดว่า สังขารร่างกายนี้เหมือนเรือนที่อาศัยอยู่ชั่วคราว ไม่ช้าก็จะแตกจะทำลายไป จะยึดถือเอาเป็นตัวเป็นตนมิได้ เป็นสักแต่ธาตุทั้งหลายประสมส่วนกันเข้า จึงเป็นรูปเป็นนาม ย่อมแปรผันไปตามลักษณะของมัน ไม่ยืนยงคงที่ ถ้าไปยึดถือเป็นตัวเป็นตนก็รังแต่จะนำความทุกข์มาให้ดังที่กล่าวมานี้ เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา แต่ส่วนธรรมกายนั้นท่านเห็นว่าเป็น นิจจัง สุขัง อัตตา ท่านจึงไม่แยแสต่อกายมนุษย์ โดยเห็นว่าเป็นของไม่มีสาระดังกล่าวข้างต้น ท่านจึงข้ามพ้นสักกายทิฏฐิไปได้

ที่ท่านละวิจิกิจฉาได้ ก็ด้วยท่านเข้าถึงธรรมกายแล้ว ถอดกายทั้ง ๔ ซึ่งเป็นโลกีย์ ถอดเป็นขั้นออกไปเสียได้แล้วท่านจึงหมดความกินแหนงคลางแคลงในพระรัตนตรัยเพราะท่านเป็นตัวพระรัตนตรัยเสียแล้ว

ที่ท่านละสีลัพพตปรามาสได้นั้น ก็เพราะเมื่อท่านเป็นตัวพระรัตนตรัยเสียเช่นนี้แล้ว ศีลและวัตรใดอันเป็นฝ่ายมิจฉาทิฏฐินอกพระพุทธศาสนาไม่มีในท่านแล้ว จึงได้ชื่อว่าท่านพ้นแล้วจากสีลัพพตปรามาส คือการยึดมั่นซึ่งศีลและวัตรนอกพระพุทธศาสนา

ชั้นพระสกทาคา นอกจากกิเลส ๓ อย่าง ดังที่พระโสดาละได้แล้วนั้น ยังละกามราคะ พยาบาท

อย่างหยาบได้อีก ๒ อย่าง

กามราคะได้แก่ความกำหนัด ยินดีในวัตถุกามและกิเลสกาม พยาบาทคือการผูกใจโกรธ

พระอนาคาละกามราคะพยาบาทขั้นละเอียดได้

พระอรหัตละกิเลสทั้ง ๕ ดังกล่าวมาแล้วนั้นได้โดยสิ้นเชิง แล้วยังละสังโยชน์เบื้องบนได้อีก ๕ คือ รูปราคะความกำหนัดยินดีในรูปฌาน อรูปราคะความกำหนัดยินดีในอรูปฌาน มานะความถือตน อุทธัจจะความฟุ้งซ่าน อวิชชาความมืด ความโง่ ไม่รู้อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของสังขาร ไม่รู้ปฏิจจสมุปบาทธรรม และอริยสัจจึงรวมเป็น ๑๐ ที่พระอรหัตละได้

พระอริยบุคคลทั้ง ๘ ดังกล่าวมาข้างต้นนี้ได้ชื่อว่า อริยสาวก **สุปฏิปันโน** ท่านปฏิบัติแล้วดี คือปฏิบัติไปตามแนวมัชฌิมาปฏิปทา เป็นทางสายกลาง ตามที่สมเด็จพระบรมศาสดาดำเนินมาแล้ว ไม่หย่อนเกินไป ไม่ตึงเกินไป จึงได้ชื่อว่าปฏิบัติดี

อุชุปฏิปันโน ปฏิบัติแล้วตรง คือความปฏิบัติท่านมุ่งตรงต่อพระนิพพาน ไม่วอกแวกไปทางอื่น

ญายปฏิปันโน ปฏิบัติมุ่งเพื่อรู้ธรรมที่จะออกจากภพ ๓ โดยแท้

สามีจิปฏิปันโน ปฏิบัติอย่างดีเลิศ เพราะท่านปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงพระนิพพานจริง ๆ ไม่ใช่เพื่อเหตุอื่น จึงสมควรนับว่าเป็นการปฏิบัติอย่างดีเลิศ

อาหุเนยโย จึงเป็นผู้ควรเคารพสักการะ

ปาหุเนยโย จึงเป็นผู้ควรต้อนรับ

ทักขิเนยโย จึงเป็นผู้ควรรับของที่เขาทำบุญ

อัญชลีกรณีโย จึงสมควรกราบไหว้

อนุตตรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสะ เป็นเนื้อนาบุญอันเลิศไม่มีอื่นจะดีกว่าอีกแล้ว นี่เป็นเรื่องของสังฆคุณ

เมื่อเรารู้แนวปฏิบัติของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระสาวกดังกล่าวมาข้างต้นนี้แล้ว เรามีหน้าที่จะต้องพิจารณาไตร่ตรองดูว่า เราจะทำอย่างไร เราเพียงท่องจำ อิติปิโส ภควาฯ ไว้กระนั้นหรือ หรือจะพยายามนึกคำแปลไว้ให้เข้าใจด้วยและระลึกถึงพระคุณเหล่านี้เนือง ๆ ดังนี้หรือ เราไม่พึงกระทำอะไรยิ่งไปกว่านี้หรือ ในปัญหาเหล่านี้ขอให้เราส่งใจไประลึกถึงพระโอวาทในเรื่องบูชา บูชามี ๒ อย่าง อามิสบูชา คือ บูชาด้วยเครื่องสักการะอย่างหนึ่ง ปฏิบัติบูชา คือ บูชาด้วยการปฏิบัติอย่างหนึ่ง ในการบูชาทั้ง ๒ อย่างนี้พระองค์ทรงสรรเสริญว่าปฏิบัติบูชาดีกว่าอามิสบูชา เมื่อคิดทบทวนดูเหตุผลในพระโอวาทข้อนี้แล้ว เราจะเห็นได้ชัดทีเดียวว่า **พระองค์มีพระประสงค์จะให้พวกเรามีความเพียรพยายามปฏิบัติเจริญรอยตามพระองค์มากกว่าที่จะมามัวบูชาพระองค์อยู่ หาไม่พระองค์จะตรัสเช่นนั้น**

ทำไม และโดยนัยอันนี้เอง จึงเป็นที่เห็นได้ว่า แม้เวลานี้จะเป็นกาลล่วงมาช้านานจากที่พระองค์เสด็จดับขันธ์ปรินิพพานไปแล้ว ก็ไม่มีอะไรเป็นข้อห้ามว่าผู้ที่ปฏิบัติตามจะไม่ได้รับผลอย่างที่ท่านได้รับ นอกจากคำกล่าวอ้างของคนเกียจคร้าน ข้อนี้มีคำว่า อกาลิโก ในบทธรรมคุณนี้เองเป็นหลักฐานยันอยู่ว่าธรรมของพระองค์ ผู้ใดปฏิบัติตามย่อมจะเกิดผลทุกเมื่อ ไม่มีขีดขั้น พระอริยสาวกทั้งหลายนั้นฐานะเดิมก็เป็นมนุษย์ปุถุชนนี้เอง แม้องค์สมเด็จพระบรมศาสดาก็เช่นกัน มิใช่เทวดา อินทร์ พรหมที่ไหน แต่ที่เลื่อนขึ้นสู่ฐานะเป็นพระอริยะได้ก็เพราะการปฏิบัติเท่านั้น แนวปฏิบัติอย่างไหนถูกพระองค์สอนไว้ละเอียดหมดแล้ว ปัญหาจึงเหลือแต่ว่าพวกเราจะปฏิบัติกันจริงหรือไม่เท่านั้น

ดังที่พรรณามานี้ ก็จะเห็นคำตอบในปัญหาข้างต้นได้แล้วว่า เพียงแต่จะท่องจำ อิติปิโส ภควาฯ ไว้ หรือเพียงแต่ระลึกถึงพระคุณเหล่านั้นไว้ จะยังไม่พอแก่พระประสงค์ของพระองค์ กิจที่เราควรทำอย่างยิ่งจึงอยู่ที่การปฏิบัติของท่านตามแนวปฏิบัติของท่าน

ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา นี้เรียกว่า อิทธิบาท ๔ เป็นหัวใจแห่งความสำเร็จทั้งมวล แปลอย่างจำได้ง่ายว่า ปักใจ, บากบั่น, วิจารณ์, ทดลอง, ไม่ว่าจะทำกิจการใด ถ้าประกอบด้วย ๔ อย่างนี้เป็นสำเร็จทั้งสิ้น ว่าโดยเฉพาะในการบำเพ็ญภาวนา (๑) ต้องปักใจรักการนี้จริง ๆ ประหนึ่งชายหนุ่มรักหญิงสาวใจจดจ่อต่อหญิงคู่รักฉะนั้น (๒) ต้องบากบั่นพากเพียรเอาจริงเอาจัง (๓) วิจารณ์ตรวจดูการปฏิบัติให้ถูกต้องตามแนวสอนของอาจารย์ให้ดีที่สุด (๔) ทดลองในที่นี้ได้แก่หมั่นใคร่ครวญสอดส่องดูว่า วิธีการที่ทำไปนั้นมีอะไรขาดตกบกพร่องบ้าง รีบแก้ไขอย่างนั้นไม่ดีเปลี่ยนอย่างนี้ลองดูใหม่ เช่นนั่งภาวนาในที่นอนมักจะง่วง ก็เปลี่ยนมานั่งเสียที่อื่น เป็นต้น ข้อสำคัญให้ยึดแนวสอนเป็นหลักไว้ อย่าออกนอกทาง ๔ อย่างนี้เรียกว่า อิทธิบาท เป็นเครื่องที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จในกิจทั้งปวง

"ข้อคิดความเห็น"

ของ พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์

เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
และ ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี

รวบรวมโดย วีระ เนตยกุล

ท่านเจ้าคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ (เกี่ยว อุปเสโณ) เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหารนั้น แต่เดิมก่อนที่พระเดชพระคุณท่านจะได้รับสนองงานพระศาสนาในตำแหน่งที่สำคัญๆ เช่น กรรมการมหาเถรสมาคม รองแม่กองพระธรรมทูต เจ้าคณะภาค ๑๐ เป็นต้นนั้น ปรากฏว่าพระคุณท่านมีประวัติชีวิตที่น่าสนใจตั้งแต่เยาว์วัย โดยเริ่มที่ได้บรรพชาเป็นสามเณรตั้งแต่ยังเล็กๆ อยู่ ณ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งในครั้งกระนั้นได้คิดวางแผนไว้ว่าพอเราบวชเณรได้สัก ๗ วันแล้วก็จะลาสิกขา แต่พอเอาเข้าจริงๆ เมื่อเวลาผ่านไปครบ ๗ วันแล้ว พระคุณท่านกลับไม่ยอมลาสิกขาตามความคิดในครั้งแรก แต่กลับเกิดความสนใจในการเรียนรู้พระธรรมคำสอน ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และจะให้รู้มากๆ ยิ่งขึ้นไปกว่าที่เคย ด้วยความที่เป็นผู้รักการศึกษาได้ฝังอยู่ในจิตใจของท่านมาตั้งแต่เด็กนี้เอง ในพรรษาแรกของการบรรพชาเป็นสามเณร พระคุณท่านจึงสอบไล่ได้นักธรรมตรีในปีนั้นเลย และด้วยความสนใจเป็นเลิศในทางการศึกษาเช่นนี้ ดังนั้นก่อนที่ท่านจะได้อุปสมบทในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ณ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร โดยมีท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (ญาโณทยมหาเถร) สมัยที่ดำรงสมณศักดิ์เป็นพระธรรมวโรดมเป็นพระอุปัชฌาย์นั้น สามเณรเกี่ยวก็สอบไล่ได้นักธรรมเอกและเปรียญธรรม ๙ ประโยค เป็นที่เรียบร้อยเสียก่อนแล้ว

เป็นเวลานานแล้วที่ท่านเจ้าคุณพรหมฯ ได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในพระพุทธศาสนาทั้งภาคปริยัติและภาคปฏิบัติ ซึ่งไม่เพียงแต่ในประเทศไทยของเราเท่านั้น แม้ในต่างประเทศพระคุณท่านก็ยังเป็นที่รู้จักของพระเถระฝ่ายเถรวาท (หินยาน) และอาจริยวาท (มหายาน) เป็นอย่างดีด้วย เพราะว่าท่านได้ให้การสนับสนุนชักชวนให้ บรรดาพระเถระจากประเทศต่างๆ ได้เข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศไทยอยู่เสมอๆ

ทูตไทยประจำสวิสเซอร์แลนด์ให้การต้อนรับ

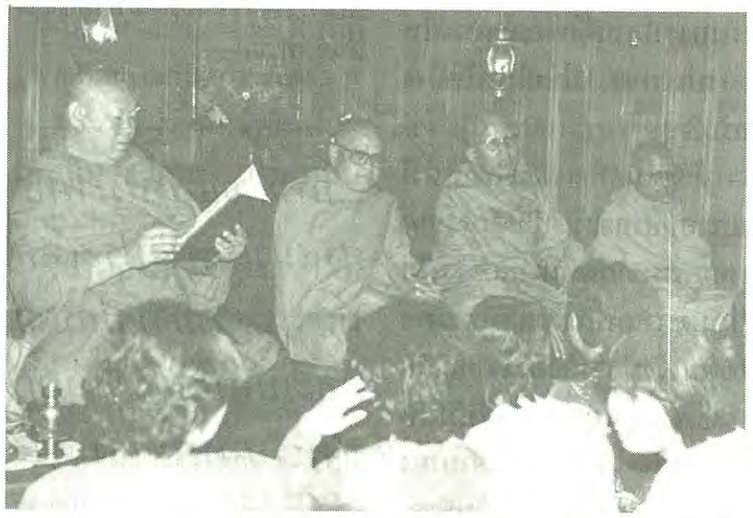

แนะนำธรรมปฏิบัติแก่ชาวไทยในเยอรมัน

ส่วนงานพระศาสนาในประเทศไทยที่พระคุณท่านได้ส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ ซึ่งในที่นี้จะขอกล่าวในส่วนงานโครงการของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ที่พระคุณท่านได้ร่วมคณะทำงานโดยเป็นองค์ประธานของสถาบันฯ ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งบัดนี้ ดุจดังร่มไทร

สนทนากับท่านทูตไทยประจำสวีเดน

ใหญ่แก่คณะผู้ทำงานตลอดสาธุชนผู้สนใจเข้ามาปฏิบัติธรรมเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายโดยตลอด

ดังนั้น ในช่วงระยะของเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๙ กองบรรณาธิการนิตยสารธรรมกายจึงได้ขออนุญาตเข้ากราบนมัสการพระคุณท่านอยู่หลายครั้ง และด้วยเหตุนี้จึงได้รวบรวมข้อสนทนาที่ได้มีขึ้น อันมีบางข้อบางประเด็นที่มีคุณค่า น่าสนใจที่ผู้อ่านควรรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานในส่วนการเผยแพร่พระศาสนา ซึ่งพระเดชพระคุณท่านได้กรุณาตอบคำถาม ดังมีเรื่องราวที่น่าสนใจคือ

● ในยุคสมัยนี้ ประชาชนทั่วไปมีโอกาสได้ยินได้ฟังถึงกิจกรรมต่าง ๆ ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศบ่อยขึ้น ขอเรียนถามว่า ปัจจุบันการปลูกฝังพระศาสนาในต่างประเทศ มีขึ้นในที่ใดบ้างครับ?

— ด้วยมหาเถรสมาคมได้มีมติมอบหมายให้ เป็นผู้พิจารณาเสนอพระภิกษุที่เห็นสมควรไปปฏิบัติศาสนากิจในต่างประเทศ อาตมาจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัดและพระภิกษุที่ออกไปปฏิบัติศาสนากิจ โดยเฉพาะด้านการเผยแพร่ในต่างประเทศ ในปัจจุบันมีพระภิกษุออกไปปฏิบัติอยู่ในประเทศต่าง ๆ มีสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ในยุโรปบางประเทศ เช่น อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ สวีเดน และประเทศใกล้เคียง เช่น สิงค์โปร์ เป็นต้น

● วิธีการเผยแพร่มีรูปแบบอย่างไรบ้างครับ?

— พระภิกษุเหล่านั้น ได้เผยแพร่พระพุทธศาสนาโดยการสอนธรรม สอนการปฏิบัติธรรม สอนขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และสอนหนังสือไทยแก่เด็กไทยที่เกิดในประเทศนั้น และแก่ชาวต่างประเทศที่สนใจภาษาไทย และที่ท่านจัดทำโครงการขึ้นเป็นพิเศษก็มี เช่น โครงการรักเมืองไทย ซึ่งวัดไทยลอสแองเจลิส โดยพระเทพโสภณเป็นหัวหน้าพระสงฆ์ประจำวัดนั้นจัดทำขึ้น

...การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศนั้น มีความจำเป็นมากและเป็นประโยชน์มากสำหรับคนไทยในต่างประเทศ...

ชาวไทยในเยอรมันกำลังปฏิบัติธรรม

● อุปสรรคในการเผยแพร่ มีมากน้อยเพียงใดครับ?

— อันที่จริงแม้พระภิกษุจะมีจิตเป็นกุศล มุ่งเผยแพร่พระศาสนา แต่ก็ย่อมมีอุปสรรคตามมาอยู่ดีนะ เพราะเป็นกฎธรรมดาของการทำงาน ซึ่งท่านที่ปฏิบัติอยู่ในประเทศนั้น ก็ได้พยายามแก้ไขกันเองมาตลอด

● ประโยชน์ที่เกิดขึ้นในประเทศนั้น ๆ โดยทั่วไปใครเป็นผู้ได้รับครับ?

— เท่าที่สังเกตมาตามลำดับเห็นว่า การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศนั้น มีความจำเป็นมาก และเป็นประโยชน์มากสำหรับคนไทยในต่างประเทศทั้งเป็นประโยชน์ทางอ้อมแก่คนไทยอีกนานาประการ เช่นทำให้เกิดความรักบ้านเกิดเมืองนอน ไม่ลืมประเทศชาติบ้านเมืองของตนเอง ส่วนในด้านประโยชน์ของชาวต่างประเทศโดยตรงนั้นมีมากทีเดียว เช่น ทำให้เขาได้รู้จักพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศไทย

● เมื่อมองจากผลงานของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายที่ผ่านมา พอจะกล่าวว่าโครงการนี้ได้บรรลุเป้าหมายเพียงใด และวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นอย่างไรครับ?

— ในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างวัดสระเกศฯ กับวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ อาตมามีความพอใจที่จะแสดงความคิดเห็นว่า โครงการนี้ได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้อย่างน่าพอใจ เพราะได้เห็นผลแห่งการปฏิบัติธรรมจากผู้สนใจ เมื่อผู้ปฏิบัติได้รับผลแห่งการปฏิบัติธรรม นั่นคือวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ คณะทำงานทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ ไม่ได้หวังประโยชน์ใด ๆ อันเป็นส่วนตนจากโครงการนี้ แม้แต่ความมีชื่อเสียงหรือความยิ่งใหญ่

● หลวงพ่อคิดว่าคณะบุคคลที่อาสาเข้ามาทำงานนี้ ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรหรือไม่?

— อาตมาว่าน่าพอใจ ที่คณะทำงานรู้จักปรับปรุงตนเอง แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง แม้จะมีอุป-

...คณะทำงานทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ไม่ได้หวังประโยชน์ใด ๆ อันเป็นส่วนตน จากโครงการนี้ แม้แต่ความมีชื่อเสียงหรือความยิ่งใหญ่

สรรคเกิดขึ้นก็สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ แต่อุปสรรคก็เป็นกฎธรรมดาของการทำงานนะ ซึ่งคณะทำงานนี้เข้าใจกันดีนี้นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

● เคยได้ยินหลวงพ่อพูดถึง "การเรียนรู้ธรรม ทำให้เกิดความสุข "อยู่เนือง ๆ ขอเรียนถามว่า สาธุชนควรเริ่มต้นอย่างไร ทั้งขั้นธรรมดาและขั้นสมาธิ?

— ในฐานะที่เป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ได้กล่าวอยู่เสมอว่า "การเรียนรู้ธรรม และการปฏิบัติธรรม ทำให้เกิดสุข" เพราะว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาโดยประการใด ๆ ก็ตาม ควรรู้ธรรม ควรปฏิบัติธรรม มิใช่เพียงแต่แนะนำคนอื่นเขา หรือแสดงตนว่าเป็นผู้จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างนั้นอย่างนี้ แสวงหาประโยชน์ในทางวัตถุจากศรัทธาที่บริสุทธิ์ของผู้อื่น ควรจะสอนตนฝึกตน ด้วยศีลด้วยธรรมอย่างธรรมดา เช่น ฝึกตนให้เป็นคนมีศีลบ้าง จนกระทั่งมีศีลเป็นอัธยาศัยแล้ว พยายามที่จะศึกษาและปฏิบัติขึ้นไปในทางสมาธิและปัญญา ส่วนวิธีการปฏิบัติ

ชาวสวีเดนมาแสดงตนว่าเป็นพุทธศาสนิก

ธรรมที่สูงขึ้นไปเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงควรที่จะศึกษาให้รอบคอบทั้งในวิธีที่ตนปฏิบัติ และวิธีที่ผู้อื่นปฏิบัติ แต่มีข้อสังเกตตามแนวพระพุทธวจนะง่าย ๆ สั้น ๆ ว่า เมื่อปฏิบัติธรรมแล้วจิตต้องดีขึ้น ความคิดรอบคอบละเอียดถี่ถ้วนขึ้นในทางที่ดีเห็นได้ชัดเจนว่า ไม่รัก ไม่ชัง ไม่หลง อย่างที่เคยเป็น

● ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่หลวงพ่ออยากจะฝากไปมีบ้างไหมครับ?

— ก็เพียงแต่ ขอให้คณะผู้ร่วมกันทำงาน ในโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย จงมีความมั่นใจและพร้อมเพรียงกันด้วยความเสียสละอย่างสูง

...แต่มีข้อสังเกตตามแนวพระพุทธวจนะง่ายๆ สั้นๆ ว่า เมื่อปฏิบัติธรรมแล้วจิตต้องดีขึ้น...

ท่านผู้อ่านครับ จาก "ข้อคิดความเห็น" บางประการที่ท่านได้ผ่านตาไปแล้วนี้ จะเห็นได้ว่าพระเถระผู้ใหญ่ที่มีการงานหน้าที่รับผิดชอบในพระพุทธศาสนาอันเป็นที่รักและเชิดชูในหัวจิตหัวใจของพวกเราตลอดมานั้น ท่านมีแนวคิดที่ฟังแล้วสามารถทำให้เราเหล่าพุทธศาสนิกชน รู้สึกอบอุ่นใจพร้อมทั้งมั่นใจว่า ลูกหลานของเราในภายภาคหน้า คงยังจะมีโอกาสได้รู้จักได้เห็นและนับถือสืบทอดพระพุทธศาสนาต่อไปอีกนานแสนนานและในเบื้องท้ายนั้น ท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ ยังได้ฝากพุทธวจนะที่สำคัญบทหนึ่งว่า "ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี" ซึ่งแปลความว่า "ธรรมย่อมรักษา ผู้ประพฤติธรรม"

■ ■ ■

พระพรหมคุณาภรณ์
กรรมการมหาเถรสมาคม รองแม่กองพระธรรมทูตรูปที่ ๑
เจ้าคณะภาค ๑๑ เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
และประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

พระธรรมธีรราชมหามุนี
เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และเจ้าคณะภาค ๗
รองประธาน สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

พระธรรมเทศนา เรื่อง มหาสติปัฏฐาน

โดย
พระธรรมธีรราชมหามุนี
เจ้าอาวาสและประธานโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

พระพุทธศาสนาจำเดิมแต่ปรินิพพานแห่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น บัดนี้ล่วงแล้วได้ ๒๕๒๙ พรรษาปัจจุบันสมัยสิงหาคมมาส สุรทินที่ ๑๙ อังคารวาร พระพุทธศาสนานุกาล จำเดิมแต่ปรินิพพานแต่พระองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น มีนัยอันจะพึงกำหนดนับด้วยประการฉะนี้ เบื้องหน้าแต่นี้พึงตั้งสมานจิตฟังธรรมภาษิต ดังจะได้แสดงต่อไปนี้โดยเคารพเทอญ

นโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

เอกายะโน อะยัง ภิกขเว มัคโค
สัตตานัง วิสุทธิยา
โสกะปะริเทวานัง สะมะติกกะมายะ
ทุกขะโทมะนัสสานัง อัตถังคะมายะ
ญายัสสะ อะธิคะมายะ
นิพพานัสสะ สัจฉิกิริยายะ
ยะทิทัง จัตตาโร สะติปัฏฐานา ติ

วันนี้ เป็นวันปัณรสี ดิถีที่ ๑๕ ชุณหปักษ์เป็นวันที่รักษาอุโบสถศีลของอุบาสก อุบาสิกา และเป็นวันฟังธรรม คำสั่งสอนของสมเด็จพระผู้มีพระภาคพระพุทธเจ้า ซึ่งมีพระพุทธานุญาตไว้ในอุโบสถขันธ์คัมภีร์พระวินัย เมื่อมีกาลนิยมดุจเช่นนี้ ท่านทั้งหลายทั้งที่เป็นบรรพชิต ทั้งที่เป็นคฤหัสถ์จึงได้พร้อมกันมาประชุม ณ ที่นี้ เพื่อจะได้สดับพระธรรมเทศนา วาระนี้จะได้นำธรรมิกถามาแสดงพอสมควรแก่เวลา พระธรรมเทศนาที่จะได้แสดงต่อไปนี้ ก็เป็นอนุสนธิ คือ สืบต่อจากที่ได้แสดงไว้แล้ว ได้แสดงถึงบทการละทุกข์ ซึ่งแสดงมาโดยลำดับถึงบทสติปทาว่า มีสติตั้งมั่นนั้นก็แสดงด้วยสติปัฏฐาน ๔ โดยยกพระบาลีขึ้นตั้งไว้เป็นบทอุเทศว่า

เอกายะโน อะยัง ภิกขเว มัคโค
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย หนทางอันนี้เป็นที่ไป
อย่างเอก หรือเป็นที่ไปแห่งบุคคลผู้เดียว
สัตตานัง วิสุทธิยา
เพื่อความบริสุทธิ์แห่งสัตว์ทั้งหลาย
โสกะปริเทวานัง สะมะติกกะมายะ
เพื่อก้าวล่วงโศกะและปริเทวะ
ทุกขะโทมะนัสสานัง อัตถังคะมายะ
เพื่อตั้งอยู่ไม่ได้แห่งทุกข์และโทมนัส
ญายัสสะ อะธิคะมายะ
เพื่อบรรลุญายะธรรม
นิพพานัสสะ สัจฉิกิริยายะ
เพื่อกระทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน
ยะทิทัง จัตตาโร สะติปัฏฐานา
หนทางนี้ คือสติปัฏฐาน ๔
นี่คือพระบาลีที่ได้ยกขึ้นไว้

พระบาลีนี้องค์สมเด็จพระมุนีสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ทรงแสดงด้วยสติปัฏฐาน ๔ ว่า สติปัฏฐาน ๔ นี้เป็นหนทางเป็นที่ไปอย่างเอก หรือว่าหนทางเป็นที่ไปแห่งบุคคลผู้เดียว ได้แสดงมาตั้งแต่วันพระที่แล้ว แสดงถึง เอกายะโน มัคโค แสดงถึงว่า หนทางเป็นที่ไปอย่างเอก หรือว่าเป็นที่ไปแห่งบุคคลผู้เดียว ได้แสดงมาแล้ว

สำหรับสติปัฏฐาน ๔ ซึ่งเป็นตัวหนทางอันนี้ จะได้แสดงเป็นลำดับต่อไป วันนี้ก็ได้แสดงถึงเรื่องหนทางนี้สืบต่อไปก่อน

หนทางที่เป็นตัว**สติปัฏฐาน ๔ นี้เป็นหนทางที่ไปอย่างเอก คือที่ว่าไปอย่างเอก หมายความว่า เป็นหนทางที่จะเดินตรงสู่พระนิพพาน**

...สติปัฏฐาน ๔ นี้เป็นหนทางที่ไปอย่างเอก คือ ที่ว่าไปอย่างเอก หมายความว่าเป็นหนทางที่จะเดินตรงสู่พระนิพพาน...

หรือจะแปลว่า เป็นหนทางที่ไปแห่งบุคคลผู้เดียว ก็หมายความว่า อันบุคคลผู้ต้องการพระนิพพานจะพึงไปได้

พูดถึงหนทางอันนี้เสียก่อน หนทาง ทางเดิน ซึ่งเราทั้งหลายใช้กันอยู่ในโลกนี้ จะเป็นทางเดินเท้า หรือว่าเป็นทางรถ หรือว่าเป็นทางเรือ หรือว่าเป็นทางเกวียน หรือจะเป็นหนทางอะไรก็ได้ ธรรมดาอันว่าหนทางที่เราใช้กันอยู่นั้น ย่อมจะมีทั้งดี ทั้งไม่ดี หนทางบางแห่งก็เรียบร้อยดี หนทางบางแห่งก็ไม่เรียบร้อย เดินไม่ดี เราไปถนนสายนี้ เรียบร้อยดีจริง เขาทำเรียบร้อย ไม่มีหลุม ไม่มีบ่อ ไม่ขรุขระ รถวิ่งเรียบร้อย เดินก็เรียบร้อย เดินก็สบาย หนทางสายนี้เป็นหลุม เป็นบ่อเหลือเกิน เดินไป รถวิ่งเดี๋ยวก็ตกหลุมตกบ่อ คอยหลบหลุม หลบบ่อ หรือเดินเหินหนทางอย่างนั้นก็เดินไม่สะดวก หนทางที่เดินก็เป็นอย่างนี้ ก็ไม่ต้องดูอื่นไกลก็ได้ ดูหนทางที่วัดปากน้ำเราก็ได้ สมมุติว่า ญาติโยมอยู่หลังโบสถ์ จะเดินไปหน้าวัด ไปศาลาการเปรียญ ถ้าโยมเดินผ่านลานพระอุโบสถนี้ก็เรียบร้อยดี ลานพระอุโบสถนี้เป็นหนทางเรียบร้อย ไม่ขรุขระ เดินสะดวกสบาย หรือเดินหลังวิหารคต หน้าตึกวิเศษธรรมกายนั้นก็พอเดินสะดวกสบาย ไม่มีหลุม ไม่มีบ่อ โยมก็บอกหนทางนี้ดี

แล้วก็หากบางคนไปเดินโน่น ทางนี้กำลังก่อสร้าง ที่หน้าศาลาร้อยปีโน้น ที่อนาลัย ๒ ที่กำลังทำอยู่โน้น เป็นอย่างไร ไม่ดีเลย ขรุขระ แผ่นกระดานก็วางไว้เกะกะเกยกัน เดินก็เดี๋ยวสะดุดโน่น สะดุดนี่ บางทีเดินดีไม่ดี ลงไปข้างกระดาน เปียกน้ำไปเสียอีกแล้ว หรือบางทีเหยียบกระดานไม่ดี น้ำกระฉูดขึ้นมา เปรอะเลอะเทอะอีกแล้ว ทางนั้นไม่ดี นี่ หนทางที่ใช้ในโลกนี้เป็นอย่างนี้ เดี๋ยวบางทีเราเดินไปทางเป็นหลุมเป็นบ่อบ้าง หรือบางทีเดินไปต้องระวัง เดินดีไม่ดีไปเหยียบขี้หมาเข้าให้แล้ว เดินไม่มีสติก็ไปเหยียบขี้หมาเข้า นี่ทางที่ใช้ในโลกนี้เป็นอย่างนี้

ท่านทั้งหลาย หนทางนี้เรียกว่า **"เอกายนมรรค"** คือหนทางที่เป็นที่ไปอย่างเอก หรือหนทางเป็นที่ไปแห่งบุคคลผู้เดียว หนทางนี้ก็มีความดี มีความดีของเขา หนทางเอกายนมรรคนี้มีความดี ๕ ประการ

๑. สัตตานัง วิสุทธิยา
เพื่อความบริสุทธิ์แห่งสัตว์ทั้งหลาย
๒. โสกะปริเทวานัง สะมะติกกะมายะ
เพื่อก้าวล่วงโศกะและปริเทวะ
๓. ทุกขะโทมะนัสสานัง อัตถังคะมายะ
เพื่อตั้งอยู่ไม่ได้แห่งทุกข์และโทมนัส
๔. ญายัสสะ อะธิคะมายะ
เพื่อบรรลุญายะธรรม
๕. นิพพานัสสะ สัจฉิกิริยายะ
เพื่อกระทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน

อัน ๕ ประการนี้เป็นความดีของหนทางนี้ ถ้าใครเดินหนทางนี้ก็เรียบร้อย เรียบร้อยทุกคน เดินเรียบร้อย เดินสบาย ๆ ไม่มีหลุม ไม่มีบ่อ เพราะมีความดีอยู่ ๕ ประการ เพื่อความบริสุทธิ์แห่งสัตว์ทั้งหลาย เพื่อก้าวล่วงโศกะและปริเทวะ เพื่อตั้งอยู่ไม่ได้แห่งทุกข์และโทมนัส เพื่อกระทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน แหม เป็นทางที่สวยสดงดงามมากทีเดียว นี่ญาติโยมทั้งหลาย พระสงฆ์ สามเณร มาเดินทางนี้กันซิ เรามาเดินทางเอกายนมรรคกัน ทางนี้เป็นทางที่ดี เป็นทางที่ประเสริฐ เป็นทางที่ล้ำเลิศ ไม่มีหลุม ไม่มีบ่อ เดินไม่ลำบาก เดินสะดวกสบายทุกประการ ขอแต่ว่าให้เดิน เดินน่ะ ถ้าเดินก็เดินสบาย ไม่เดินทำอะไรเล่า ไม่เดินก็หมายความว่าหลับเสียก่อน ผู้ที่ไม่เดินก็หลับเสียก่อน กำลังจะสอนให้เดิน หลับไปเสียแล้ว หลับไม่หลับเปล่าบางทีนึกว่า คนนี้ซาบซึ้งตรึงใจเหลือเกิน ฟังพระธรรมเทศนา ผงกหัวรับเรื่อย รับเรื่อย เดี๋ยวผงกหัววิ้ด เดี๋ยวผงกหัวลงมา แหม ซาบซึ้งจริง ๆ นี่ถ้าหากว่าอย่างนั้นละก้อ เขาก็เดินไปอีกทางหนึ่ง เดินไปไหนไม่รู้ และท่านทั้งหลาย เรามาเดินทางนี้ ทางเอกายนมรรคนี้ ศึกษาไว้ก่อนแล้วก็เดินตาม

วันนี้จะแสดงถึงความดีของหนทางนี้ ในประการที่ ๑ และก็คงจะพอสมควรแก่เวลา

ความดีของหนทางนี้ในประการที่ ๑ ว่า สัตตานัง วิสุทธิยา เพื่อความบริสุทธิ์แห่งสัตว์ทั้งหลาย ที่เรียกว่าสัตว์นั้น ก็คงจะหมายเอาสัตว์มนุษย์เรานี่ละนะ คงหมายเอาสัตว์มนุษย์เรานี่แหละที่เดิน ถ้าจะเดินทางนี้ได้ แต่ก็ไม่แน่นะ ตามตำรับตำรานั้น ดิรัจฉานเขาก็เดินทางนี้เหมือนกัน ตามตำรามี เขาเดินทางนี้ จะไม่พูดถึงละ จะเสียเวลา ก็เรียกว่าสัตว์ทั้งหลายโดยอย่างนี้ก็คือมนุษย์เรา สัตว์มนุษย์เราที่จะเดินทางนี้ ท่านบอกว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า เพื่อความบริสุทธิ์แห่งสัตว์ทั้งหลาย เมื่อพระองค์พูดถึงความบริสุทธิ์ สิ่งที่ตรงกันข้าม ก็คือความไม่บริสุทธิ์ก็จะต้องมี เมื่อมีความไม่บริสุทธิ์ พระองค์จึงได้ตรัสว่า เอ้อ อันนี้มันเพื่อความบริสุทธิ์นะ หนทางนี้เพื่อความบริสุทธิ์ เมื่อความไม่บริสุทธิ์มีอยู่

เราท่านทั้งหลาย เราอยู่ในโลกนี้ เราจะพูดโดยส่วนเดียวว่า ฉันเป็นคนบริสุทธิ์ อันนี้ยากอยู่นะ จริงอยู่ในใจโยมเดิมของเรานั้นบริสุทธิ์มาก แต่ว่าต่อมาหาบริสุทธิ์ไม่ ทำไมจะไม่บริสุทธิ์เล่า อะไรมันทำให้ไม่บริสุทธิ์ ก็เพราะเจ้ามลทิน คือ ราคะ โทสะ โมหะ นี้ส่วนหนึ่งมาทำให้เราไม่บริสุทธิ์ เพราะเจ้าอุปกิเลส ๑๖ อย่าง มีอภิชฌาวิสมโลภะเป็นต้นมาทำให้เราไม่บริสุทธิ์ เดี๋ยวก็จะได้แสดงทั้ง ๑๖ อย่างที่มันทำให้เราไม่บริสุทธิ์นี้นะ เจ้าราคะ โทสะ โมหะ เจ้าอุปกิเลส ๑๖ อย่าง มาทำให้เราไม่บริสุทธิ์ ใจของเราดวงเดิมนั้นบริสุทธิ์จริง ๆ บริสุทธิ์เหมือนอะไร เหมือนกับน้ำใสที่บริสุทธิ์ เป็นต้นว่า เราตัก

...เมตตาก็แปลว่าความรัก ราคะก็แปลว่าความรัก แต่ว่าต่างกันนะ รักต่างกัน...

น้ำฝนที่ตกลงมากลางแจ้ง สะอาดบริสุทธิ์ ตักมาสักแก้ว ใสสะอาดบริสุทธิ์ แก้วก็ใส น้ำก็ใส ใจดวงเดิมของเราใสบริสุทธิ์เช่นน้ำ แต่ว่าครั้นต่อมา เจ้ามลทิน คือ ราคะ โทสะ โมหะ อุปกิเลสทั้ง ๑๖ ประการ คืบคลานเข้ามาสู่หัวใจของเรา จึงทำให้ใจของเราไม่บริสุทธิ์ ทำให้ใจของเราเศร้าหมองขุ่นมัวไป เพราะฉะนั้น ถ้าจะเปรียบให้ฟังก็น้ำแก้วนั้นแหละ ที่เราตักมาใสบริสุทธิ์นั้น นั่นคือจิตดวงเดิม แล้วเราเอาสีต่าง ๆ หยดลงไป น้ำก็จะกลายไปจากใสบริสุทธิ์ เอาสีเขียวหยดลงไป น้ำก็เป็นสีเขียว เอาสีเหลืองหยดลงไป น้ำก็เป็นสีเหลือง เอาสีดำหยดลงไป น้ำก็เป็นสีดำ เอาสีแดงหยดลงไป น้ำก็เป็นสีแดง หรือหลาย ๆ สีหยดลงพร้อม ๆ กัน ไม่รู้ว่าเป็นสีอะไร ช้ำเลือดช้ำหนอง นี่น้ำแก้วแรกใสบริสุทธิ์ แต่ว่าเมื่อถูกสีต่าง ๆ เจือปนไป น้ำก็เปลี่ยนสีไป ข้อนี้ฉันใด ใจของคนเราก็ฉันนั้นเหมือนกันนี่จึงกล่าวว่า ความไม่บริสุทธิ์นั้นมีอยู่กับใจของเรา มีอยู่ เอาละนะ มาศึกษาต่อไป

ราคะ ความรัก ถ้าพูดแต่เพียงว่าความรักออกจากรากศัพท์ ๒ อย่าง อย่างหนึ่งออกจากเมตตา อย่างหนึ่งออกจากราคะ **เมตตาก็แปลว่าความรัก ราคะก็แปลว่าความรัก แต่ว่าต่างกันนะ รักต่างกัน** เมตตานั้นเป็นความรักชนิดบิดามารดา

รักบุตรธิดาของตน อันนั้นเป็นเมตตา พ่อแม่รักลูกนั้นเป็นเมตตา ความรักที่ออกจากราคะ ก็แบบชายหนุ่มหญิงสาวที่มีความรักต่อกันและกัน อันนั้นเป็นราคะ แล้วราคะคือความรักนี้ เมื่อเกิดขึ้นในจิตใจแล้ว ก็ทำให้จิตใจของเราเศร้าหมองขุ่นมัวไป เศร้าหมองขุ่นมัวไป อยากจะไปโน่นไปนี่ อยากจะพบปะ อยากจะสนทนา นี่เจ้าราคะนี้นะ ทำให้ใจเราเศร้าหมองขุ่นมัว

เจ้าโทสะเล่า เช่นเดียวกัน เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้ใจเราเร่าร้อน ร้อนรน กระวนกระวาย เมื่อเกิดขึ้นเผารนดวงใจของเราให้เศร้าหมองขุ่นมัว

โมหะก็เช่นเดียวกัน ทำให้เราลุ่มหลง ไม่รู้ผิดไม่รู้ถูก เพราะโมหะเข้าปกคลุมหุ้มห่อ นี่แหละเจ้าราคะ โทสะ โมหะ นี้เป็นมลทินซึ่งทำให้เรามีความเศร้าหมอง นี่อย่างหนึ่งนะ

อีกประการหนึ่ง อุปกิเลส เครื่องเศร้าหมองนี้เกิดขึ้นในจิตใจของเรา คืบคลานเข้ามาสู่จิตใจของเราก็ทำให้เราเศร้าหมองไปอีก อุปกิเลสนี้ท่านแสดงไว้ ๑๖ ประการ

๑. อภิชฌาวิสมโลภะ โลภลุ่ม ๆ ดอน ๆ
๒. โทสะ ร้ายกาจ
๓. โกธะ โกรธ
๔. อุปนาหะ ผูกโกรธไว้
๕. มักขะ ลบหลู่คุณท่าน
๖. ปลาสะ ตีเสมอ คือยกตนเทียมท่าน
๗. อิสสา คือริษยา
๘. มัจฉริยะ ตระหนี่
๙. มายา มารยา คือ เจ้าเล่ห์
๑๐. สาเถยยะ โอ้อวด
๑๑. ถัมภะ หัวดื้อ
๑๒. สารัมภะ แข่งดี
๑๓. มานะ ถือตัว
๑๔. อติมานะ ดูหมิ่น
๑๕. มทะ มัวเมา
๑๖. ปมาทะ เลินเล่อ

๑๖ ประการควรไล่ได้หมด ๑๖ ประการอันนี้เป็นอุปกิเลส ซึ่งทำความเศร้าหมองให้กับจิตใจของเรา เรามาศึกษากันเสียหน่อย พอได้ใจความ

ประการที่ ๑ อภิชฌาวิสมโลภะ โลภลุ่ม ๆ ดอน ๆ คือความเพ่งเล็ง ไม่ใช่โลภะธรรมดาเป็นอภิชฌาวิสมโลภะ ท่านแปลไว้ว่า โลภลุ่ม ๆ ดอน ๆ โลภไม่สม่ำเสมอ เจ้าอภิชฌาวิสมโลภะนี้ เห็นอะไรอยากได้ไปทั้งนั้น อยากได้มาเป็นของเรา ของนั้นสวยจริง ทำไมเราจึงจะได้ ของนั้นดีจริง ทำไมเราจึงจะได้ คนนั้นเขามีของอย่างนั้น ทำไมเราจะได้บ้าง เราจะมีใช้บ้าง ไม่เอา อย่างนี้ไม่เอา เอาอย่างโน้นดี

กว่า อย่างนี้โลภะ เขาเรียกโลภลุ่ม ๆ ดอน ๆ ไม่สม่ำเสมอ มันยิ่งกว่าเจ้าโลภะนะ ยิ่งกว่าเจ้าโลภะ โลภะยังเห็นเพียงแต่อยากได้ เพียงแต่อยากได้ แต่เจ้าอภิชฌาวิสมโลภะนี้อยากได้ด้วย และอยากได้จริง ๆ อยากได้มาเป็นของเราจริง ๆ อภิชฌาวิสมโลภะ คือเป็นเพ่งเล็งเอาทีเดียว เพ่งเล็งว่าทำอย่างไรจะมาเป็นของเราได้นะ

ประการที่ ๒ โทสะ ร้ายกาจ โทสะแปลว่าร้ายกาจ ก็หมายความว่า เป็นคนดุร้าย เหี้ยมโหด มีเหมือนกันเจ้าคนประเภทโทสะนี้ ร้ายกาจจริง ๆ บางทีคนประเภทนี้ เห็นสัตว์เลี้ยง สมมุติว่าสัตว์เลี้ยงเดินไปดี ๆ สุนัขมันก็นอนของมันอยู่ดี ๆ เตะมันบ้าง ถีบมันบ้าง ตีเขาเข้าบ้าง เขาก็อยู่เขาดี ๆ ประเภทนี้ชอบอย่างนั้น คนที่มีโทสะ คนร้ายกาจเป็นคนดุร้าย คนเหี้ยมโหด ชอบอย่างนั้น ชอบอย่างนี้ ทำโน่นทำนี่ ทำความเดือดร้อนให้กับบุคคลทั้งหลาย อยู่ที่ไหนก็เดือดร้อนที่นั่น คนร้ายกาจ

ประการที่ ๓. โกธะ โกรธ โกธะนี่หมายความว่า ความโกรธทำให้หงุดหงิด ฉุนเฉียว หน้าตาขึงตึงไม่น่าดู ถ้าเจ้าโกธะเกิดขึ้นกับใคร หน้าตามันเปลี่ยนไป ตอนนั้นคำพูดดี ๆ ไม่ออกมาแล้ว คำพูดอะไรไม่รู้มันออกมา มันทำให้เราเสีย เจ้าโกธะ โกรธ

ประการที่ ๔. อุปนาหะ ผูกโกรธไว้ เจ้านี้ก็ร้ายเหมือนกัน ผูกโกรธไว้ คนนี้มันทำให้เราโกรธเจ็บใจ จะต้องหาทางแก้ตัว จะต้องหาทางตอบแทน ผูกโกรธไว้เป็นอุปนาหะ ตอบแทนได้เมื่อใดสบายอกสบายใจ คนนี้เขามาด่าว่าเรา เราจะต้องด่าบ้าง ผูกเอาไว้ คนนี้เขามาตีเรา เราจะต้องตีเขาบ้าง ผูกเอาไว้ และหาทางแก้แค้นตอบแทน

ประการที่ ๕. มักขะ ลบหลู่คุณท่าน ลบหลู่คุณท่าน อันนี้มันก็ไม่ดีเหมือนกัน เขาผู้มีพระคุณกับเรา เราอย่าไปลบหลู่คุณเขา เขามีพระคุณกับเรา พ่อ แม่ พี่ ป้า น้า อา เพื่อนฝูง มิตรสหาย ที่มีพระคุณต่อกันและกัน เราอย่าไปลบหลู่พระคุณของท่าน อันนี้ก็มีอยู่นะ บางคนบางท่าน เข้ามาศึกษาเล่าเรียนในกรุงเทพมหานคร ได้ดิบได้ดีเจริญรุ่งเรือง ฉันดีกว่าพ่อแม่ฉันอีกแล้ว ฉันฉลาด ฉันเก่งกว่าพ่อแม่เสียแล้ว ไปลบหลู่คุณพ่อแม่ไม่ได้ เป็นมลทิน เป็นอุปกิเลส ขึ้นชื่อว่า ผู้มีพระคุณไม่ว่าใครนะ จะเป็นพ่อแม่ จะเป็นพี่น้อง จะเป็นเพื่อนฝูงมิตรสหายผู้มีพระคุณนั้น อย่าไปลบหลู่ดูหมิ่นพระคุณของท่าน ต้องเทอดทูนไว้ เพราะเป็นผู้มีพระคุณกับเรา

ประการที่ ๖. ปลาสะ ตีเสมอ คือยกตนเทียมท่าน อันนี้ก็อีกเหมือนกัน เราก็ต้องรู้ฐานะของเราว่าเราอยู่ในฐานะไหน เป็นลูก เป็นหลาน เป็นลูกศิษย์ หรือว่าอยู่ในฐานะไหน เราอย่าไปตีเสมอ ลูกหลานจะไปตีเสมอพ่อแม่ มันไม่ดี ลูกศิษย์ลูกหาจะไปตีเสมออาจารย์ ก็ไม่ดี เราบวชใหม่จะไปตีเสมอพระบวชเก่าก็ไม่ดี นี่เรียกว่า ตีเสมอ ปลาสะ เรียกตีเสมอ มันไม่ดี

ประการที่ ๗. อิสสา ริษยา คือ เห็นเขาได้ดีทนอยู่ไม่ได้ คนนี้เขาสอบได้อย่างนั้นอย่างนี้ ริษยาเขา เขาสอบได้ เขาจะดีไปกว่าเรา ริษยาเขา คนนี้เขาได้ที่นั่งดี เขามีที่พิงดี เขาได้ฝาผนังโบสถ์เป็นที่พิง เขาสบายดีนี่ ไปริษยาเขา ไม่ได้ อย่าไปริษยาเขา เขามาก่อนเขาก็ได้ก่อน แต่พวกได้นั่งพิง

...คนนี้เขาติดขัดเรื่องนี้ เขามาถามความรู้บ้าง ไม่ให้เสียแล้ว ตระหนี่ธรรมะ ไม่ให้ความรู้เขาเสียแล้ว เรารู้แทนที่จะให้เขาบ้าง ก็ไม่ให้เขาเสียแล้ว...

แล้วอย่ามาว่าเขานะ เสื้อผ้าจะเปรอะเปื้อนไป แล้วจะมาว่าโบสถ์เขาไม่สะอาดไม่ได้นะ พวกชอบพิงพิงแล้วก็กลับไปบ้าน เสื้อฉันไปเปรอะมาอย่างนั้นอย่างนี้ โบสถ์วัดปากน้ำไม่สะอาดเลย อย่ามาว่าเขานะ นี่อิสสา ริษยา เห็นเขาได้ดีทนอยู่ไม่ได้

ประการที่ ๘. มัจฉริยะ ตระหนี่ นี่หมายความว่า ขี้เหนียวบ้าง คนตระหนี่เป็นคนขี้เหนียว มีอะไรพอที่จะแจกจ่ายเฉลี่ยเจือจานได้ ก็ไม่ให้เสียแล้ว ไม่แจกจ่าย ไม่เฉลี่ยเจือจาน **คนนี้เขาติดขัดเรื่องนี้เขามาถามความรู้บ้าง ไม่ให้เสียแล้ว ตระหนี่ธรรมะ ไม่ให้ความรู้เขาเสียแล้ว** เรารู้แทนที่จะให้เขาบ้าง ก็ไม่ให้เขาเสียแล้ว อย่างนี้ ฟังเทศน์อยู่อย่างนี้ ตอนเทศน์จบมีบางคนเขามาถามว่า เมื่อกี้พระท่านเทศน์เรื่องอะไรนะ ตอนนั้นฉันหลับไปหน่อยหนึ่ง ๓๐ นาที หลับไปเสียแล้ว พระเทศน์เรื่องอะไร ขอความรู้หน่อยเถอะ เดี๋ยวกลับไปบ้านจะได้บอกคนทางบ้านเขาได้ ฉันบอกคนทางบ้านเขาว่ามาฟังเทศน์วัดปากน้ำ กลับไปบ้านแล้วบอกไม่ได้ เดี๋ยวเขาหาว่าฉันไปดูหนังเสีย เออ ขอหน่อยเถอะ คนตระหนี่ไม่ยอมบอกเสียแล้ว ไม่รู้เรอะ ไม่รู้ เธอฟังดูเอง ฉันไม่รู้ ฉันไม่รู้เพราะฉันหลับเหมือนกัน ก็ไปถามคนหลับด้วยกัน ก็เลยไม่รู้เหมือนกัน ตระหนี่ก็เป็นมลทินอีกเหมือนกัน

ประการที่ ๙. มายา นี้คือ มารยา มารยานี้คือเจ้าเล่ห์ คนเจ้าเล่ห์ เจ้าเล่ห์เพทุบายอย่างนั้นอย่างนี้ พูดอย่างนั้นพูดอย่างนี้ เดี๋ยวนี้มีเยอะคนเจ้าเล่ห์มีเยอะ ท่านครับ ผมจะกลับบ้านครับ ตกรถ ตกเรือ จะไปบ้านไปไม่ได้ ขอสตังค์กลับบ้านสักหน่อยเถิดครับ วันนี้ก็ตกมา อีก ๒-๓ วันก็ตกมาอีกแล้ว ตกบ่อยจริง ตกรถตกเรือบ่อยจริง บางทีอยู่โน้น อยู่ไกล ๆ แต่มาตกรถตกเรือวัดปากน้ำนี้มีเรื่อย บางทีก็ทำเป็นพันแข้งพันขามา ผมขาก็ไม่ดี เพิ่งออกจากโรงพยาบาล ไม่หายเสียที มีคนขอทานคนหนึ่ง เดี๋ยวนี้ดูเหมือนจะตายเสียแล้ว พัน

ขาตลอดชีวิต พันขาจนกระทั่งตาย นั่งอยู่ทางถนนที่เข้าวัดปากน้ำเรานี่ เดี๋ยวนี้ตายไปแล้ว พันขาทำอย่างคนพิการ ขาไม่ดี เอาน้ำตาลหยด ๆ เข้าให้ แมลงวันมันตอม โยมมาเห็นเขาจะได้สงสารว่าคนพิการ ขอสตังค์เขา ตายไปแล้ว นี่เจ้ามารยาทั้งนั้น เจ้าเล่ห์เพทุบายทั้งนั้น มันก็เป็นอุปกิเลสอีกเหมือนกัน

ประการที่ ๑๐. สาเถยยะ โอ้อวด พวกโอ้อวดนี่ก็ชอบคุย คนชอบคุย ชอบโอ้ชอบอวด คุยโน่นคุยนี่ ชอบคุยนี่ก็มีประจำนะ พระบวชใหม่ของอาตมานี่แหละ บางองค์ชอบคุย คุยก็ไม่มีเรื่องอะไร เรื่องทางบ้าน เอาเรื่องทางบ้านมาคุย แหม บ้านผมเป็นอย่างนั้น บ้านผมเป็นอย่างนี้ ผมทำงานที่นั่น ผมทำงานที่นี่ บางทีมาหลอกใช้พระเปล่า ๆ เณรเปล่า ๆ เสียด้วย พวกพระบวชใหม่หลอกอย่างไรล่ะ ก็เรื่องโอ้อวดนี่แหละ ชวนถ้าท่านอยู่ไม่ได้ สึกไปอยู่กับผมก็ได้ บ้านผมก็มี ไปอยู่กับผมก็ได้ ผมจะฝากงานให้ทำ งานผมก็มี ผมจะฝากงานให้ทำ พระเณรต่างก็หลงเชื่อ เอาเขา ช่วยทำจีวรบ้าง ถูกุฏิบ้าง ช่วยปรนนิบัติพระใหม่ไปเสียเลย พอถึงตอนออกพรรษา พอสึกแล้วหายต๋อมไปเลย ไม่โผล่หัวมาให้เห็นอีกแล้ว อันนี้มีอยู่เรื่อย ๆ ปีนี้มีอยู่หรือเปล่าไม่รู้หรอกนะ ปีนี้ไม่รู้หรอก เคยมีเรื่องเคยมี เรื่องอย่างนี้หลอกใช้พระ พระเก่า ๆ รู้ไม่ทันเขา นี่พวกโอ้อวดเป็นมลทินอีกเหมือนกัน

ประการที่ ๑๑. ถัมภะ หัวดื้อ คนหัวดื้อ ก็หมายความว่า ว่ายาก สอนยาก สอนอย่างนี้ก็ไม่เอา สอนอย่างนั้นก็ไม่เอา ว่ายาก สอนยาก เรื่องคนหัวดื้อนั้นทำความหนักใจนะ หนักใจให้กับหมู่กับคณะ ไม่ว่าหมู่ไหนคณะไหนต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งนั้น ต้องการความเป็นระเบียบร้อยร้อยคนหัวดื้อสอนก็แล้ว ว่าก็แล้ว ด่าก็แล้ว แนะนำก็แล้ว หัวดื้อก็ไม่ค่อยจะทำตาม ทำอย่างนี้นะ ก็เลี่ยงไปเสียอย่างนั้น ทำอย่างนั้นก็เลี่ยงไปเสียอย่างนี้ คนหัวดื้อก็เป็นมลทินอีกเหมือนกัน เป็นอุปกิเลส ทำความเศร้าหมองให้กับตัวของเราอีกเหมือนกัน

ประการที่ ๑๒. สารัมภะ แข่งดี แข่งดีก็หมายความว่า คอยจะแข่งดีกับคนอื่นเขา ไม่มีดีจะแข่ง แต่คอยชอบจะแข่งกับเขา เขาเป็นอย่างนั้น ฉันก็จะต้องเป็นบ้าง เขาเป็นอย่างนั้น ฉันก็จะเป็นได้ ถ้าเป็นได้จริง ๆ มันก็ไม่เป็นไร พระเณรองค์นี้เรียนเก่งนี่ เราก็เรียนให้เก่งเหมือนเขาบ้าง ท่องให้เก่งเหมือนเขาบ้าง แข่งอย่างนี้ไม่เป็นไร สำคัญถ้ามันจะแข่ง มันไม่เอาซิ ถ้าจะแข่ง แข่งดี เขาดีอย่างนั้น ฉันจะต้องดีอย่างนี้บ้างละ นี้ยกเรื่องแข่งดีมันก็ไม่ดีเหมือนกัน

ประการที่ ๑๓. มานะ ถือตัว ถือตัวก็เป็นอุปกิเลสอีกเหมือนกัน ฉันเป็นอย่างนั้น ฉันเป็นอย่างนี้ ฉันเป็นพระมหา ฉันเป็นพระครู ฉันเป็นเจ้าคุณ ฉันเป็นสมภาร ฉันเป็นแม่ชี ฉันเป็นอุบาสก อุบาสิกา นี้เรียกว่าถือตัว ถือตัวนั้นไม่ได้ ต้องวางตัวสม่ำเสมอ เราเป็นอะไรก็แล้วแต่ วางตัวให้สม่ำเสมอ ไม่ใช่ถือตัว มานะ ถือตัว

ประการที่ ๑๔. อติมานะ ดูหมิ่น หมายความว่า คอยชอบจะดูหมิ่น ดูแคลนคนนั้นคนนี้ แล้วพวกดูหมิ่นนี้นะ ท่านทั้งหลายสังเกตดูเถอะ ชอบจะว่าคนโน้น ว่าคนนี้ พอมาคุยกับเราก็นินทาถึงคน

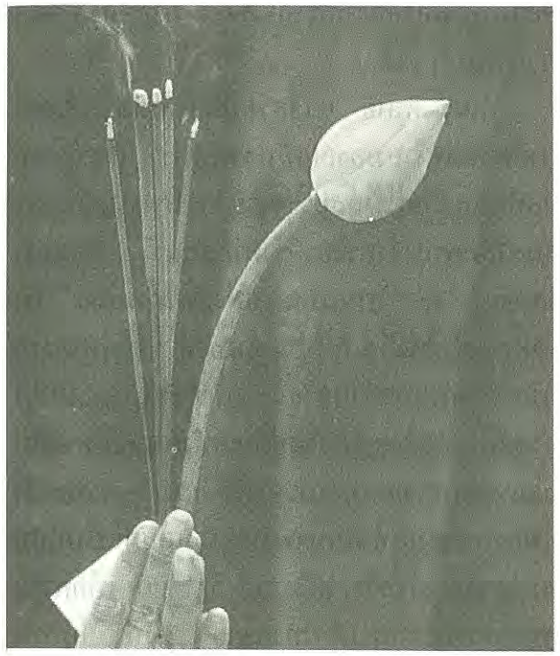

โน้นให้เราฟัง **พอไปคุยกับคนโน้นก็นินทาถึงคนนี้ให้เขาฟัง คนพวกนี้ สังเกตเถอะ ถ้าใครไปคุยกับเขาแล้ว เอาคนอื่นไปนินทาให้เราฟัง พึงให้รู้เถอะ คนนั้นนะใจไม่ดีแล้ว** ใจเศร้าหมองขุ่นมัวแล้ว มีอุปกิเลสแล้ว อย่าไปดูหมิ่นเขา เราก็ประพฤติของเรา

ประการที่ ๑๕. มทะ มัวเมา มัวเมานี่ก็ทำให้เราลุ่มหลงไป คืออะไร ใครเขาว่าอะไร ใครเขาบอกอะไร ก็มัวเมาเชื่อเขาไป ไปโน่นดีกว่า อาจารย์วัดโน้นศักดิ์สิทธิ์จริง ๆ ๓ ตัวแม่นจริง ๆ อาจารย์วัดโน้น ไปโน่นดีกว่า พากันไป เข้าป่าเข้าดงพงรก ไปหา ๓ ตัว ใครเขาว่าอาจารย์แม่นไปมัวเมาเสียแล้ว ทำไมไม่คิดว่าถ้าอาจารย์แม่นละก็ อาจารย์ก็รวยเสียเองไม่ดีหรือ เหมือนอย่างว่าถ้าอาตมาจะเป็นอาจารย์บอก ๓ ตัว อาตมาก็รวยเสียเองซิ อาตมาก็ชอบรวยเหมือนกันนี่ อาจารย์ก็แก้ตัวไปบ้าง ซื้อเองไม่ได้ ญาติพี่น้องของอาจารย์เองก็มีนี่ ทำไมไม่บอกเล่า ไม่ได้ญาติพี่น้องบอกกันไม่ได้ อาจารย์แก้ตัวเรื่อยไป ใครเขาก็เป็นได้อาจารย์บอก ๓ ตัว มาคนก็บอกไปอย่าง มาคนก็บอกไปอย่าง มันมาก ๆ คนก็ถูกเข้าไปคนหนึ่ง คนใดถูกก็ร่ำลือกันไปแล้ว คนไหนไม่ถูกก็เงียบกริบเลย ไม่ยอมพูด อายเขา เดี๋ยวบางทีก็บอกว่า อาจารย์ท่านบอกให้ตรง ๆ เราคิดไม่ถูกเอง ยังยกย่องอาจารย์อยู่อีก อย่าไปมัวเมาเลย เป็นอุปกิเลส

ประการที่ ๑๖. ปมาทะ ข้อสุดท้าย เลินเล่อ เลินเล่อก็หมายความว่า ชอบเผลอ ๆ ไผล ๆ นั่งอยู่นี่ก็ชอบเผลอ มือที่พนมมา บางทีก็เผลอ ๆ เอาลงไปเสียแล้ว เผลอลงไปเสียแล้ว เดี๋ยวบางทีก็เผลอ ๆ ไปยันลูกคางเสียแล้ว หรือบางทีก็เผลอ ๆ หลับไปเสียแล้ว ปมาทะ เผลอ ๆ เลินเล่อ มันก็เป็นอุปกิเลสทั้งนั้น

นั้นทั้ง ๑๖ ประการนี้ จัดเป็นอุปกิเลส เป็นเครื่องเศร้าหมอง ทำให้สัตว์ทั้งหลายมีความเศร้าหมองมลทิน คือ ราคะ โทสะ โมหะ อุปกิเลส ๑๖ ประการมีอภิชฌาวิสมโลภะเป็นต้น ก็เป็นความเศร้าหมองทั้งนั้น

ท่านทั้งหลาย เรื่องความเศร้าหมองและความผ่องแผ้วอันนี้คู่กันนะ ความเศร้าหมองและความผ่องแผ้ว ท่านทั้งหลายพึงทราบว่า มลทินและอุปกิเลสทั้งหลายทำให้เศร้าหมอง และความผ่องแผ้วนั้นก็ย่อมมีได้โดยตรงกันข้าม

ความเศร้าหมองและความผ่องแผ้วนั้นก็จะหา

ได้มีเฉพาะรูปร่าง หรือรูปกายของเราเท่านั้น มีเฉพาะจิตใจนะ เศร้าหมองก็ไม่ใช่ถือแต่เพียงรูปเศร้าหมอง ผ่องแผ้วก็ไม่ใช่ถือแต่เพียงรูปหมดจด ต้องจิตใจเศร้าหมองก็ต้องใจเศร้าหมอง ผ่องแผ้วก็ต้องใจผ่องแผ้ว ข้อนี้มีพระบาลีเป็นเครื่องรับรองว่า

รูเปนะ สังกิลิฏเฐนะ สังกิริ สันติมานา วา
รูเป สุทเธ วิสุทธันติ
อัตถา ตัง มเหตินา
จิตเตนะ สังกิลิฏเฐนะ สังกิริ สันติมานา วา
จิตเต สุทธันติ สุทธจิตเต สุทเธวิสุทธันติ
กิตติ วุตตัง มเหสินา

ว่าพระพุทธเจ้า ผู้แสวงหาคุณอันยิ่งใหญ่ มิได้ตรัสสอนว่า คนทั้งหลายมีรูปเศร้าหมองจึงเศร้าหมอง มีรูปหมดจดจึงบริสุทธิ์ แต่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้แสวงหาคุณอันยิ่งใหญ่ ตรัสสอนว่า คนทั้งหลายมีจิตเศร้าหมอง จึงเศร้าหมอง มีจิตหมดจด จึงบริสุทธิ์

นี่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ว่า คนทั้งหลายมีรูปเศร้าหมอง จะถือว่าเศร้าหมองไม่ได้ รูปก็หมายความว่า รูปร่างกายเรานี้แหละ ที่เราเห็นอยู่นี้แหละ คนนี้รูปร่างมอมแมมเศร้าหมอง จะถือว่าเขาเศร้าหมองไม่ได้ คนนี้รูปร่างหมดจดดีนี่ ผิวพรรณสะอาดสะอ้านดี จะถือว่าเขาบริสุทธิ์ยังไม่ได้ คือไม่ได้ดูที่รูปร่าง แต่ว่าพระองค์ทรงสอนให้ดูที่จิตว่าคนทั้งหลายมีจิตเศร้าหมอง ก็เรียกว่าเศร้าหมอง ถ้าจิตหมดจด ก็เรียกว่าบริสุทธิ์ นี่พระองค์สอนอย่างนี้นะ

ก็เป็นอันได้ใจความว่า ความเศร้าหมองนั้นหาได้อยู่ที่รูปร่างลักษณะ แต่ดูที่ดวงจิตนะ ถ้าจิตเศร้าหมองก็เรียกว่าเศร้าหมอง ถ้าจิตหมดจดก็เรียกว่าบริสุทธิ์ได้

ท่านทั้งหลาย เราชื่อว่าเป็นเหล่าสัตว์ในโลกนี้ เรามีความเศร้าหมองอยู่เป็นธรรมดา เพราะเรามีมลทินและมีอุปกิเลสประจำอยู่ เพราะฉะนั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์จึงตรัสสอนว่า สัตตานัง วิสุทธิยา เพื่อความบริสุทธิ์แห่งสัตว์ทั้งหลาย เราทั้งหลายจึงต้องเดินทางเอกายนมรรค เพื่อทำความบริสุทธิ์ให้กับเราทั้งหลาย เพื่อจะได้ทำมลทินให้หมดไป เพื่อจะได้ทำอุปกิเลสทั้งหลายให้หมดไป เมื่อเราเดินทางเอกายนมรรคจากนี้แล้ว ความเศร้าหมองเพราะมลทินและเพราะอุปกิเลสก็จะไม่มีกับเรา เราก็จะได้ชื่อว่า สัตตานัง วิสุทธิยา เพื่อความหมดจดบริสุทธิ์แห่งสัตว์ทั้งหลาย ดั่งนี้ ให้ท่านทั้งหลายได้เข้าใจในความดีของหนทาง คือเอกายน-มรรค ซึ่งเป็นความดีประการที่หนึ่งนี้

อาตมภาพได้แสดงพระธรรมเทศนามาก็นับว่าพอสมควรแก่เวลา จำจะยุติพระธรรมเทศนาลง คงไว้แต่เพียงนี้ เอวัง. ๏

■ ■ ■

ความชั่ว ไม่ทำเสียเลย ดีกว่า

โดย **หลวงป๋า**

...คนเราจะดีหรือชั่วอยู่ที่ "ใจ" เพราะฉะนั้นผู้มีปัญญาจึงพึงรักษาจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ความชั่วทางกาย วาจา และใจก็ไม่มี...

ณ บัดนี้ จักได้อรรถาธิบายขยายเนื้อความตามธรรมภาษิตที่ได้ลิขิตไว้ ณ เบื้องต้น พอเป็นแนวทางแห่งการศึกษาสัมมาปฏิบัติของผู้สนใจในธรรมและเพื่อดำรงไว้ซึ่งศาสนธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระชินวรสัมมาสัมพุทธเจ้า ตามสมควรแก่เวลาสืบไป

ดำเนินความว่า **"ความชั่ว"** นั้นหมายเอาความประพฤติปฏิบัติทางกายก็ดี ทางวาจาก็ดี หรือทางใจก็ดี ที่เป็นบาปอกุศล เป็นความประพฤติปฏิบัติที่ไม่ดีซึ่งเมื่อบุคคลได้กระทำลงไป

แล้วย่อมเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนแก่ทั้งตนเองแก่ครอบครัว หมู่คณะ และแก่สังคม ประเทศชาติโดยส่วนรวมได้ บัณฑิตผู้มีปัญญาจึงเห็นว่า **ความชั่วนั้น ไม่ทำเสียเลยดีกว่า** ความประพฤติปฏิบัติที่ไม่ดีอันจัดเป็นความชั่วนั้น ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางกายก็เรียกว่า **กายทุจริต** ได้แก่การฆ่าหรือเบียดเบียนสัตว์ที่มีชีวิตให้ตายลง หรือได้รับความทุกข์ทรมาน พิกล พิการต่างๆ ๑ การลักฉ้อ กบฏ คดโกงผู้อื่น๑ และการล่วงประเวณี๑ ความประพฤติชั่วทางวาจาเรียก**วจีทุจริต** เช่น การพูดโป้ปดมดเท็จ๑ การพูดยุแยกให้เขาแตกสามัคคีกัน๑ การพูดคำหยาบด่าทอและคำสบถสาบานต่างๆ๑ การพูดเพ้อเจ้อแต่ในเรื่องที่เหลวไหลไร้สาระ๑ ความประพฤติชั่วทางใจเรียก**มโนทุจริต** ได้แก่ความคิดโลภ อยากได้ของผู้อื่นโดยมิชอบ๑ ความคิดพยาบาทปองร้ายเขา๑ และความคิดที่ผิดคลองธรรม๑ แต่คนเราจะประพฤติชั่วหรือจะประพฤติดีก็ด้วยใจเป็นผู้นำ บัณฑิตผู้มีปัญญาจึงต้องรักษาใจ (สมดังธรรมภาษิตที่มาในขุทกนิกาย ธัมมปทคาถา ว่า

จิตฺตํ รกฺเขถ เมธาวี

ผู้มีปัญญา พึงรักษาจิต

ความว่า ผู้มีปัญญาหมายถึงผู้รู้ทางเจริญที่ควรดำเนิน รู้ทางเสื่อมที่ควรหลีกเลี่ยง – ไม่ควรดำเนิน ส่วนที่ว่าพึงรักษาจิตนั้นหมายเอาการรักษาจิตใจของตนให้สะอาด บริสุทธิ์ ผ่องใสจากกิเลส เครื่องเศร้าหมองซึ่งคอยแต่จะดลจิตใจให้นำกายและวาจาปฏิบัติหรือประพฤติชั่วตามอำนาจของมัน วิธีรักษาจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์ ก็ได้แก่**การบริจาคทาน**เพื่อกำจัดกิเลสประเภทโลภะหรือความตระหนี่เหนียวแน่น **การรักษาศีล** ก็เพื่อกำจัดกิเลสทั้งประเภทโลภะหรือราคะ โทสะ และโมหะ และ**การเจริญภาวนาสมาธิ**และ**ปัญญา** เพื่อกำจัดกิเลสนิวรณ์และความไม่รู้สภาวะของธรรมชาติตามที่เป็นจริง เมื่อจิตใจดี กายและวาจาก็พลอยดีตามไปด้วย

สรุปว่า "ความชั่ว" เป็นสิ่งที่บัณฑิตผู้มีปัญญาไม่พึงประพฤติปฏิบัติ เพราะจะเป็นเหตุให้เกิดโทษ ความทุกข์เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น แต่**คนเราจะดีหรือชั่วอยู่ที่ "ใจ" เพราะฉะนั้นผู้มีปัญญาจึงพึงรักษาจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ความชั่วทางกาย วาจา และใจก็ไม่มี**

จึงเห็นสมด้วยธรรมภาษิตที่ได้ลิขิตไว้เบื้องต้น ว่า

อกตํ ทุกฺกฏํ เสยฺโย

ความชั่ว ไม่ทำเสียเลยดีกว่า

(ส.ส. ๑๕/๖๘ ขุ.ธ. ๒๕/๕๖)

ดังอรรถาธิบายมานี้ แล

■ ■ ■

หาบุญได้–ใช้บุญเป็น

วิปุลธมฺโม ภิกฺขุ

พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี(หลวงพ่อสด วัดปากน้ำ) ท่านได้เคยเทศนาแก่ญาติโยมอยู่เสมอว่า "หาบุญได้และใช้บุญเป็น" ผู้เขียนจึงเห็นสมควรว่า ควรจะนำมาขยายความว่า หาบุญได้อย่างไร? และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร? ก่อนอื่นจะขอกล่าวถึงความหมายของคำว่า "บุญ" เสียก่อน

ความหมายของคำว่า "บุญ" นั้น ตามพจนานุกรมพุทธศาสน์ ของพระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ท่านได้กล่าวไว้ว่า "บุญ คือเครื่องชำระสันดาน, ความดี, กุศล, ความสุข, ความประพฤติชอบทางกาย วาจา และใจ, กุศลธรรม"

ทีนี้เราจะมากล่าวถึง ทำอย่างไรจึงจะเกิดเป็นบุญขึ้น เพราะบุญจะเกิดมาเองไม่ได้ ต้องมีการกระทำให้เกิดขึ้น ซึ่งเรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ หมายถึงสิ่งอันเป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญ ซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแยกแยะไว้ ๑๐ ประการด้วยกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑) **ทานมัย** บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน หมายถึงการเสียสละ กำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญาของตน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เพียงเพื่อให้เกิดเป็นบุญ เป็นเครื่องชำระความตระหนี่ เป็นปัจจัยในการบำเพ็ญความดีที่ยิ่งๆ ขึ้นไปอีก

๒) **สีลมัย** บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล หมายถึงเจตนางดเว้นจากการประพฤติอกุศลกรรม

ต่าง ๆ เป็นการรักษา กาย วาจา ให้เรียบร้อย ปราศจากโทษ อันได้แก่การรักษาศีล ๕, ศีล ๘, ศีล ๑๐ และศีล ๒๒๗ พร้อมทั้งอาจาร และโคจรของพระภิกษุสงฆ์

๓) **ภาวนามัย** บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา หมายถึง การบำเพ็ญเพียรทางใจ โดยทำใจให้หยุดให้นิ่ง ปราศจากนิวรณ์ ๕ (กามฉันทะ พยาบาท ถีนมิทธะ อุทธัจจะ–กุกกุจจะ และวิจิกิจฉา) ซึ่งเรียกว่า **สมถภาวนา** แล้วเจริญปัญญาให้รู้แจ้งเห็นจริง ในสภาวะธรรมตามธรรมชาติที่ประกอบด้วย ปัจจัยปรุงแต่ง ซึ่งเป็นสภาวะที่เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไม่ควรยึดมั่นถือมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐิ และให้เข้าถึง รู้เห็น และเป็นสภาวะธรรมที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง อันมีสภาวะเป็น นิจจัง สุขัง และอัตตา อันได้แก่พระธรรมกาย และพระนิพพาน ซึ่งเรียกว่า **วิปัสสนาภาวนา** อันยังให้วิปัสสนาปัญญาเจริญขึ้นถึง **โลกุตตรปัญญา**

๔) **อปจายนมัย** บุญสำเร็จด้วยการประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตน หมายถึง เป็นผู้มีปกติอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่โดยชาติตระกูลก็ดี โดยวัยก็ดี โดยคุณสมบัติก็ดี โดยคุณธรรมก็ดี โดยธรรมวินัยก็ดี ไม่ประพฤติเป็นคนเย่อหยิ่ง ทะนงตน มีมานะทิฏฐิ บุคคลที่มีปกติอ่อนน้อมถ่อมตนอยู่เสมอ ย่อมเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ และนำไปสู่การเกิดในตระกูลสูงด้วย

๕) **เวยยาวัจจมัย** บุญสำเร็จด้วยการขวนขวาย หมายถึงการยินดีช่วยเหลือกิจการงานต่าง ๆ ของผู้อื่นที่กระทำโดยชอบเพื่อประโยชน์ของพระพุทธศาสนา หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อันจะเกิดเป็นผลประโยชน์อันดีงามต่อส่วนรวม ต่อประเทศชาติ

๖) **ปัตติทานมัย** บุญสำเร็จด้วยการให้ส่วนบุญ หมายถึงการที่เราทำบุญอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วมีจิตอนุเคราะห์ต่อสรรพสัตว์ร่วมโลกทั้งหลาย หวังให้เขาได้รับผลของบุญที่เรากระทำแล้วนั้นบ้าง อุปมาว่า เราจุดเทียนของเราให้สว่างแล้วปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นได้รับแสงสว่างบ้าง จึงได้ชักชวนให้ผู้อื่นมาต่อเทียนไปจากเรา เมื่อเทียนของเขาสว่างขึ้น ก็

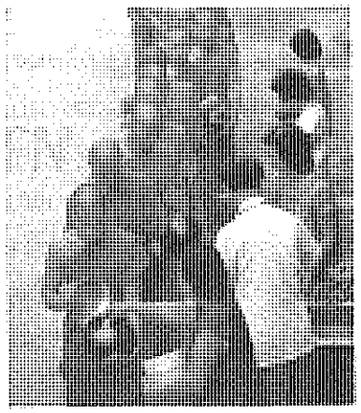

เป็นเหตุให้เราได้รับแสงสว่างเพิ่มขึ้น แสงสว่างที่เราได้รับจากผู้อื่นนี้แหละก็หมายถึงบุญที่เกิดจากปัตติทานมัย

๗) **ปัตตานุโมทนามัย** บุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนาส่วนบุญ หมายถึง เมื่อมีบุคคลอื่นได้ประกอบการบุญการกุศลแล้ว ได้บอกกล่าวถึงการกระทำอันนั้นให้เราได้รับทราบแล้ว เราแสดงความยินดีอนุโมทนาในการกระทำความดีของเขา เราก็ย่อมได้รับบุญอันเกิดจากปัตตานุโมทนามัย อุปมาเหมือนเราไปต่อเทียนจากเทียนที่จุดแล้วของผู้อื่น บุญประเภทนี้ ผู้รับจะได้บุญก็ต่อเมื่อมีผู้ประกอบการบุญการกุศลแล้วอุทิศบุญให้และมีผู้รับรู้แล้วอนุโมทนายินดีในส่วนบุญนั้น

๘) **ธัมมัสสวนมัย** บุญสำเร็จด้วยการฟังธรรม หมายถึง เมื่อได้ฟัง ได้อ่าน ได้ศึกษาเรียนรู้สัทธรรมของสัตบุรุษอันมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นต้นแล้วก็ย่อมเกิดเป็นอานิสงส์แก่ผู้ฟัง ผู้เรียนรู้ ดังนี้

(๑) ผู้ฟังย่อมได้ฟัง ได้เข้าใจในสิ่งที่ยังไม่เคยได้ฟังมาก่อน

(๒) สิ่งใดที่เคยได้ฟังแล้วก็ตาม แต่ยังไม่เข้าใจ ก็ย่อมได้ทำความเข้าใจในสิ่งนั้น ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

(๓) บรรเทาความสงสัยเสียได้

(๔) ทำความคิด ความเห็นของตนเองให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม รู้ทางเจริญควรกระทำ รู้ทางเสื่อมควรงดเว้นเสีย

(๕) จิตของผู้ฟังย่อมเบิกบาน แจ่มใส เป็นสมาธิได้ง่าย

๙) **ธัมมเทสนามัย** บุญสำเร็จด้วยการแสดงธรรม หมายถึงการแสดงออกด้วยกายก็ตาม ด้วยวาจาก็ตาม ให้บุคคลอื่นได้เข้าใจถึงสัทธรรม ที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้ดีแล้ว ว่าเป็นสภาวะธรรมตามธรรมชาติที่เป็นจริง ให้ได้รู้ทางเจริญควรดำเนิน ทางเสื่อมควรงดเว้น ประพฤติตนให้ถูกต้อง อันจะเป็นผลให้เกิดเป็นประโยชน์ เป็นความสุขต่อตนเองและผู้อื่น

๑๐) **ทิฏฐุชุกัมม์** การทำความเห็นให้ตรง มีบุคคลบางจำพวกมีความเห็นที่ผิด เช่นเห็นว่าทานไม่มีผล, การบริจาคไม่มีผล, การบูชาไม่มีผล, ผลของวิบากกรรมที่เราทำดีทำชั่วไม่มี, โลกนี้ไม่มี โลกหน้าไม่มี, มารดาไม่มี, บิดาไม่มี, สัตว์โอปปาติกะ (สัตว์ที่เกิดก็เติบโตขึ้นทันที) ไม่มี, สมณพราหมณ์ ที่ประพฤติชอบปฏิบัติชอบ ซึ่งรู้แจ้งด้วยปัญญาอันยิ่งแล้ว ประกาศให้ทราบถึงโลกนี้โลกหน้าไม่มี ซึ่งเหล่านี้เป็นความเห็นผิด และเมื่อบุคคลใดก็ตามทำความคิดความเห็นของตนให้ถูกต้องเป็นสัมมาทิฏฐิ (ตรงกันข้ามกับความเห็นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น) ก็ย่อมเกิดเป็นบุญที่เรียกว่า ทิฏฐุชุกัมม์ ซึ่งเป็นข้อที่สำคัญที่สุด อันเป็นรากฐานในการที่จะบำเพ็ญบุญอย่างอื่นได้สะดวก ไม่หลงทาง ไม่หลงผิดอีกต่อไป

ได้กล่าวถึงการบำเพ็ญบุญว่าทำได้อย่างไรบ้างแล้ว ทีนี้จะมากล่าวถึงการจะทำบุญเหล่านี้ให้เกิดอานิสงส์สูง จะต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง

สิ่งที่เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ผลบุญนั้นมีอานิสงส์สูงประกอบด้วยเหตุ ๓ ประการ คือ วัตถุ, บุคคล และกาล

"วัตถุ" ในกรณีของ**ทานมัย**นั้นหมายถึง สิ่งของต่าง ๆ ที่นำมาเป็นวัตถุทานนั้นต้องเป็นของที่ได้มาโดยบริสุทธิ์ มีประโยชน์ต่อผู้รับ เป็นของที่ประณีต มีคุณค่า ก็จะมีอานิสงส์สูงตามส่วนของวัตถุทานนั้น ๆ ส่วนในกรณี **เวยยาวัจจมัย** ก็คือกิจการงานที่เราได้ช่วยเหลือขวนขวายนั้นเป็นประโยชน์ต่อสัตว์โลกมากเท่าใดก็มีอานิสงส์สูงไปตามนั้น ส่วนในกรณี **ธัมมเทสนามัย** ก็หมายถึง ธรรมที่แสดงนั้นต้องเป็นสัทธรรมอันพระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว เป็นความจริง มุ่งประโยชน์ต่อผู้ฟังให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ รู้แจ้งเห็นจริงในสัทธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยแท้จริง

"บุคคล" ในที่นี้แยกเป็น

๒ ประเภทคือ

๑. **ผู้ทำบุญ หรือทายก—ทายิกา (กรณีบริจาคทาน)** เพื่อให้ได้อานิสงส์สูงต้องประกอบด้วย

เป็นผู้บริสุทธิ์ด้วยศีลตามสภาวะของตน

เป็นผู้มีเจตนาที่จะทำบุญด้วยความบริสุทธิ์ใจ

เป็นผู้มีศรัทธาและปัญญาในการทำบุญนั้น ๆ

เป็นผู้มีจิตอนุเคราะห์ หวังประโยชน์ต่อส่วนรวม

๒. **ผู้รับหรือปฏิคาหก (กรณีทานกุศล)** หมายถึง เนื้อนาบุญอันเป็นที่รองรับการทำบุญให้ได้เกิดอานิสงส์สูงนั้นต้องเป็นสถานที่ หรือบุคคลที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

เป็นผู้ซึ่งบริสุทธิ์สมบูรณ์ด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา

เป็นผู้ซึ่งมีประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม เป็นสัมมาทิฏฐิ

เป็นผู้ที่มีคุณธรรม เป็นสัตบุรุษ

เป็นผู้มีหรือรับไตรสรณคม ได้แก่พระภิกษุหรือสามเณรในบวรพระพุทธศาสนา เป็นต้น

เป็นผู้ทำหน้าที่เผยแพร่พระพุทธศาสนา

"กาล" หมายถึง ผู้ทำบุญนั้นต้องมีจิตศรัทธาเลื่อมใสในการจะทำบุญนั้น และทรงคุณสมบัติดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นตลอด ๓ กาล คือ

๑. ก่อนที่จะประกอบการบุญนั้น

๒. ขณะทำบุญนั้น

๓. ภายหลังจากเมื่อทำบุญนั้นแล้ว

เราก็ได้ทราบแล้วว่า บุญนั้นเกิดจากอะไรบ้างและการทำบุญที่ให้ได้ผลอานิสงส์สูงนั้นต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่ว่าบุญที่เกิดมาแล้วนี้อยู่ที่ไหนและนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไรนั้น ในเรื่องนี้ พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อสด วัดปากน้ำ) ได้แสดงพระธรรม-

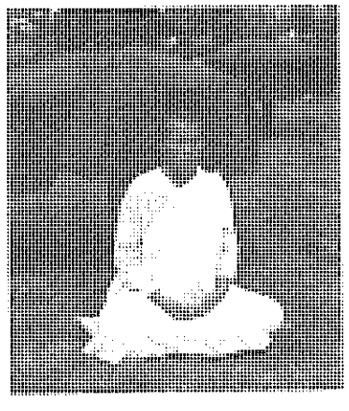

เทศนาเรื่อง **ภัตตานุโมทนากถา** เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๙๗ ความว่า "เมื่อเราได้บุญแล้ว เราจะทำอย่างไร? เราจะรักษาบุญอย่างไร? เพราะเราไม่เห็นบุญ เราต้องเอาใจไปจรดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ของเรา ทำใจให้หยุดให้นิ่ง บังคับใจให้หยุดให้นิ่งว่าบุญของเรามีอยู่ตรงนี้ ถ้าใจหยุดได้แล้วและถูกส่วนเข้าแล้ว เราจะเห็นดวงบุญของเรา เห็นชัดเจนทีเดียว... ฉะนั้นจงพยายามเอาใจไปหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ นึกถึงบุญที่เราได้กระทำในวันนี้ อย่าไปติดขัดสิ่งหนึ่งสิ่งใดเสีย ถ้าไปค้าขายติดขัดขึ้น ก็ขอให้บุญช่วย นึกถึงบุญตรงกลางดวงธรรมนั้น ถ้าว่ามีอุปสรรคเข้ามาแทรกแซงอย่างใดอย่างหนึ่ง มีผู้มารุกรานเบียดเบียนประการใด ก็ขอให้บุญช่วย สิ่งอื่นช่วยไม่ได้ ไม่ต้องไปขอร้องให้ใครมาช่วย ให้เอาใจไปหยุดอยู่ศูนย์กลางตรงบุญนั่นแหละ หยุดนิ่งอยู่อย่างนั้น บุญเป็นช่วยได้แน่นอนโดยไม่ต้องสงสัย... นี่แหละที่จัดว่ารู้จัก "หาบุญได้ ใช้บุญเป็น"

เจริญพร

ประกาศ

มูลนิธิ/สถาบัน พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

มูลนิธิ/สถาบัน พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย มีโครงการที่จะสร้าง**"วิหารธรรมกาย"** ขึ้นเป็นที่ประกอบสังฆกรรม และเจริญภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูงของพระภิกษุสงฆ์ในเขตพุทธาวาส ณ บริเวณที่ตั้งสถาบันฯ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เพื่อยกฐานะขึ้นเป็นอุโบสถ เมื่อได้จดทะเบียนเป็น **"วัดพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย"** ต่อไป

จึงขอเชิญท่านสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลายได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพสร้างวิหารหรืออุโบสถนี้ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป งบประมาณการก่อสร้างประมาณไว้ในขณะนี้ ๑๒ ล้านบาท หากทางมูลนิธิมีเงินทุนตั้งแต่ ๔ ล้านบาท ขึ้นไปก็จะเริ่มดำเนินการก่อสร้างทันทีและคาดว่าจะประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างได้ในประมาณปีพุทธศักราช ๒๕๓๐ นี้

ท่านผู้มีจิตศรัทธาที่จะรับเป็นเจ้าภาพร่วมสร้าง **"อุโบสถ"** ดังกล่าวข้างต้น โปรดติดต่อขอบริจาคได้ที่ **"มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย"** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐ (สั่งจ่ายเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่ายเงินทางไปรษณีย์**พลับพลาไชย** โดยสั่งจ่ายให้แก่ **"มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย"**) หรือที่หลวงพ่อ **พระภาวนาโกศล**เถร รองเจ้าอาวาส วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

ผู้บริจาคเงินร่วมสร้างอุโบสถนี้ตั้งแต่วงเงิน ๑,๐๐๐ บาทขึ้นไปจะได้รับ **"พระผงธรรมขันธ์"** (พระของขวัญ รุ่น ๔) กรุปลวกของวัดปากน้ำ แท้ ๑ องค์ ติดต่อขอบริจาคและขอรับพระผงธรรมขันธ์ได้ที่

๑) **หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร** หรือที่ **พระครูอุปถัมภ์ธรรมกิจ** ตึกบวรเทพมุนี หรือที่

๒) **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล** วิหารเลี้ยบ (ภายในบริเวณพระอุโบสถ วัดปากน้ำ ด้านทิศเหนือ) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้ทุกวัน หรือที่

๓) **สำนักงานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** วัดสระเกศฯ (วัดภูเขาทอง) ได้ทุกวัน—อาทิตย์ โทร. ๒๒๔—๗๔๗๕ หรือที่

๔) **หลวงพ่อสังเวียน อธิวฑฺโต** สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ได้ทุกวัน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

อนึ่ง ผู้เป็นเจ้าภาพร่วมสร้างอุโบสถ ในวงเงินตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป (ชำระเป็นงวด ๆ ได้ภายใน ๓ ปี) จะได้รับการจารึกชื่อลงในสถานที่พิเศษ และผู้ที่บริจาคในวงเงินต่ำกว่านี้จะได้รับการบันทึกชื่อลงในสมุดพิเศษ เก็บไว้เป็นหลักฐานภายในอุโบสถ

รายนามผู้ปวารณาเป็นเจ้าภาพ
สร้างวิหารธรรมกาย (อุโบสถ)
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
(รายละ ๑๐๐,๐๐๐.- บาทขึ้นไป)

คุณยายจันทร์ - คุณตาสัญญา ตันศิริคงคล		๑๐๐,๐๐๐
คุณอรทัย ภัคนันท์	งวดแรก	๓๐,๐๐๐
ครอบครัว "พลพัฒนาฤทธิ์" โดยคุณอุไร พลพัฒนาฤทธิ์		
คุณอำน่วย - จันทราทิพย์ สุวรรณปาล		
พ.ต.อ.มล.เติม - สุรภีร์ สนิทวงศ์ และครอบครัว		
คุณสิริมา หงสนันท์, คุณชาญ ศรีวิกรณ์,		
คุณชาย ศรีวิกรณ์ คุณกรกฎ ศรีวิกรณ์		
คุณพู่ - มยุรี บุญช่วย และลูก ๆ		
คุณรพี - ทิพยวรรณ, มินท์ - ทอม บุญช่วย		
คุณศศิธร สุวิรัชวิทยกิ๋จ		
คุณวีรวรรณ โรจนวานิช		
คุณอมร มหพัฒนางกูร, คุณชัยยง มหาพัฒนากุล		
คุณศุภโชค, ทญ.พรศิริ มหาพัฒนากุล	งวดแรก	๑๐,๐๐๐
ร.อ.ชาลี - ผาสุก - ฌานนท์ โปษยะจินดา		
คุณชวนะ สงวนหล่อสิทธิ์		
คุณส่วน - สมศรี พนมวัฒนากุล		
คุณวิรุฬห์ - โกสุม - ดร.ธีระ - พวงน้อย - สมศักดิ์ - วารี เกรอต		

รายชื่อเจ้าภาพร่วมสร้างอุโบสถ
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

พระวิบูลย์ วิปุลวโส	๑,๐๐๐	คุณศิริวิทย์ ศรีธัญญารัตน์	๑,๐๐๐
คุณสุเทพ แก่นศรี	๑,๐๐๐	คุณเสถียร สุคนธ์พงเผ่า	๑,๐๐๐
คุณทรงชัย พุทธธำรงกุล	๑,๐๐๐	คุณแหยม แสวงธรรม	๑,๐๐๐
ดร. ธีระ-พวงน้อย เกรอต	๕,๐๐๐	คุณสุภา บุญสาธร	๑,๐๕๐
คุณเสงี่ยม พันธ์น้อย	๑,๑๐๐	คุณวรณี รุจิรัชกร	๑,๐๐๐
ห้างหุ้นส่วนบุตรสี่	๑๕,๐๐๐	คุณจินตนา รุจิรัชกร	๑,๐๐๐
คุณสมชาย ศิริสินสุข	๑,๐๐๐	คุณอำไพ ปาลวัฒน์วิไชย	๑,๐๐๐
คุณกอบเกียรติ ศรีรุ่งเรือง	๑๕,๐๐๐	คุณแม่บุญส่ง แซ่ลิ้ม และ	
คุณแม่อนงค์ ศรีรุ่งเรือง	๑,๐๒๐	ลูกหลานตระกูล "รุจิรัชกร"	๑,๐๐๐
คุณชวลิต กาญจนโอภาสวงศ์	๑,๐๐๐	คุณแสวง ล้ำศิริเจริญโชค	๑,๐๐๐
บางกอกสลักภัณฑ์	๑,๐๐๐	คุณลักขณา เพ็ชญ์ไพศิษฏ์	
คุณสุพจน์ ตรีรัตนวงศ์	๑,๐๐๐	พร้อมลูกหลานและญาติ	๒,๓๐๐
คุณชัยยง ว่องวุฒิกำจร	๑,๐๐๐	คุณหงษ์ แซ่เตีย	๑,๐๐๐
คุณเทียบ สาลีติค	๑,๐๐๐	คุณชัยยศ คล้ายเจริญ	๑,๐๐๐
คุณสุวิทย์ ฉายะบรรจงเลิศ	๑,๐๐๐	คุณเลอพงษ์ วงศ์สารพิกุล	๑,๐๐๐
คุณพิเชฐ รัชดา	๑,๐๐๐	คุณศรีจันทร์ สุขกสิกร	๑,๐๐๐
คุณเชื่อม ใจเที่ยง	๑,๐๐๐	คุณวิชา ศรีทองรุ่ง	๒,๐๐๐
คุณสมศรี-ดวงดาว	๑,๐๐๐	คุณวิภาจรี ตั้งสำเริงวงศ์	๒,๐๐๐

รายนามผู้ปวารณาร่วมเป็น
เจ้าภาพกฐิน (ตลอดชีพ)
ทอด ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ประธานกิติมศักดิ์ (๑๑,๐๐๐.-บาทขึ้นไป)

ครอบครัว "พลพัฒนาฤทธิ์" โดยคุณอุไร พลพัฒนาฤทธิ์
คุณวีรวรรณ โรจนวานิช
คุณสุชาติ ศุภผล และครอบครัว

ประธานร่วม (๖,๐๐๐.-บาทขึ้นไป)

คุณกาญจนา อัครวัณ

เจ้าภาพร่วม (๑,๐๐๐.-บาทขึ้นไป)

คุณประภาส - วาสนา เนตรกระจ่าง

กรรมการ (๕๐๐.-บาทขึ้นไป)

คุณวิเชียร นาคธน

รายนามผู้ปวารณาร่วมทอดกฐิน ปีพ.ศ.๒๕๓๐
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

คุณแมรี่ เรืองรองวรรณา	๖,๐๐๐
คุณเบญจา ตระกูลบุญ	๖,๐๐๐
คุณวีระ เนตยกุล	๖,๐๐๐
คุณสมจิตร์ อารีรอบ	๖,๐๐๐
คุณศศิธร สุวิรัชวิทยกิจ	๑,๐๐๐
คุณอนงค์ พินมณี	๑,๐๐๐
คุณสุวัฒน์ พินมณี	๑,๐๐๐

พระนามและรายนาม ผู้นำบุญร่วมทอดผ้าพระกฐิน
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
วันอาทิตย์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๙

พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร และคณะศิษย์ฯ	๑๑๓,๗๖๔
พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล และคณะศิษย์ฯ	๑๔๑,๖๓๔
พระ ร.ท. มาณพ มาณโว และโยมแม่ลมุล ขาวสะอาด	๘,๐๓๙
พระกอบชัย อัตตสันโต และคณะศิษย์	๑๑,๐๐๔
สามเณรชูชัย แซ่ซื้อ และคณะ	๕,๑๐๕
แม่ชีจินตนา บุญประเสริฐ และคณะศิษย์ฯ	๑๒,๐๑๐
พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาฯ และเงินร่วมโดยเสด็จพระกุศล	๒๖,๙๕๐
คุณอัครพล - วราภรณ์ ทิศุธิวงศ์	๕๐,๐๐๐
คุณอิทธิพล ชีวรัชฐอุทัยวงศ์	๒๐,๐๐๐
พ.อ.ฉลอง - จิตรา สังขวรรณ และครอบครัว	๑๑,๓๒๐
คุณจีรพันธุ์ ชัยวิวัธน์	๑๑,๐๐๐
รศ.นพรัตน์ รุ่งอุทัยศิริ, ด.ช.ดอน - ด.ช.พร พิสยากร	๑๑,๐๐๐
คุณพัชนี แดงสุภา	๖,๐๐๐
พ.ต.ท.ชาลี - ภัทรา - ต.ญ.ชลธิดา เภกะนันท์	๖,๐๐๐
คุณวีระ เนตยกุล และคณะ	๙,๕๗๐
คุณมณฑล - บุษบา อุดมดี และคณะ	๙,๒๖๐
คุณสีดา สายบัว และคณะ	๗๒๑
คุณวีรวรรณ โรจนวานิช และคณะ	๓,๗๔๐
แพทย์หญิงคุณสวรรยา เดชอุดม และคณะ	๒๓,๖๘๗
อาจารย์อุดม ตรีชั้น และคณะ	๑๗,๔๕๔
อาจารย์ประวิช หัมพานนท์ และคณะ	๙,๓๐๐
คุณมงคล ลิ้มตระกูล และคณะ	๕,๑๐๐
คุณยายเน้ย แซ่โค้ว และญาติมิตร	๕,๗๗๕
คุณสำราญ พงษ์นัยรัตน์ และคณะ	๑,๗๐๐
คุณนัยนา ปัญญา และคณะ	๒,๕๙๘
คุณผจง อุปถัมภานนท์ และคณะ	๕,๓๐๐
คุณยาตรา แซ่ฮ้อ และคณะ	๕,๒๗๐
ร.ต.อ.ประมูล ภักดีพล และคณะ	๖,๘๐๐
คุณไพโรจน์ แซ่ตั้ง และคุณโอภาส แซ่ฉั่ว และคณะ	๑๖,๘๐๐
คุณสุรชัย งามจริยาวัตร และคณะ	๓,๓๒๓.๕๐
คุณสุเมธ เงินมหาผล และคณะ	๙๓๑
คุณลิ้มฮี้ แซ่คู - คุณแก้ว อัครโกเมน และคณะ	๑๑,๓๓๕
ผศ.ละม่อม บุษปานิช และคณะ	๙,๔๖๓
คุณสมพล - สุดา โควาดิสัย และคณะ	๘,๔๒๐
คุณอุดม - พายัพ นิสสัยดี และคณะ	๓,๙๗๘
คุณสุรศักดิ์ เอี้ยงศิริกุล และคณะ	๑,๖๗๘.๕๐
คุณรุ่งนภางค์ ศักดาภิญโญ และคณะ	๓,๙๘๓
คุณวันดี พิบูลย์ผล และคณะ	๗,๖๐๐
พ.ท.กำพล พร้อมพงศ์ และคณะ	๓,๙๓๐
คุณวิรัช - เฮียง จรัสดำรงวัฒน์ และคณะ	๒๐,๒๒๐
คุณพิมพ์ใจ อุดมวัน และคณะ	๕,๐๘๑
ดร.วรุณี - ดร.ณรงค์ ถิรมงคล และคณะ	๓,๑๐๐
คุณบุญสืบ พิมพ์ชั่น และคณะ	๗,๖๔๐
คุณสุริยา ปิ่นหิรัญ และคณะ	๒,๐๐๗.๕๐
คุณตรีบูรณ์ ธนูเทพ และคณะ	๑๐,๐๐๐
คุณโอปอล์ อินทุลักษณ์ และคณะ	๘,๖๓๐
คุณจินตนา รุจิรัชกร และคณะ	๒,๐๐๐
คณะราชบุรี	๑,๐๕๐.๕๐
คุณวินันท์ วงศ์อเนกอนันต์ และคณะ	๑,๗๘๕
คุณณรงค์ ภักตร์เจริญ และคณะ	๓๖,๒๑๐
คุณประเสริฐ คณะพานิชเกษม และคณะ	๖,๘๕๑
คุณระเบียบ แช่มสอาด และคณะ	๕,๐๐๐
คุณวนิดา ส่วนทรง และคณะ	๙๑๐

คุณสมเพียร มีบำรุง และคณะ	๑,๕๑๐
คุณขาว ยิ้มละมัย และคณะ	๓,๖๓๐
คุณจิณนกร ติมพรุสกานนท์ และคณะ	๑๘,๗๓๐
คุณสุนทร วรารรณปรีชา และคณะ	๑๕,๐๘๖.๕๐
คุณประยงค์ เจริญมิตรสกุล และคณะ	๕,๓๐๐
คุณไล้เฮง แซ่ตั้ง และคณะ	๑๒,๘๓๗.๕๐
คุณสมจิตร์ อารีรอบ และคณะ	๖,๖๕๑
คุณสุมาลี จันทรมาน และคณะ	๑,๕๕๐
คุณสุชาติ ศุภผล และคณะ	๑๑,๗๐๐
คุณอิทธิพล ลีลัคนาวีระ และคณะ	๑,๗๒๐
คุณชื่นจิตต์ ยุกตะนันท์ และคณะ	๓,๒๐๐
คุณอิสสระ วงษ์สันต์ และคณะ	๑๕,๒๐๐
คุณบุษดี พานิชเจริญผล และคณะ	๑๑,๐๐๐
คุณวิไล วิชัยดิษฐ	๒,๒๔๘
คุณสุนทรี เฉลิมพงศธร และคณะ	๒,๕๓๐.๕๐
คุณชนะชัย บุญประเสริฐ และคณะ	๔๕๕.๕๐
คณะส่งเสริมพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย	๒๐,๕๑๕.๒๕
คุณดำรงค์ จรจวนโชค และคณะ	๓,๐๐๐
คุณสมยศ จิโน และคณะ	๑,๒๖๗
พ.อ.ไพโรจน์ - บุปผา รัตนประทีป และคณะ	๕,๐๐๐
พ.ต.ท.สันติ -สอาด เนตยกุล และคณะ	๕,๒๘๐
คุณส่วน - สมศรี พนมวัฒนากุล และคณะ	๔,๓๖๔.๒๕
คุณสง่า - เมธี บัวลำ และคณะ	๖,๖๐๐
คุณประยูร หุ่นทอง และคณะ	๑,๓๑๔
คุณศิริพร เกียรติก้องขจร และคณะ	๑,๐๗๐
คุณชูเกียรติ จงเจริญสันติกุล และคณะ	๑,๘๕๐
คุณสมบัติ อิ่มเพ็ง และคณะ	๕,๖๕๕
คุณแก้ว แซ่ซึ้ง และคณะ	๑,๐๒๐
นายแพทย์ไกรฤทธิ์ ทองเปล่งศรี และคณะ	๔,๔๖๕.๕๐
คุณพวงพร บุญสอง และคณะ	๑๒,๔๕๓.๕๐
คุณสุวิทย์ - สุวรรณา เลิศวิชชุหัตถ์ และคณะ	๑๑,๐๕๐
คุณปราณี กันภิรมย์ และคณะ	๑,๒๒๕
คณะแม่บ้านทหารบก โดยคุณหญิงพันธุ์เครือ ยงใจยุทธ	๕,๓๐๐
คุณโสภีพรรณ สุนทรศารทูล และคณะ	๔,๓๖๕
อาจารย์กาญจนา อักรวัณ และคณะ	๖,๒๒๐
คุณเจริญ เลาหเรืองปัญญา	
คุณปาริชาติ แซ่โค้ว และคณะ	๘,๗๔๔
คุณรัตตัญญู เทียนปฐม และคณะ	๓๐๐
คุณจีระภา เศวตนันท์ และคณะ	๑,๖๐๐
คุณวิมล - คุณอุดมศักดิ์ สุทธิกิจพงศ์ และคณะ	๑๒,๔๗๘
คุณธชาธร โคตรรักษ์คำ และคณะ	๒,๑๐๐
คุณจำนงค์ แก้วเกตุ และคณะ	๒,๔๔๐
คุณอ่อน พึ่งรื่นรมย์ และคณะ	๒,๗๘๐
คุณชัยรัตน์ คำนึกสกุลไทย และคณะ	๕,๑๑๕
คุณสุรเกียรติ - นิภา วรายน และคณะ	๗,๑๓๔
คุณเครือวัลย์ สีทองคำ และคณะ	๒,๕๐๐
คุณทุเรียน กุลชุติสิน และคณะ	๑,๐๒๐
คุณวิรุฬห์ - โกสุม เกรอต และคณะ	๖๕,๖๑๐
คุณธมรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล	
คุณกฤษณา กลิ่นคง และคณะ	๑๐,๑๔๘.๗๕
คุณกิมฮวย เลิศธรรมเทวี และคณะ	๒,๕๐๐
อู่สินเจริญการช่าง	๑๐,๐๐๐
คุณเฉลียว - จำลอง เลี่ยมชาญชัย และคณะ	๗,๘๕๒
คุณนิยม - สนิท เปี่ยมใจ และคณะ	๕,๒๔๐
คุณถ่อควน แซ่เตีย - คุณฮุยฮวง แซ่ลิ้ม	
และคณะ	๑๐,๐๐๐
จ.ส.อ.หญิงสกุล - ส.อ.ประเทือง	
คุณสุพจน์ ปิ่นภู่ และคณะ	๘,๘๕๕
คุณเสรี แซ่ห่าน และคณะ	๑,๘๔๗
คุณพรรณี แซ่โง้ว และคณะ	๒,๑๐๐
คุณขนิษฐา เปรมสุวรรณ และคณะ	๒,๐๐๐
คุณสมบูรณ์ รัตนพรสมปอง และคณะ	๘,๐๐๐
คุณสง่า สัจพันโรจน์ และคณะ	๓,๐๕๐
คุณสุดเสงี่ยม เพ็ชรกุล และคณะ	๓,๕๕๔
คุณเอกพงษ์ เอกเศวตอนันต์ และคณะ	๒,๔๑๐
คุณอนุพันธ์ พงษ์ภูมิวานิช และคณะ	๓,๔๐๐

ขอเชิญร่วมอนุโมทนาต่อกุศลจิตอันงดงาม

ของเหล่ากัลยาณมิตร ผู้หยิบยื่นแสงสว่างอันนิรันดร์แก่เพื่อนมนุษย์ ด้วยการอุปถัมภ์การพิมพ์นิตยสารดังนี้

๑. หลวงพ่อเสริมชัย ชยมงฺคโล และญาติโยม
๒. คุณจรัส มาบางครุ
๓. คุณสุพจน์ ปิ่นภู่
๔. คุณสุพรรณี ศรีวิกรัยกร
๕. คุณเนียม, คุณประเสริฐ พุ่มตาลพงษ์
๖. อุทิศให้คุณอมร มหพัฒนางกูร
๗. คุณณรงค์ศักดิ์ ธนารักษ์โชค
๘. ศจ. ไพจิตร โรจนวานิช
๙. บ้านพุทธมงคล
๑๐. แม่ชีจินตนา บุญประเสริฐ
๑๑. คุณอรวรรณ เวศอุไร

ขอเชิญร่วมอนุโมทนาต่อกุศลจิตอันงดงาม

ของเหล่ากัลยาณมิตร ผู้หยิบยื่นแสงสว่างอันนิรันดร์แก่เพื่อนมนุษย์
ด้วยการอุปถัมภ์การพิมพ์นิตยสารดังนี้

๑. หลวงพ่อเสริมชัย ชยมงฺคโล และญาติโยม
๒. บริษัทไตรสตาร์ อินคอร์ปอเรชั่น จำกัด
๓. คุณปิยะบุตร-สุจินตนา ชลวิจารณ์ และครอบครัว
๔. คุณณรงค์ศักดิ์ ธนารักษ์โชค
๕. บริษัท มงคลนิธิ จำกัด
๖. ร้านซุ่นเฮงเภสัช
๗. คุณผ่องศรี แซ่เลี้ยง

ธรรมสภา

วิมังสา

ในที่สุดโอกาสแห่งการกล่าวคำว่า "สวัสดีปีใหม่" ก็ได้ผ่านเข้ามาอีกครั้งหนึ่งเช่นที่เคยเป็นมา โดยการหมุนเวียนมาแล้วมาเล่าอยู่อย่างนี้ จนรู้สึกว่าเป็นเรื่องเก่าเสียแล้ว มิได้ใหม่แต่ประการใดเลย และหากจะมองอีกแง่มุมหนึ่ง ก็อาจจะเห็นว่า **ปีใหม่** เป็นเพียงสัญลักษณ์ที่สะกิดเตือนใจว่าความชราได้รุดหน้าเข้ามาอีกก้าวหนึ่งแล้ว จงเร่งระวังรักษาสติให้มั่นในคุณความดีไว้เถิด.... ฉบับนี้ขอเริ่มด้วย...

●●●พระราชทานเพลิงศพหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

ในระยะเวลานี้ เห็นจะไม่มีงานศพใดจะเรียกความสนใจจากประชาชนได้เกินกว่า งานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ แห่งวัดดอยแม่ปั๋ง จังหวัดเชียงใหม่ ก็เพราะด้วยคุณธรรมสัมมาปฏิบัติที่ท่านได้รักษามาตลอดระยะเวลาอันยาวนาน จนกระทั่งผู้คนทั่วไปให้ความเคารพศรัทธาตลอดมา ดังนั้นงานพระราชทานเพลิงศพครั้งนี้ จึงได้จัดให้มีขึ้นใน วันที่ ๑๕-๑๘ มกราคม ๒๕๓๐ โดยที่ในวันที่ ๑๕-๑๖ ม.ค. นั้นจะมีการสวดพระพุทธมนต์ตลอดจนการแสดงพระธรรมเทศนาที่สำคัญ และในวันที่ ๑๗ ม.ค. เวลา ๑๕.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะ

ทรงประกอบพิธีพระราชทานเพลิง ณ เมรุหน้าพลับพลา ส่วนในวันที่ ๑๘ ม.ค. จะได้มีพิธีเก็บอัฐิและจะบรรจุไว้ที่มณฑปของวัดดอยแม่ปั๋ง ซึ่งนับเป็นวันสุดท้ายของงานสำคัญครั้งนี้ และจะเป็นปัจฉิมทัศนาต่อพระเถระสาวกขององค์พระพิชิตมารที่ท่านทั้งหลายไม่ควรพลาด.....

●●●สร้างรถรับบริจาคโลหิต

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ขอแจ้งข่าวสำคัญแก่ท่านผู้สนใจจะสร้างบุญกุศลใหญ่ให้แก่ตนเอง ด้วยการบริจาคเงินร่วมสร้างรถสำหรับรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่ เพื่อมอบให้แก่สภากาชาดไทยในนามของหลวงพ่อวัดปากน้ำ ทั้งนี้รถดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นรถบัสขนาดใหญ่ ๒.๕×๑๒ เมตร ภายในติดเตียงบริจาคโลหิต ๖ เตียง มีมูลค่าทั้งคันรถและอุปกรณ์ราว ๒ ล้านบาท ผู้สนใจจะบริจาคขอเชิญติดต่อได้ที่ สำนักงานประชาสัมพันธ์วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ หรือจะสอบถามก่อนที่ โทรศัพท์ ๔๖๗-๐๘๑๑ ก็ได้.....

●●●สภาสงฆ์แห่งโลก

ระยะเมื่อใกล้ปลายเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา **พระเดชพระคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี** เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้เดินทางกลับจากการประชุมสภาสงฆ์แห่งโลก ซึ่งได้จัดให้มีขึ้น ณ กรุงไทเป ประเทศสาธารณรัฐจีน ในการนี้ได้มีตัวแทนคณะสงฆ์จากประเทศต่าง ๆ ได้เข้าร่วมหารือถึงงานประชุมใหญ่ที่จะได้จัดให้มีขึ้นในโอกาสต่อไป ทั้งนี้เนื้อหาสาระในการประชุมจะเน้นหนักในการสร้างสรรสันติภาพให้แก่มวลมนุษยชาติ และในครั้งนี้พระเดชพระคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี ได้เข้าร่วมประชุมในฐานะกรรมการปรึกษาอาวุโสจากประเทศไทย.....●

●●●กุฎิต่อวิชชามงคลบุตร

และแล้วจนกระทั่งบัดนี้ กุศลจิตของเจ้าภาพและผู้ร่วมแรงร่วมใจที่จะให้กุฎิมงคลบุตรได้แล้วเสร็จเป็นรูปร่างให้เห็นกันนั้น ก็เป็นอันสมความปรารถนาได้ชื่นอกชื่นใจกันเมื่อวันเสาร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๙ ที่ผ่านมา เพราะในวันนั้นเป็นวันฉลองกุฎิต่อวิชชามงคลบุตร โดยมีพระสงฆ์ ๙ รูปสวดพระพุทธมนต์และประกอบพิธีมอบถวายเสนาสนะอันสำคัญนี้แด่คณะสงฆ์กันเป็นที่เรียบร้อย ยังความปลาบปลื้มมาสู่บรรดาเจ้าภาพที่ร่วมสร้างและคณะศิษย์ของหลวงพ่อชยมงคโล ที่ได้ไปร่วมพิธีในวันนั้นเป็นอย่างยิ่ง และที่อดจะกล่าวเสียมิได้ก็คือ **ในวันนั้นเองผู้เจริญภาวนาที่สามารถทำวิชชาชั้นสูงได้แล้ว ก็ถูกหลวงพ่อท่านเรียกเข้าที่ทำวิชชาตั้งแต่วันเสาร์ไปถึงตลอดคืน**จนถึงเช้าวันอาทิตย์ที่ ๙ พฤศจิกายน อันเป็นวันงานทอดผ้าพระกฐินของสถาบันฯ กันเลยทีเดียว นับว่าความประสงค์ที่จะให้กุฎินี้เป็นที่สั่งสอนและเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงนั้น ย่อมถือได้ว่าได้ใช้ประโยชน์ตามที่ตั้งใจไว้อย่างเต็มที่แล้ว นับแต่วันแรกที่ได้รับกุฎิกันเลย ใครบ้างที่ได้ร่วมบุญกุศลส่วนนี้ไว้ก็ขอเชิญอนุโมทนากันได้....สาธุ

●●●มหามงคลแห่งการเปิดอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นที่ ๑๑

การอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์เถรานุเถระ ที่ได้มีขึ้นในระยะของวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคมที่ผ่านมา ซึ่งนับเป็นรุ่นที่ ๒ ของปีและเป็นรุ่นที่ ๑๑ นับแต่มีการอบรมเป็นต้นมา แต่ที่สำคัญและยังความปลื้มปีติยินดีเป็นอันมากมาสู่บรรดาพระภิกษุ ตลอดจนอุบาสกอุบาสิกา เมื่อวันจันทร์ที่ ๑ ธ.ค. ๒๙ นั้น ก็ด้วย**เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์** เจ้าคณะใหญ่หนกลาง กรรมการมหาเถรสมาคม และเจ้าอาวาสวัดสามพระยา ได้กรุณาเดินทางมายังสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เพื่อเป็นประธานในพิธีเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานในครั้งนี้ ท่ามกลางการต้อนรับอย่างดียิ่งจากคณะผู้บริหารงานของสถาบันแห่งนี้ อาทิเช่น**พระเดชพระคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี** รองประธานสถาบันฯ **พระเดชพระคุณพระเมธีรัตโนดม** ผู้อำนวยการฝ่ายฝึกอบรม และ**พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงคโล** ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไปของสถาบันฯ ตลอดจนคณะพระวิทยากร โอวาทที่ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ได้กล่าวไว้ในวันนั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่า การเผยแพร่วิชชาธรรมกายนี้อยู่ในสายตาของท่านมาโดยตลอด และเจ้าประคุณท่านยังได้กล่าวไว้ในโอวาทที่สำคัญนี้แก่ผู้เข้ารับการอบรมอีกว่า **"เพราะฉะนั้น ทุกท่านเมื่อตั้งใจจะแสวหาทางถูกต้อง ก็ได้พบทางที่ถูกต้องแล้ว จะว่าทางไม่มีนั้นไม่ได้ ทางมีแล้วไม่มีปัญหาอันใด ที่จะมีปัญหาต่อมาว่าเมื่อทางมีแล้ว ผู้เดินมีหรือไม่"** คำพูดที่สำคัญนี้เองที่ทำให้ความสงสัยอันมีติดใจมาแต่เดิมของบางท่าน ต้องปลาสนาการไปสิ้น.....น่ายินดียิ่งนัก

●●●วิหารธรรมกาย (อุโบสถ)

อีกไม่ช้าไม่นาน วิหารธรรมกายซึ่งจะมีลักษณะเป็นอาคารขนาดกลาง ๒ ชั้น และจะได้ยกฐานะขึ้นเป็นอุโบสถต่อไปในภายภาคหน้า ได้กำหนดที่จะสร้างไว้บนพื้นที่ของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแล้ว เพื่อเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์และสร้างประโยชน์เป็นอเนกประการต่อบวรพระพุทธศาสนา ทั้งจะได้เป็นสถานที่ปฏิบัติและต่อวิชชาธรรมกายชั้นสูง ซึ่งขณะนี้คณะกรรมการได้เปิดโอกาสให้แก่ผู้มีจิตศรัทธา ปรารถนาที่จะฝากฝังทรัพย์ไว้ในพระพุทธศาสนา เพื่อจะได้เป็นอริยทรัพย์ต่อไปในเบื้องหน้า ผู้สนใจขอเชิญบริจาคได้ดังนี้

๑) เจ้าภาพวงเงิน ๑๐๐,๐๐๐. บาทขึ้นไป จะได้รับการจารึกชื่อไว้ในที่พิเศษภายในวิหาร มีเพียง ๑๕๐ ท่านแรกเท่านั้น

๒) เจ้าภาพวงเงิน ๓๐,๐๐๐.— บาทขึ้นไป จะได้รับการบันทึกชื่อไว้ในสมุดพิเศษ ซึ่งจะเก็บแสดงไว้ในวิหารเพื่อให้สาธุชนได้อนุโมทนาต่อไป●

ทั้ง ๒ กรณีดังกล่าวท่านสามารถแสดงความจำนงบริจาคได้เป็นงวด ๆ ภายในเวลา ๓ ปี ตั้งแต่บัดนี้

๓) เจ้าภาพวงเงินที่ต่ำกว่าทั้ง ๒ กรณีข้างต้น เช่น ๑,๐๐๐.— บาทขึ้นไป จะได้รับพระผงธรรมขันธ์ รุ่น ๔(กรุปลวกวัดปากน้ำ) ๑ องค์ **สถานที่รับบริจาค ณ ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕ หรือที่ ท่านเจ้าคุณพระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐ หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย "มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย" ป.ณ.พลับพลาไชย

●●●ใคร ๆ ก็มาทำบุญที่

สถาบันฯ
ในระหว่างการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๑๑ ได้มีทายกทายิกามากหน้าหลายตาพากันมาร่วมเป็นเจ้าภาพถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์สามเณรที่มาเข้ารับการอบรมในครั้งนี้อยู่เนือง ๆ แม้กระทั่งคุณครู**ตรีธา เนียมขำ** นายกสมาคมศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ก็มิได้พลาดโอกาสในการร่วมบุญกุศลใหญ่ครั้งนี้ด้วย โดยในวันเสาร์ที่ ๖ ธ.ค. ๒๙ ได้ส่งตัวแทนนำอาหารคาวหวาน ๖๐๐ ชุด มาตักบาตรถวายพระภิกษุสงฆ์และสามเณร ทั้งยังได้เดินทางมาด้วยตัวท่านเองอีกในวันจันทร์ที่ ๘ ธ.ค. ๒๙ เพื่อถวายอาหารบิณฑบาตแด่พระสงฆ์สามเณรทั้งหมดที่มาเข้ารับการอบรม และยังได้ถวายถาวรทานที่สำคัญ คือแท้งค์เก็บน้ำไว้ดื่มขนาดใหญ่ ๒๐ ลูก แด่พระสงฆ์ที่สถาบันพุทธภาวนาอีกด้วย... ใครพบใครเห็นต่างก็พากันชื่นใจไปตาม ๆ กัน บุญกุศลสำคัญ ๆ เช่นนี้ ใครรู้เข้าก็ปรารถนาจะสร้างสมเอาไว้ ดังนั้นในวันอาทิตย์ที่ ๗ ธ.ค. ๒๙ **พลอากาศเอก วรนารถ อภิจารี** ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารอากาศ พร้อมด้วยคณะนายทหารชั้นผู้ใหญ่และครอบครัวจึงพากันมาสร้างกุศล ด้วยการตักบาตรถวายแด่พระเถรานุเถระผู้อยู่ธุดงค์วัตรที่สถาบันฯ และยังเกิดศรัทธาสละทรัพย์เพื่อร่วมสมทบทุนในการก่อสร้างวิหารธรรมกายอีกจำนวนหนึ่งด้วย

●●●ทราบข่าวดีจากลูกศิษย์
ในการอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นที่ ๑๑ ที่ผ่านมา ได้มีโอกาสทราบจาก**พระอาจารย์ สัมฤทธิ์ เขมจาโร** ที่มาจากวัดดิสานุการาม ป้อมปราบ กรุงเทพฯ อายุ ๔๑ ปี พรรษา ๒๑ ซึ่งบัดนี้เป็นพระวิทยากรว่า "อาตมาที่รู้เรื่องว่ามีการอบรมกัมมัฏฐานกันอย่างนี้ก็เพราะลูกศิษย์ที่อาตมาเลี้ยงดูเขาอยู่แต่เล็ก ๆ น่ะ เพราะว่าเขาได้มาปฏิบัติธรรมที่วัดสระเกศฯ ที่มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย และได้มาฝึกปฏิบัติที่นี่คือสถาบันฯ นี้ด้วย อาตมาก็เลยได้คุยซักถาม เกิดสนใจ ก็มารับการอบรมเมื่อรุ่นที่ ๙ แล้วได้รับผลการปฏิบัติก้าวหน้าดีมากคือได้ถึง ๑๘ กายตั้งแต่คราวนั้นเลย" ต่อคำถามว่ารู้สึกเป็นอย่างไรบ้างเมื่อได้รับผลเช่นนั้น ท่านตอบด้วยใบหน้ายิ้มละไมว่า **"ถูกใจมาก เพราะที่เคยทำมาก่อนหน้านั้น ไม่เคยปรากฏชัดเจนมั่นใจแบบนี้ จะไปไหน ทำอะไร ตลอดอิริยาบถ ๔ ต้องการมองเมื่อใดเห็นตลอด จึงเกิดความชื่นใจ"**
เป็นที่น่ายินดีที่พระคุณเจ้าเมื่อได้รับผลดีเช่นนี้แล้ว ก็เห็นคุณค่าของธรรมะ จิตใจเปิดกว้างมีเมตตาปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นได้รู้เห็นเข้าถึงและเป็นบ้าง จึงเสียสละภาระอื่นชั่วคราว มาช่วยให้ความรู้ แก่พระสงฆ์รุ่นใหม่ ๆ ต่อไป.....ขอกราบอนุโมทนาด้วยขอรับ
ก่อนจากกันขอปิดท้ายด้วยพุทธวจนะเช่นเคย จากสมาธิสูตรว่า **"ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงเจริญสมาธิ ภิกษุผู้มีใจตั้งมั่นแล้ว ย่อมรู้เห็นตามที่เป็นจริง"**

■■■■

คำกราบเรียนถวายรายงาน

พระเดชพระคุณ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

เนื่องในพิธีเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ รุ่นที่ ๑๑
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
ในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๒๙ เวลา ๑๐.๐๐ น.

โดย

พระเดชพระคุณ พระธรรมธีรราชมหามุนี

ขอประทานกราบเรียน พระเดชพระคุณ เจ้าประคุณสมเด็จ หลวงพ่อวัดสามพระยา ที่เคารพอย่างสูงสุด

เกล้าฯ พระธรรมธีรราชมหามุนี เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ขอประทานกราบเรียนในนามของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย มีความรู้สึกอบอุ่นและซาบซึ้งในความกรุณาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ ที่ได้เสียสละเวลามาเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๑๑ นี้ เป็นอย่างยิ่ง

สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีแห่งนี้ ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ และได้เริ่มเปิดการอบรมครั้งแรกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕ มาจนถึงบัดนี้รวมได้ ๑๐ รุ่นแล้ว รุ่นนี้เป็นรุ่นที่ ๑๑ ทั้งนี้**ด้วยความร่วมแรงร่วมใจของคณะผู้บริหารงานและวิทยากรในโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ โดยมีเกล้าฯ เป็นประธานโครงการ** กับ **ท่านเจ้าคุณ พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ **เป็นรองประธาน** กับ **โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร โดยพระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ เป็นประธานโครงการ**

มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อจะให้เป็นสถานที่ถาวรและศูนย์กลางการอบรมภาวนาธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกแห่งหนึ่งต่อจากวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ อันเป็นที่รวมวิชาการ "พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย" เพื่อธำรงรักษาและสืบต่อวิชชาธรรมกายอันบริสุทธิ์นี้ไว้ให้สมบูรณ์ ตามที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี ได้สั่งสอนศิษยานุศิษย์ไว้ตั้งแต่ที่พระเดชพระคุณท่านยังมีชีวิตอยู่ เพื่อสร้างพระในใจคน และเพื่อสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งทางหลักปริยัติ วิธีการปฏิบัติ และปฏิเวธ ให้งดงามพร้อมด้วยศีลาจารวัตร เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธบริษัทอื่น จักได้เป็นกำลังสำคัญในการช่วยกันสืบบวรพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง และมั่นคงยืนยาวสืบไป

นับตั้งแต่ที่ได้เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นแรกมาแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จนถึงบัดนี้ รวมได้ ๑๐ รุ่นแล้ว ได้มีพระสงฆ์เถรานุเถระจากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศมาเข้ารับการอบรมแล้วประมาณ ๓,๘๐๐ รูป สามเณร อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนอีกประมาณ ๓,๕๐๐ ท่าน รวมเป็นจำนวนผู้เข้ารับการอบรมแล้วประมาณ ๗,๓๐๐ ท่าน ได้รับผลเป็นที่น่าพอใจยิ่ง กล่าวคือมีผู้ปฏิบัติได้ผลดีเฉลี่ยประมาณรุ่นละ ๓๗% ขึ้นไป ท่านที่ปฏิบัติได้ผลดีต่างนำประสบการณ์จากการอบรมไปเปิดการอบรมภาวนาธรรมตามแนววิชชาธรรมกายนี้อีกทั่วประเทศ เพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี นับเป็นการช่วยส่งเสริมศีลธรรมและพัฒนาจิตใจประชาชนให้สูงขึ้นเป็นอย่างดีอีกทางหนึ่ง

เฉพาะในรุ่นที่ ๑๑ นี้ มีพระสงฆ์เถรานุเถระมาเข้ารับการอบรม ณ วันนี้รวม ๒๑๕ รูป มาจากจังหวัดต่าง ๆ ๔๓ จังหวัด และมาจากวัดต่าง ๆ จำนวน ๑๓๒ วัด และสามเณร อุบาสก อุบาสิกาอีกจำนวน ๑๓๖ ท่าน รวมทั้งสิ้น ๓๕๑ ท่านด้วยกัน และคาดว่ายังจะมีมาเพิ่มอีกเรื่อย ๆ ภายใน ๒-๓ วันนี้

การอบรมพระกัมมัฏฐานนี้มีกำหนดเวลา ๑๕ วัน คือตั้งแต่วันที่ ๑ ถึง วันที่ ๑๕ ธันวาคม โดย**อยู่ภายใต้การควบคุมของ พระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ ผู้เป็นองค์ประธานสถาบัน** และเกล้าฯ กับ **ท่านเจ้าคุณ พระภาวนาโกศลเถร ผู้เป็นองค์รองประธานสถาบัน พร้อมด้วยพระเถรานุเถระผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่าน** และ**อยู่ภายใต้การอำนวยการอบรมของ ท่านเจ้าคุณพระเมธีรัตโนดม รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี** กับ **พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล** ผู้อำนวยการมูลนิธิและสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

ในการอบรมนี้ ได้รับความร่วมฉันทะจากพระเถรานุเถระผู้ใหญ่หลายท่าน เป็นต้นว่า ท่านเจ้าคุณท่านเจ้าคณะจังหวัดราชบุรี ท่านเจ้าคณะอำเภอบางแพ และพระเถรานุเถระอีกเป็นจำนวนมาก บัดนี้ได้มงคลฤกษ์ เกล้าฯ จึงขอความกรุณาพระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ ได้ประทานโอวาทและเปิดการอบรมแก่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่เข้ามารับการอบรมพร้อมด้วยคณะผู้บริหาร เพื่อเป็นแนวทางแห่งการศึกษาสัมมาปฏิบัติ และเป็นสิริมงคลแก่ทุกท่านด้วย

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

■ ■ ■

การอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๑๑
เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๙
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

๑

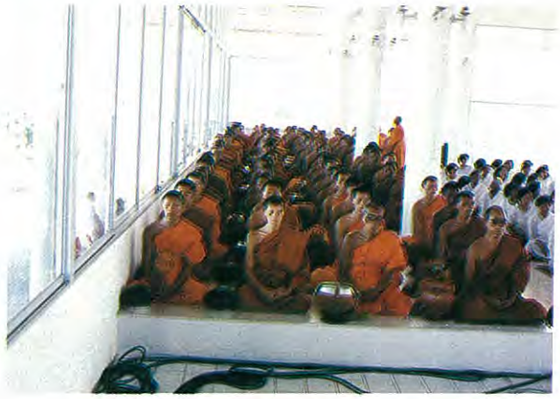

๒

๓

๑) พิธีเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดย เจ้าประคุณ**สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์** (หลวงพ่อวัดสามพระยา) เป็นประธานในพิธี และท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ**พระธรรมธีรราชมหามุนี** เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้เป็นองค์รองประธานสถาบันฯ กำลังกล่าวคำถวายรายงานต่อเจ้าประคุณสมเด็จฯ และมีพระเถรานุเถระ อาทิ รองเจ้าคณะภาค ๑๕ เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี ฯลฯ มาร่วมในพิธีด้วย

๒) พระสงฆ์เถรานุเถระจากจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งสามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่มาเข้าร่วมรับการอบรมด้วย กำลังรอรับฟังโอวาทจากเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (หลวงพ่อวัดสามพระยา) ประธานในพิธีเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ รุ่นที่ ๑๑

๓) เจ้าประคุณสมเด็จฯ กำลังประทานโอวาทแก่พระสงฆ์เถรานุเถระ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนที่มาเข้ารับการอบรมในวันนั้น

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
ทุก ๆ ปี จะเปิดให้มีการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ปีละ ๒ รุ่น คือรุ่นกลางปี
และในระหว่างการอบรมนี้ยังได้เปิดโอกาสให้สามเณร
โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อ **"สร้างพระในใจคน"** และ
ได้เป็นกำลังในการช่วยเผยแพร่พระสัทธรรมอันบริสุทธิ์ของพระพุทธ

๔

๕

๖

๔) พระสงฆ์ที่มาเข้ารับการอบรมในรุ่นที่ ๑๑ กำลังเตรียมออกรับภัตตาหารบิณฑบาต ซึ่งต่างถือธุดงค์วัตรข้ออยู่กลดกลางแจ้ง โคนต้นไม้ หรืออยู่ ณ ที่เขาจัดไว้ให้ ฉันภัตตาหารเฉพาะบิณฑบาต และฉันภัตตาหารมื้อเดียว ฯลฯ เป็นต้น

๕) ทุกวันเวลาประมาณ ๐๙.๐๐ น. บรรดาสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลายต่างไปทำบุญตักบาตรถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์และสามเณรที่มาเข้ารับการอบรม ด้วยความปลื้มปีติโดยทั่วหน้ากัน

๖) ท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ**พระธรรมธีรราชมหามุนี** เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญและรองประธานสถาบันฯ พร้อมด้วยท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ**พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้เป็นองค์รองประธานสถาบันฯฝ่ายวิปัสสนาธุระ ได้มาบรรยายธรรมและถวายคำแนะนำแก่พระสงฆ์เถรานุเถระ ฯลฯ ในการปฏิบัติพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า ซึ่งท่านเจ้าคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ **พระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) เป็นผู้สั่งสอนศิษยานุศิษย์และถ่ายทอดสืบต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน

อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม กับ รุ่นปลายปี ระหว่างวันที่ ๑—๑๕ ธันวาคม
อุบาสก อุบาสิกา สาธุชน เข้าร่วมรับการอบรมด้วย
"เพื่อสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ"
เจ้า ไปยังสาธุชนพุทธบริษัทในท้องที่จังหวัดของท่าน ทั่วประเทศ

๗

๘

๙

๗) ท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ**พระพรหมคุณาภรณ์** เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร องค์ประธานสถาบันฯ กำลังบรรยายถวายแก่พระเถรานุเถระ ฯลฯ ที่มาเข้ารับการอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นที่ ๑๑

๘-๙) อุบาสก อุบาสิกา ที่เข้าร่วมรับการอบรม ต่างรักษาศีล ๘ และถือธุดงค์วัตรข้ออยู่กลดกลางแจ้ง หรืออยู่โคนไม้ หรือ ณ ที่ ๆ กำหนดให้ด้วยเช่นกัน

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
เจ้าคณะใหญ่หนกลาง เจ้าอาวาสวัดสามพระยา

โอวาทของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

เจ้าอาวาสวัดสามพระยา เจ้าคณะใหญ่หนกลาง กรรมการมหาเถรสมาคม
ในการเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๑๑
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
วันจันทร์ ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๒๙

...ความจริงคำว่า "ธรรมกาย" นั้นเป็นพุทธวจนะ พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติทรงเรียกมาแล้ว แต่เรียกไว้ในชั้นสูง ธรรมกายเรียกไว้ในชั้นสูง...

..."วิชชาธรรมกาย" ที่บังเกิดขึ้นใหม่นี่นับว่าเป็นคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา มิฉะนั้นคำนี้จะจมอยู่ทั้ง ๆ ที่มีอยู่ในพระคัมภีร์ และเป็นทางที่บุคคลจะเข้าถึงได้ด้วยธรรมปฏิบัติ จึงเป็นที่น่ายินดีว่าวิชชานี้เมื่อก่อนเก็บไว้ในตู้พระไตรปิฎก แต่ในปัจจุบันนี้ได้เปิดตู้ออก และได้กระจายออกไปในทิศานุทิศ...

ท่านเจ้าคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี ท่านพระเถรานุเถระและพุทธบุตรพุทธบริษัททุกท่าน

ผมได้ฟังรายงาน ที่ได้รายงานให้ทราบเมื่อกี้นี้ มีความยินดีเป็นอันมากที่สถาบันพุทธภาวนาฯ แห่งนี้ ได้จัดกิจกรรมอันเป็นคุณประโยชน์แก่พุทธศาสนาเป็นส่วนรวม และเป็นคุณประโยชน์แก่พุทธบริษัท ทั้งภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ผู้ใคร่ในทางธรรมปฏิบัติ

ความปรารถนาของมนุษย์เรานั้นย่อมมีด้วยกันทั้งสิ้น เมื่อตั้งปัญหาดังนี้ขึ้นก็อาจจะมีข้อแย้งตามมาเหมือนกันว่า เมื่อคนเราปรารถนาดี ทำไมจึงไม่ได้ดีตามที่คนปรารถนาไว้ ความปรารถนาดังกล่าวนี้หมายถึงว่าความปรารถนาดีในทางที่ถูกต้อง ไม่ใช่เพียงว่าปรารถนาดีแล้วเราก็ถือว่าสิ่งที่เราปรารถนานั้นดี เพราะที่มีสิ่งไม่ดีเกิดขึ้นในโลกก็เพราะว่าผู้นั้นเขาเห็นว่า สิ่งที่เขาปรารถนานั้นแม้จะไม่ถูกต้อง แต่เขาก็เห็นว่าดี เมื่อเป็นดังนี้ความดีก็แตกแยก คือความดีตามที่เป็นทางถูกต้องหรือว่าความดีเป็นที่ปรารถนาตามที่ปรารถนาของคน

เพราะฉะนั้นความปรารถนาดีที่จะเป็นไปในทางที่ถูกต้องนั้น จะต้องอาศัยหลักที่จะดำเนินการ เราจะดำเนินการอย่างไร อันนี้ไม่ยาก หลักใหญ่อยู่ที่ตัวของบุคคลแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็นคฤหัสถ์หรือบรรพชิต หลักดังกล่าว ก็คือที่ท่านเรียกว่าทวารทั้งสาม คือ กายทวาร วจีทวาร มโนทวาร สิ่งที่เราจะพึงกระทำก็มีสามคู่กันกับทวารทั้ง ๓ คือกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม

เพราะข้อเท็จจริงปรากฏดังนี้ พระพุทธเจ้าจึงทรงวางหลักการศึกษาทีเดียวว่ามีอยู่ ๓ ประการคือ ศีลสิกขา จิตสิกขา ปัญญาสิกขา

ศีลสิกขาเป็นเรื่องเกี่ยวกับกายและวาจา จิตสิกขาเป็นเรื่องเกี่ยวกับจิต บวกด้วยปัญญาสิกขา ความจริงหลักจริง ๆ ก็มีเท่านี้ ดูไม่ใช่เป็นเรื่องยาก ความจริงก็ไม่ยากถ้าพูดกันในทางปริยัติ เพราะพูดเพียงเท่านี้ก็หมดเรื่องที่จะพูดแล้ว แต่ในทางปฏิบัติไม่ใช่เป็นเรื่องที่ง่ายนัก เพียงแต่ศีลสิกขาที่จะทำให้บริบูรณ์ก็ไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย อย่างที่คนทั่วไปคิดเอา ยิ่งจิตสิกขา ปัญญาสิกขา ยิ่งเป็นเรื่องยากขึ้นโดยลำดับ ในทางพระศาสนาท่านถือกันว่า ในทวารทั้ง ๓ คือ กาย วาจาและใจ "ใจ" นั่นแหละเป็นสำคัญ อันนี้ก็เป็นที่รับรองกัน

ทั่วไปว่าใจเป็นสิ่งสำคัญ กาย วาจา เป็นส่วนประกอบนอกเหมือนต้นไม้มีแก่นเป็นสำคัญ มีเปลือกกระพี้เป็นส่วนประกอบนอก ฉันใดก็ฉันนั้น

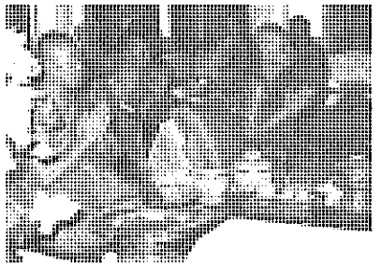

พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นใหม่ ๆ พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนในทางปัญญาสิกขาบวกด้วยจิตสิกขา ศีลสิกขายังไม่มี ปัญหาก็เกิดขึ้นว่าพระแต่ก่อนชั้นเก่าก่อนตั้งต้นแต่ปัญจวัคคีย์ลงมา พระยสกับสหาย ภัทวคีย์ ๓๐ รูป ชฎิล ๓ พี่น้องพร้อมทั้งบริวาร ก็เป็นพระที่ไม่มีวินัย เพราะพระวินัยพระพุทธเจ้าทรงบัญญัติขึ้นทีหลัง ไม่ใช่พอเป็นพระพุทธเจ้าก็บัญญัติพระวินัย ข้อปฏิบัติเพื่อกายสำหรับกาย สำหรับวาจานั้นมาในสายจิตสิกขา ปัญญาสิกขาอยู่ในตัว แต่ความจริงเราควรจะกล่าวได้ว่าพุทธสาวกในยุคแรก ๆ ท่านเป็นผู้มีวินัยไม่แพ้ยุคหลัง ๆ แต่วินัยในครั้งนั้นท่านเรียกว่าวินัยในทางปฏิบัติ วินัยที่เราปฏิบัติอยู่ทุกวันนี้เป็นวินัยในทางบัญญัติ ซึ่งปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ไม่ใช่วินัยในทางปฏิบัติเหมือนยุคแรก

วินัยปฏิบัติในยุคแรกนั้นอยู่ที่ไหน? อยู่ที่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงประพฤติปฏิบัติอย่างไร พุทธสาวกในยุคแรกก็ปฏิบัติอย่างนั้น ไม่ผิดแผกไปจากที่พระพุทธองค์ได้ทรงประพฤติปฏิบัติ นี่แหละเรียกว่าวินัยในทางปฏิบัติ ทำไมไม่ใช่วินัยในทางปฏิบัติตลอดมา อันนี้เป็นปัญหายาวจะไม่พูดในที่นี้ เพื่อชี้ให้เห็น ให้เห็นว่าเฉพาะในพระเรานั้นถ้าหากว่าได้หนักไปในทางจิตสิกขาตลอดถึงปัญญาสิกขา ศีลสิกขาก็ตามมาเป็นเงาเพราะว่าเมื่อจิตใจดี เป็นไปในทางที่ถูกต้อง กาย วาจาก็งาม เพราะฉะนั้นในยุคหลังท่านจึงได้แยกการเล่าเรียนศึกษาของภิกษุพุทธสาวกออก แต่ความจริงแยกตลอดลงมาถึงพุทธบริษัทอื่น เช่น อุบาสก อุบาสิกา นั่นก็คือ ได้แยกการศึกษาทางพระพุทธศาสนาออกเป็น ๒ กิ่ง กิ่งหนึ่งเราเรียกว่า "คันถธุระ" เรียนตามคัมภีร์ อีกกิ่งหนึ่งเรียกว่า "วิปัสสนาธุระ" คือเรียนวิชาที่เกี่ยวกับจิตใจและปัญญาโดยตรง

...ความจริงคำว่า "ธรรมกาย" นั้นเป็นพุทธวจนะ พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติทรงเรียกมาแล้ว แต่เรียกไว้ในชั้นสูง ธรรมกายเรียกไว้ในชั้นสูง...

...“วิชชาธรรมกาย” ที่บังเกิดขึ้นใหม่นี่นับว่าเป็นคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา มิฉะนั้นคำนี้จะจมอยู่ทั้ง ๆ ที่มีอยู่ในพระคัมภีร์ และเป็นทางที่บุคคลจะเข้าถึงได้ด้วยธรรมปฏิบัติ จึงเป็นที่น่ายินดีว่าวิชชานี้เมื่อก่อนเก็บไว้ในตู้พระไตรปิฎก แต่ในปัจจุบันนี้ได้เปิดตู้ออกและได้กระจายออกไปในทิศานุทิศ เฉพาะแห่งนี้ก็ได้กระจายออกไปเป็นจำนวนพัน ๆ...

ที่เรียกว่า **“วิปัสสนาธุระ”** นั้นหมายถึงทางจิตสิกขาหรือสมาธิเข้าไปรวมอยู่ด้วย ไม่ใช่เฉพาะในทางวิปัสสนาอย่างเดียว อันนี้ก็เป็นในยุคหลัง เป็นยุคหลังออกมา เราจะต้องถือเป็นหลักว่า**วิปัสสนาธุระนั้นเป็นหลักแก่น คันถธุระนั้นเป็นเครื่องมือในการที่จะเข้าถึงวิปัสสนาธุระ เพราะว่าคันถธุระนั้นเป็นข้อชี้แนวทางให้เราทราบ** ผมยังเคยนึกเสมอว่าวิชาที่ท่านเจ้าคุณมงคลเทพมุนี หรือหลวงพ่อวัดปากน้ำ ท่านค้นพบที่เรียกว่า **“วิชชาธรรมกาย”** ก็ดูว่าคำว่า **“ธรรมกาย”** นี้เป็นคำที่ท่านบัญญัติขึ้น แต่ **ความจริงคำว่า “ธรรมกาย” นั้นเป็นพุทธวจนะ พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติทรงเรียกมาแล้ว แต่เรียกไว้ในชั้นสูง ธรรมกายเรียกไว้ในชั้นสูง** เพราะฉะนั้นคำว่า **“วิชชาธรรมกาย” ที่บังเกิดขึ้นใหม่นี่นับว่าเป็นคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา มิฉะนั้นคำนี้จะจมอยู่ทั้ง ๆ ที่มีอยู่ในพระคัมภีร์ และเป็นทางที่บุคคลจะเข้าถึงได้ด้วยธรรมปฏิบัติ จึงเป็นที่น่ายินดีว่าวิชชานี้เมื่อก่อนเก็บไว้ในตู้พระไตรปิฎก แต่ในปัจจุบันนี้ได้เปิดตู้ออกและได้กระจายออกไปในทิศานุทิศ เฉพาะแห่งนี้*ก็ได้กระจายออกไปเป็นจำนวนพัน ๆ คือผู้รับวิชชานี้ไป** สำนักเดิมคือวัดปากน้ำเท่าใดไม่ทราบนั้นเก่าแก่เต็มที **เฉพาะที่นี้* ช่วงระยะ ๔ - ๕ ปีนี้ขยายกว้างออกไปมากและเชื่อว่าจะขยายกว้างออกไปมากยิ่งขึ้น**

วิชาทุกวิชาในทางพุทธศาสนาไม่ว่าจะเป็นสายคันถธุระหรือสายวิปัสสนาธุระ ตามหลักนั้นเป็นคุณประโยชน์ทั้งสิ้น เพราะ**คันถธุระนั้นเป็นแผนที่บอกทางวิปัสสนาธุระ วิปัสสนาธุระนี้เป็นตัวผลที่พระพุทธเจ้าต้องการ เป็นตัวผลที่พระพุทธเจ้าต้องการทีเดียว** เพราะฉะนั้นผู้ที่ใคร่ในทางวิปัสสนาธุระเขารวมเรียกตามคำเก่าจะแยกเป็นแขนง

* **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

อะไรก็ตาม อย่างที่นี่ก็แยกเป็นแขนงวิชชา**“ธรรมกาย” อันนี้ก็อยู่ในสาย “วิปัสสนาธุระ” จึงได้ชื่อว่าบูชาพระพุทธเจ้าโดยตรงด้วยปฏิบัติบูชา** เพราะพระพุทธองค์ก็ทรงปรารถนาที่จะให้เวไนยชนได้เข้าถึงในทางที่ถูกต้องอย่างแท้จริงทั้งในทางกาย ทั้งในทางวาจา ทั้งในทางจิตใจ วิชชาธรรมกายเป็นวิชาเกี่ยวกับจิตใจโดยตรง แต่ก็จูงเอากายและวาจาเข้ามาเป็นสหายร่วมด้วย คือเมื่อใจงาม กายก็งาม วาจาก็งามตาม แต่เรื่องของจิตใจนั้นเป็นเรื่องที่พูดง่ายทำยาก เพราะฉะนั้นทุกท่านที่บากบั่นเข้ามาแล้วก็ขอให้พยายามปฏิบัติตามทางที่ได้รับคำชี้แจงแนะนำ และฝึกฝนตนเอง เพื่อให้เข้าถึงจุดหมายนั้นให้ได้ **เมื่อเห็นแก้วแล้ว ก็ควรจะยึดถือเอาแก้วนั้นไว้ให้ได้** ถ้าเป็นเพียงเห็นประเดี๋ยวก็หาย ถ้ายึดเป็นสมบัติของตัวแล้วเป็นของที่ยั่งยืน ผมขออนุโมทนาแก่พุทธบริษัททุกท่านทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่ตั้งใจที่จะประพฤติปฏิบัติวิชชาที่เกี่ยวกับจิตใจโดยตรงที่เรียกในที่นี้ว่า **“วิชชาธรรมกาย”** ที่มีหลวงพ่อวัดปากน้ำเป็นพระปรมาจารย์ คือเป็นผู้ค้นพบและนำวิชชานี้ออกเผยแพร่ให้ปรากฏแก่พุทธบริษัทที่จะได้ประพฤติปฏิบัติตาม ให้เกิดคุณประโยชน์แก่ตนเองเป็นเบื้องต้น และตามประสงค์ของหลวงพ่อวัดปากน้ำนั้น เท่าที่ได้สังเกตเห็นตั้งแต่ต้น และปฏิปทาของท่านที่คณะศิษยานุศิษย์ได้ปฏิบัติต่อมานั้น ดูมิได้มุ่งเฉพาะให้เป็นอัตตสมบัติ มุ่งเพื่อให้เป็นปรหิตปฏิบัติด้วย คือหมายถึงว่าได้เมตตากรุณาอบรมแนะนำชี้แจง แนะนำสั่งสอนผู้อื่นที่ยังไม่รู้ ยังไม่ได้ปฏิบัติ ให้เกิดความรู้ เกิดฉันทะในทางปฏิบัติ คือที่ท่านมีความรู้หรือความปฏิบัติแต่ยังอ่อนอยู่ ก็เมตตากรุณาช่วยให้ท่านให้ได้เกิดความรู้ ให้มีความรู้มีการปฏิบัติให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ตามที่พระพุทธเจ้าได้ทรงประพฤติปฏิบัติมา พระพุทธองค์นั้นได้ทรงเห็นมาแต่เบื้องต้นแล้วว่า การตั้งอยู่เฉพาะในอัตตสมบัตินั้นประโยชน์น้อย และประโยชน์อาจจะสิ้นสุดลงเมื่อใดก็ได้ เพราะฉะนั้นพระองค์จึงได้ทรงตัดสินพระหฤทัยในการที่จะทรงดำเนินให้เกิดคุณประโยชน์แก่เวไนยสัตว์นั้น ก็คือที่เรียกว่าปรหิตปฏิบัติ ความจริงท่านผู้ตรัสรู้ต้องถือว่าวิชชาที่ตรัสรู้นั้นเป็นสมบัติเฉพาะตัว จะหวงไว้เฉพาะตัวหรือจะให้ใครก็กระทำได้ แต่พระพุทธเจ้าของเรานั้นผิดกับท่านผู้ตรัสรู้อื่น ๆ เมื่อตรัสรู้แล้วไม่ทรงถือเอาเป็นสมบัติของพระองค์แต่ผู้เดียว มีหรือที่ท่านถือเอาไว้เป็นสมบัติของพระองค์แต่ผู้เดียว มีมากเหลือเกินที่ท่านเรียกว่าพระปัจเจกพุทธเจ้า ท่านผู้นี้ตรัสรู้แล้วไม่สอน ทุกท่านถ้าหวนระลึกถึงพุทธประวัติตอนนี้เราจะเห็นว่า เราจะเห็นพระพุทธคุณนี้สดใสเหลือเกินและเป็นบุญตัวของพวกเราเป็นอย่างยิ่ง ถ้าสมมุติว่าพระพุทธเจ้าของเรากลายไปเป็น พระปัจเจกพุทธเจ้า และคนที่เกิดมาในยุคหลัง ๆ จนกระทั่งถึงยุคพวกเรานี้จะเป็นอย่างนี้

...เพราะฉะนั้นทุกท่านเมื่อตั้งใจจะแสวงหาทางที่ถูกต้องก็ได้พบทางที่ถูกต้องแล้ว จะว่าทางไม่มีนั้นไม่ได้ ทางมีแล้วไม่มีปัญหาอันใด ที่จะมีปัญหาต่อมาว่าเมื่อทางมีแล้ว ผู้เดินมีหรือไม่ บางทีมีทางเดินแต่ไม่มีผู้เดิน แต่ว่าน่าอัศจรรย์ว่าวิชชาธรรมกายของหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านวางทางไว้แล้ว...

หรือไม่ ถ้าพูดอย่างเกรงใจว่าตอบไม่ถูก และถ้าพูดอย่างไม่เกรงใจว่า ไม่ได้เป็นอย่างนี้ ไม่ได้เข้ามาถือศีล ถือธรรมอย่างนี้ ทำไม? เพราะตั้งแต่พระพุทธเจ้าตรัสรู้มาเวลานี้มาสองพัน ถ้านับเฉพาะพุทธศักราช ก็ ๒๕๒๘ นะ ยังไม่มีพระพุทธเจ้าเกิดสักองค์ เมื่อไม่มีพระพุทธเจ้าเกิดเราจะเอาข้อธรรมปฏิบัติอะไรล่ะมายึดถือปฏิบัติ นี้เป็นพระคุณอันล้นเหลือของพระพุทธเจ้าที่ทรงตัดสินพระหฤทัยว่าจะไม่ยึดถือเอาความตรัสรู้ของพระองค์นั้นเป็นของเฉพาะพระองค์โดยไม่สั่งสอน ทรงยอมลำบากตรากตรำตลอดถึง ๔๕ พระพรรษา ที่เรียกว่าบำเพ็ญพุทธกิจ ๔๕ ปี พระพุทธเจ้าของเรานั้นทรงปฏิบัติพุทธกิจ กลางวัน หัวค่ำ ตอนดึก เช้ามืด ๔๕ ปี ทรงปฏิบัติอยู่อย่างนี้มิได้ทรงย่นย่อท้อถอยแต่ประการใด ทรงพยายามเพื่อตรัสรู้มาโดยตลอด ๖ ปี สิ่งเหล่านี้ครับ ถ้าเรานึกถึงอยู่เสมอจะเป็นเครื่องเตือนใจของเราทุกท่านทั้ง ในทางที่จะดำเนินไปในทางคันถธุระหรือจะดำเนินไปในทางวิปัสสนาธุระ พระพุทธเจ้านี้ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุดหาผู้เสมอเหมือนไม่ได้ ผมพูดไม่ได้กล่าวยกย่อง ผมพูดตามความเป็นจริงที่ได้อ่านตำรับตำรามา ตั้งแต่ต้นจนบัดนี้ก็ยังยืนยันอยู่อย่างนี้

เพราะฉะนั้นทุกท่านเมื่อตั้งใจจะแสวงหาทางที่ถูกต้องก็ได้พบทางที่ถูกต้องแล้ว จะว่าทางไม่มีนั้นไม่ได้ ทางมีแล้วไม่ปัญหาอันใด ที่จะมีปัญหาต่อมาว่าเมื่อทางมีแล้ว ผู้เดินมีหรือไม่? บางทีมีทางเดินแต่ไม่มีผู้เดิน แต่ว่าน่าอัศจรรย์ว่าวิชชาธรรมกายของหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านวางทางไว้แล้ว แต่ว่า

...ทีนี้เรามาพบทางที่ถูกต้อง เป็นอันตัดปัญหาทางผิดไป หน้าที่เฉพาะหน้าในบัดนี้ก็คือเดิน เดินตามทาง หมายถึงการฝึกอบรมประพฤติปฏิบัติตามแนวทางที่สำนักพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายได้กำหนด ได้นำออกชี้แจงแนะนำสั่งสอน...

ทางมีแล้วในระยะเริ่มต้นผู้เดินนี่จะต้องรับความเป็นจริงกันว่าไม่ใช่มากมายอย่างเดี๋ยวนี้ ต้องเพาะปลูกกันด้วยวิริยะอุตสาหะอย่างสายตัวแทบขาด ศิษย์ใกล้ชิดของหลวงพ่อวัดปากน้ำอาจจะทราบเรื่องนี้ได้ดี แผ้วถางทางขยายหนทางทำหนทางให้ไกลออกไป เมื่อก่อนก็ว่ากีมีปัญหา ก็ว่าเมื่อทางมีผู้เดินมีหรือไม่ ถ้าผู้เดินไม่มีทางก็ไม่มีประโยชน์อะไรทางนั้นก็จะเป็นทางร้าง **แต่ก็เป็นที่น่ายินดีว่าในปัจจุบันนี้ทางมีอยู่และผู้เดินก็มี ทุกท่านที่เข้ามารับการฝึกอบรมตลอดระยะเวลา ๑๕ วันนี้นี่แหละคือผู้เดิน** จะเดินให้ตลอดทางหรือจะเดินเพียงไหนนั้น อันนี้ก็เป็นหน้าที่ของทุกท่าน แต่เมื่อพบทางแล้วก็นึกว่าเป็นบุญของตัวแต่ละท่าน เรื่องทางนั้นไม่ใช่หาได้ง่าย ๆ ไปหากันง่ายและก็เมื่อหาไม่ได้ง่ายแล้ว ทางก็บังเอิญมีเสียเป็น ๒ ทาง ทางผิด ทางถูก มันมี ๒ ทาง **ทีนี้เรามาพบทางที่ถูกต้อง เป็นอันตัดปัญหาทางผิดไป หน้าที่เฉพาะหน้าในบัดนี้ก็คือเดิน เดินตามทาง หมายถึงการฝึกอบรมประพฤติปฏิบัติตามแนวทางที่สำนักพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายได้กำหนด ได้นำออกชี้แจงแนะนำสั่งสอน** ในคราวนี้ไม่สำเร็จผล ผมก็เชื่อว่าคราวหนึ่งก็ต้องสำเร็จผลตามมุ่งหมาย ถ้าเราไม่ลดละ เลิกละ วิริยะ อุตสาหะ พากเพียรกระทำไปก็คงจะได้พบแสงสว่างแห่งธรรมะ ในที่นี้วิชชาธรรมกายหรือได้รับวิชชาธรรมกายนี้สมตามความมุ่งหมาย

ผมขอเปิดการฝึกอบรมตลอดถึงการปฏิบัติวิชชาธรรมกายซึ่งรวมอยู่ในคำรวมว่าพุทธภาวนาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และขอให้ทุกท่านจงเป็นผู้มีส่วนเห็นธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยอาศัยวิชชาธรรมกายนี้เป็นสะพานดำเนินไปตลอดทั่วกันทุกท่าน เทอญ. ๏

■ ■ ■

การมีสติพิจารณาเห็นกายในกาย (ต่อ)

ทั้ง ณ ภายในและภายนอก รวม ๑๘ กาย

พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร
รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และรองประธานสถาบันพุทธภาวนา
วิชชาธรรมกาย อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี

...ยิ่งกายละเอียด ๆ นี้ผุดขึ้นมามากเพียงใด ก็จะช่วยให้ธาตุธรรมใสละเอียดสะอาดบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นเพียงนั้น อันเป็นผลให้ เห็น จำ คิด รู้ และกาย ใจ จิต วิญญาณ ส่วนหยาบได้รับผลดีตามไปด้วยและถ้าจะยกวิปัสสนาขึ้นพิจารณา ก็จะเกิดปัญญารู้แจ้งได้มาก เพราะสามารถให้ได้ทั้งรู้และทั้งเห็น วิปัสสนาญาณก็จะเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว...

เมื่อท่านทั้งหลายได้ตั้งใจสมาทานศีล และเจริญภาวนาธรรมเพื่อความบริสุทธิ์ กาย วาจา และใจ

อยู่เป็นนิจแล้ว ก็จงหมั่นระลึกถึงบุญกุศลดังกล่าวบ่อย ๆ เนือง ๆ การระลึกถึงบุญกุศลจากการสมาทานศีลได้ชื่อว่า **"สีลานุสติ"** การระลึกถึงคุณพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่ตรัสไว้ดีแล้ว มีศีลเป็นเบื้องต้น สมาธิเป็นท่ามกลาง และปัญญาในที่สุด เพื่อกำจัดอาสวะ กิเลส ตัณหา อุปาทาน ซึ่งเป็นเหตุแห่งทุกข์ให้หมดไป ได้ถึงซึ่งความสุขด้วยความสงบ หรือบรรลุมรรค ผล นิพพาน ได้ชื่อว่า **"ธัมมานุสติ"**

ระลึกที่ไหนล่ะ? ก็ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นั่นแหละ เมื่อใจกับกำเนิดเดิมประกอบกันถูกส่วนเข้า ก็จะเห็นดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์หรือ **ดวงปฐมมรรค** ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ หรืออย่างเล็กเท่าดวงดาวในอากาศ อย่างโตเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์

สำหรับท่านที่ยังไม่ได้เห็นดวงปฐมมรรค ก็อย่าได้ท้อใจ ตั้งใจเพียรพยายามต่อไป เมื่อถึงเวลาก็ได้เห็นเอง ฉะนั้นทุกท่านจงพยายามตั้งจิตตั้งใจให้ดี สลัดความวิตกกังวลหรือความฟุ้งซ่านไปในเรื่องราวทั้งหลายให้หมดไปจากใจ วางภารกิจทางกายแล้ว ก็นั่งในท่าขัดสมาธิ แล้วค่อย ๆ หลับตาลงเบา ๆ เหลือบตากลับขึ้นเหมือนคนใกล้จะตาย เพื่อให้ความเห็นกลับไปข้างหลัง แล้วให้ความเห็นกลับเข้าข้างใน รวมใจไปหยุด ณ ที่ศูนย์กลางกาย พร้อมด้วยกำหนดบริกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วกลมใสขึ้นที่ศูนย์กลางกายเหนือระดับสะดือราวสองนิ้วมือ ตรงที่สุดลมหายใจเข้าออกพอดี แล้วบริกรรมภาวนานึกว่าในใจว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ" ตรึกนึกถึงดวงที่ใส ใจอยู่ในกลางดวงที่ใสอยู่นั่นแหละ ภาวนาไปร้อยครั้งพันครั้งไปเรื่อย "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ" ตรึกนึกถึงดวงที่ใส ใจอยู่ในกลางดวงที่ใสนั่น อย่าให้บริกรรมนิมิตและบริกรรมภาวนาคลาดจากกัน

พอใจหยุดนิ่งได้ถูกส่วนเข้าเท่านั้น ก็จะเห็นเป็นดวงใสแจ่มบังเกิดขึ้นที่ศูนย์กลางกาย เมื่อเห็นใสชัดขึ้นอย่างนี้แล้วก็ให้หยุดบริกรรมภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง" นั้นเสีย แล้วให้รวมใจหยุดนิ่งลงไป ณ ที่ศูนย์กลางดวงนี้แหละ ก็จะถูกดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ หรือดวงปฐมมรรค ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

กายมนุษย์

หยุดในหยุดลงไปที่ดวงปฐมมรรคนั้นต่อไปอีก จะเห็นมีจุดเล็กใสเท่าปลายเข็มอยู่ ณ ที่ศูนย์กลางดวง ให้แตะใจเบา ๆ ลงไปที่จุดเล็กใสนั้น พอถูกส่วนเข้า ดวงธรรมนี้ก็จะว่างหายไป แล้วปรากฏดวงใหม่ ใสละเอียดกว่าเก่า ผุดลอยขึ้นมาแทนที่ คือ **ดวงศีล** หยุดในหยุดลงไปในศูนย์กลางดวงศีลนั้นแหละ พอถูกส่วนเข้าก็จะเห็น **ดวงสมาธิ** หยุดในหยุดลงไปในกลางดวงสมาธิ ก็จะเห็น **ดวงปัญญา** ใสสว่างยิ่งขึ้นไปอีก หยุดในหยุด ณ ศูนย์กลางดวง

ปัญญานั้น พอถูกส่วนเข้าก็จะเห็น **ดวงวิมุตติ** หยุดในหยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ ก็จะเห็น **ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ** เป็นดวงใสละเอียดยิ่งนัก ให้รวมใจหยุดลงไป ณ ที่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั้น พอถูกส่วนเข้า ดวงนั้นก็จะว่างหายไป และจะปรากฏเห็น **กายละเอียด** หรือ **กายฝัน** ผุดซ้อนขึ้นมาแทนที่ กายนี้เองที่เวลาเราหลับแล้วฝันไป หรือเวลาที่จะตายก็จะไปเกิดโดยตกศูนย์ลงไปยังฐานที่ ๖ ตรงราวสะดือพอดี แล้วเปลี่ยนสภาพเป็นดวงธรรมที่ทำให้เกิดในภูมิใหม่ผุดลอยขึ้นมายังฐานที่ ๗ อีกครั้งหนึ่ง จึงจะตกศูนย์ไปยังฐานที่ ๖ แล้วออกไปตามฐานที่ ๕ ที่ ๔ ที่ ๓ ที่ ๒ ที่ ๑ ตามลำดับ เพื่อไปเกิดในภูมิหรือภพใหม่อีกต่อไป

กายมนุษย์ละเอียด

เมื่อถึงกายมนุษย์ละเอียดแล้ว ก็ให้ท่านรวมใจหยุดในหยุดลงไปที่ศูนย์กลางกายใหม่นั้นอีก ด้วยวิธีน้อมใจเข้าสู่กลางของกลาง ก็จะเห็นดวงธรรม แล้วก็ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ตามลำดับ และเมื่อหยุดในหยุดลงไปที่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ดวง

กายทิพย์

นี้ก็จะว่างหายไปอีก และจะปรากฏเห็น **กายทิพย์หยาบ** และ**กายทิพย์ละเอียด**ต่อไปตามลำดับ ใสละเอียดประณีต โตกว่าและมีรัศมียิ่งกว่ากายมนุษย์ละเอียด ผุดลอยขึ้นมาแทนที่

ด้วยวิธีน้อมใจเข้าศูนย์กลางกายทิพย์ละเอียด ผ่านดวงธรรม ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ก็จะถึง**กายรูปพรหมหยาบ** และ **รูปพรหมละเอียด** ตามลำดับ ใสละเอียด ประณีต มีขนาดโตและรัศมีสว่างกว่ากาย

กายรูปพรหม

ทิพย์

น้อมใจเข้ากลางของกลางกายรูปพรหมละเอียด ผ่านดวงธรรม ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัสสนะต่อไปตามลำดับ ก็จะถึง **กายอรูปพรหมหยาบ** และ **อรูปพรหมละเอียด** ตามลำดับอีก ใสละเอียด มีรัศมีสว่างและขนาดโตกว่ากายพรหม

กายอรูปพรหม

หยุดในหยุดลงไป ณ ที่ศูนย์กลางกายอรูปพรหมละเอียด เข้ากลางของกลาง ๆ ๆ ผ่านดวงธรรม ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ก็จะถึง**กายธรรมโคตรภูหยาบ** และ**กายธรรมโคตรภูละเอียด** ซึ่งมีลักษณะเหมือนพระพุทธรูปแก้ว เกตุดอกบัวตูม ใสละเอียด และมีรัศมีสว่างยิ่งกว่ากายแรก ๆ ที่แล้วมา ดวงธรรมจะขยายเต็มส่วนหน้าตักและความสูงขององค์พระมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางขนาดเล็กประมาณสักคืบหนึ่ง ขนาดโตเกือบ ๕ วา

กายนี้เองคือ **ธรรมกาย** ตรงกับพุทธบาลีที่ว่า **ธมฺมกาโย อหํ อิติปิ "เราตถาคต คือธรรมกาย"**

ธรรมกาย

แต่กายธรรมโคตรภูนี้ยังอ่อนอยู่ จักต้องดำเนินต่อไปอีก คือ

รวมใจหยุดในหยุดลงไป ณ ที่ศูนย์กลางกายธรรมโคตรภูละเอียด เข้ากลางของกลาง ๆ ๆ ต่อไปอีก ผ่านดวงธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ และวิมุตติญาณทัสสนะ ก็จะเห็น **กายพระโสดาหยาบ** และ **กายพระโสดาละเอียด** ต่อไปอีก ใสละเอียดและมีรัศมีสว่างยิ่งขึ้น ขนาดของดวงธรรม หน้าตักและส่วนสูงถึง ๕ วา

ใจหยุดลงไปในศูนย์กลางกายพระโสดาละเอียดต่อไปอีก เข้ากลางของกลาง ๆ ๆ ต่อไปอีก ผ่านดวงธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ และวิมุตติญาณทัสสนะ พอถูกส่วนเข้าก็ถึง**กายพระสกิทาคามีหยาบ** และ**พระสกิทาคาละเอียด** ขนาดดวงธรรม หน้าตักและส่วนสูงถึง ๑๐ วา

รวมใจหยุดลงไป ณ ที่ศูนย์กลางพระสกิทาคาละเอียดต่อไปอีก ผ่านดวงธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ และวิมุตติญาณทัสสนะต่อไปอีกก็จะถึง **กายพระอนาคามีหยาบ**และ**กายพระอนาคามี**

ละเอียดตามลำดับ ขนาดของดวงธรรม หน้าตัก และส่วนสูง๑๕ วา

น้อมใจเข้ากลางของกลางกายพระอนาคาละเอียดต่อไปอีก ผ่านดวงธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ และวิมุตติญาณทัสสนะต่อไปอีก ก็จะถึง**กายพระอรหัตหยาบ**และ**พระอรหัตละเอียด**ตามลำดับขนาดหน้าตัก ความสูง และเส้นผ่าศูนย์กลางดวงธรรม ๒๐ วา เมื่อหยุดในหยุดเข้าไปในกลางของกลางกายพระอรหัตละเอียดต่อไปอีก ก็ยิ่งจะถึง**พระอรหัตในอรหัตที่ละเอียด ๆ** ต่อไปอีก ผุดซ้อนขึ้นมาไม่ขาดสาย เป็นเถา เป็นชุด เป็นชั้น เป็นตอน เป็นภาคเป็นพืดทีเดียว

ยิ่งกายละเอียด ๆ นี้ผุดขึ้นมามากเพียงใด ก็จะช่วยให้ธาตุธรรมใสละเอียดสะอาดบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นเพียงนั้น อันเป็นผลให้ เห็น จำ คิด รู้ และกาย ใจ จิต วิญญาณ ส่วนหยาบได้รับผลดีตามไปด้วยและถ้าจะยกวิปัสสนาขึ้นพิจารณา ก็จะเกิดปัญญารู้แจ้งได้มาก เพราะสามารถให้ได้ทั้งรู้และทั้งเห็นวิปัสสนาญาณก็จะเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่กายมนุษย์ถึงกายอรูปพรหมละเอียดนี้ยังจัดอยู่ในขั้นสมถะ เพราะสามารถจะรู้เห็นได้แต่เพียงเรื่องราวของภพสามเท่านั้น ต่อเมื่อถึงกายธรรมตั้งแต่กายธรรมโคตรภูจนถึงกายพระอรหัตจึงเป็นขั้นวิปัสสนาภูมิ ดังจะได้อธิบายในลำดับต่อไป

เมื่อเข้าใจดั่งนี้แล้ว ไม่ว่าท่านจะถึงธรรมกายแล้วหรือไม่ ให้พยายามรวมใจหยุด ณ ที่ศูนย์กลางกายอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส สำหรับผู้ที่ถึงธรรมกายแล้วก็ให้รวมใจของทุกกายให้อยู่ ณ ศูนย์กลางกายพระอรหัตที่ละเอียด ๆ องค์ที่สุดอยู่เสมอทุกอิริยาบถทีเดียว จะเจริญภาวนาธรรมก็ดี ไหว้พระสวดมนต์ก็ดี จะอุทิศส่วนกุศลหรือแผ่เมตตาก็ดี ตลอดจนอธิษฐานปรารถนาสิ่งใด ๆ ที่ชอบก็ดี ให้รวมใจหยุดอยู่ ณ ที่ศูนย์กลางกายนั้นเสมอ แล้วก็จะเห็นผลด้วยตนเอง

ก่อนจะจบการภาวนา ขณะที่ทุกท่านรวมใจหยุดลงไปที่ศูนย์กลางกายอยู่ ก็ขอให้ทุกท่านรำลึกถึงบุญบารมีที่ได้เคยสร้างสมอบรมมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ให้มารวมอยู่ ณ ที่ศูนย์กลางกายนี้แหละแล้วตั้งใจบูชาคุณพระพุทธเจ้า คุณพระธรรมเจ้า และคุณพระสงฆเจ้า ทั้งในอดีต ในปัจจุบันและในอนาคตทุก ๆ พระองค์ ตลอดจนพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าแล้วอุทิศผ่านไปยังคุณบิดามารดาคุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์และญาติพี่น้องทั้งหลายตลอดจนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ ผู้ปกครองและผู้รักษาประเทศชาติทั้งพลเรือน ทหารและตำรวจ ผู้รักษาพระพุทธศาสนาและวิชชาธรรมกายเพื่อนร่วมโลกอื่นทั้งหลาย ทั้งมนุษย์และอมนุษย์ ขอให้กุศลผลบุญนี้จงช่วยประคับประคองท่านทั้งหลายเหล่านั้นได้มีปัญญาได้ดวงตาเห็นธรรม ขอให้สิ้นอาสวะ กิเลส ตัณหา นิพพาน อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลาย ได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน ฝ่ายสัมมาทิฏฐิแต่ส่วนเดียว และขอจงอย่าได้มีเวรมีภัยซึ่งกันและกันเลย จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด อย่าได้ทุกข์กายทุกข์ใจเลย ขอจงรักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งหลายเถิด

■ ■ ■

เป็นธรรมกายสงบใจดีนัก

"บุศยรัตน์"*

เมื่อวัยเด็กข้าพเจ้าเพียงแต่สวดมนต์ไหว้พระก่อนนอน ต่อมาปี พศ. ๒๕๑๘ มีผู้แนะนำข้าพเจ้าให้จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยด้วย ข้าพเจ้าจึงเริ่มปฏิบัติตาม ขณะที่สวดมนต์ข้าพเจ้าก็ชอบจ้องดูเทียน พอเมื่อยสายตาก็หลับตาลง จึงเห็นความสว่างของเปลวเทียนเกิดขึ้น ข้าพเจ้าเกิดความสนใจจึงกระทำเช่นนั้นไปเรื่อย ๆ จนคืนหนึ่งขณะที่ข้าพเจ้าสวดมนต์อยู่ พอหลับตาก็เห็นพญานาคเล่นน้ำทะเล และนับแต่คืนนั้นเป็นต้นมา ข้าพเจ้าก็จะเห็นเทวดา, พระพุทธรูป หรือพระสงฆ์เกิดขึ้นเสมอ

สองปีให้หลัง ข้าพเจ้าเริ่มมีความสนใจในการฝึกกัมฐานโดยวิธีอื่น ๆ เช่น ระลึกถึงพระคุณของพระสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกถึงคุณขององค์ธรรม ระลึกถึงคุณของพระสงฆ์และเจริญอานาปานสติเป็นต้น ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังเจริญกัมฐานอยู่นั้น ข้าพเจ้าเกิดความปีติน้ำตาไหล มีความรู้สึกอิ่มเอิบเบิกบานใจ และเป็นสุขอย่างมาก ข้าพเจ้าเจริญสมาธิต่อไปเรื่อย ๆ จนจิตสงบ ข้าพเจ้าปฏิบัติเช่นนี้นานพอสมควรจนในที่สุดเมื่อเริ่มนั่งสมาธิ จิตก็สงบได้เลย ไม่มีองค์ภาวนา ไม่มีปีติ สุข มีแต่อารมณ์สงบ ประณีต

ต่อมา ข้าพเจ้าได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับการฝึกสมาธิตามแนววิชชาธรรมกายเล่มหนึ่ง ให้นั่งดูพระพุทธรูปแล้วจำให้ติดตา แล้วอาราธนาองค์พระนั้นไว้ในกาย ข้าพเจ้าจึงปฏิบัติตามไม่นานนัก องค์พระพุทธรูปนั้นก็เข้าซ้อนกายข้าพเจ้า สว่างไสว ข้าพเจ้าเห็นด้วยจิตสว่างทั้งลืมตาและหลับตา จากนั้นข้าพเจ้าก็ฝึกสมาธิตามแนววิชชาธรรมกายเรื่อยมา โดยเอาใจจรดไว้ที่ศูนย์กลางกาย เข้ากลางของกลางอยู่เสมอ

เมื่อมีการสอนธรรมปฏิบัติทางโทรทัศน์ในวันอาทิตย์ เวลา ๘.๐๐-๘.๓๐ น. โดยท่านอาจารย์มงคลบุตร ในรายการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ร่วมกับโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร และสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ. ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี **ข้าพเจ้า**

---

* ข้าราชการประจำ ภาควิชาชีวเคมี มหาวิทยาลัยมหิดล

...ข้าพเจ้านั่งสมาธิไปพร้อมกับที่ท่านสอน วันนั้นข้าพเจ้าได้เห็นองค์พระใหญ่เท่าภูเขาเป็นครั้งแรก ข้าพเจ้าจึงติดตามปฏิบัติธรรมทางโทรทัศน์ทุกวันอาทิตย์...

นั่งสมาธิไปพร้อมกับที่ท่านสอน วันนั้นข้าพเจ้าได้เห็นองค์พระใหญ่เท่าภูเขาเป็นครั้งแรก ข้าพเจ้าจึงติดตามปฏิบัติธรรมทางโทรทัศน์ ทุกวันอาทิตย์

เมื่อปี ๒๕๒๕ ข้าพเจ้าเริ่มไปเรียนพระอภิธรรมและมหาสติปัฏฐานที่วัดบวรนิเวศน์ โดยมีอาจารย์หลายท่านสอน ฟังธรรมทางสถานีวิทยุยานเกราะ ๗๙๒ และ สทร.๒ พร้อมทั้งหัดดูนามรูปไปด้วย ในขณะเดียวกัน ข้าพเจ้าก็เอาใจไว้ที่ศูนย์กลางกายเสมอ ไม่ว่าจะนั่งนอนยืนเดิน ข้าพเจ้าได้เห็นจุดสว่างที่ศูนย์กลางกายเกิดดับ เกิดดับที่สุดก็เห็นแต่ความดับ ข้าพเจ้าปฏิบัติทั้งดูนามรูป พิจารณาพระไตรลักษณ์, สติปัฏฐานสี่ และสมาธิตามแนววิชชาธรรมกายเรื่อยมา เมื่อมีสติจะพิจารณาทุกผัสสะที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ จนเยื่อใยในอุปาทานขันธ์ห้าลดลง รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ไม่สามารถเอาชนะใจข้าพเจ้าได้ ข้าพเจ้าเห็นเป็นธรรมดา ความอยากทั้งหลายในส่วนตัวจางคลาย

ในตอนกลางปี พ.ศ.๒๕๒๘ ข้าพเจ้ามีเวลาว่างในวันเสาร์ชั่วคราว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรรศนีย์ อัศเวศน์ ได้ชวนข้าพเจ้าไปปฏิบัติธรรมที่วัดไผ่เขียว **เป็นโชคดีของข้าพเจ้าอย่างยิ่งที่ในวันนั้นท่านอาจารย์มงคลบุตรได้ไปต่อธรรมะให้กับผู้ที่ถึงธรรมกายแล้ว อาจารย์ทรรศนีย์ได้ไปขออนุญาตท่านเพื่อให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสต่อธรรมะด้วย ซึ่งท่านก็อนุญาต ความเมตตาของท่านเป็นที่ประทับใจข้าพเจ้ามาก ในวันนั้นข้าพเจ้าได้สัมผัสหลวงพ่อพระมงคลเทพมุนีซ้อนที่กายข้าพเจ้าเต็มตัว ใสชัดเจนเป็นครั้งแรก** เสาร์ต่อมา ท่านอาจารย์ประกาศว่า ถ้าใครที่ถึงธรรมกายแล้วให้ไปต่อธรรมะที่วัดสระเกศฯ ได้ ข้าพเจ้าจึงไปเรียนขออนุญาตท่านอีกครั้งหนึ่งด้วยตนเอง จากนั้นข้าพเจ้าจึงได้ไปต่อธรรมะที่วัดสระเกศฯ เป็นประจำ

การปฏิบัติธรรมของข้าพเจ้าเป็นไปด้วยดีพอสมควร คือเห็นบ้าง ไม่เห็นบ้าง ตามทันบ้างไม่ทันบ้างตามประสานักเรียนใหม่ ความรู้น้อยไม่เข้าใจบ้าง ข้าพเจ้าก็พากเพียรไปเรื่อย ๆ จนวันหนึ่งกลางเดือนตุลาคม ขณะที่นั่งฝึกเจริญภาวนาธรรมที่ศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ ในตอนแรกจิตข้าพเจ้าไม่ค่อยสงบ เพราะปฏิบัติตามที่ท่านอาจารย์สอนไม่ทัน จิตใจว้าวุ่นสับสน ไม่รู้จะทำอย่างไร แต่พอสติเกิด พิจารณาอารมณ์ รู้ว่าเป็นโลภะ โทสะ โมหะของตัวเอง และพิจารณาเห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา จิตจึงปล่อยวางเข้ากลางของกลางเรื่อยไป และแล้วในขณะนั้นเอง ข้าพเจ้าได้เห็นดวงแก้วกลมใสเล็กเท่าแก้วตาเกิดขึ้นที่ศูนย์กลางกาย ข้าพเจ้าพิจารณาดูใจจรดลงที่ศูนย์กลางดวงเล็ก ๆ นั้น แล้วดวงแก้วกลมใสเล็ก ๆ ขนาดเท่ากัน

...ข้าพเจ้าเห็นองค์ธรรมกายพระอรหัตที่ประทับบนองค์ฌานปรากฏขึ้นที่ศูนย์กลางกาย แล้วหายไปองค์ใหม่เกิดขึ้นทันที ท่านอาจารย์ก็สอนให้ดับหยาบไปหาละเอียด พร้อมกับให้คำนวนขึ้นมาให้มากเป็นทับทวี...

ก็เกิดขึ้นอีก ดวงแล้วดวงเล่า... ข้างซ้าย ข้างขวา ข้างหน้า ข้างหลัง ข้างบน ข้างล่าง ขยายไปเรื่อย ๆ นับจำนวนไม่ถ้วน จนประกอบเป็นองค์พระ ใสสว่างตา ขนาดเท่ากายข้าพเจ้าซึ่งเห็นด้วยจิตสว่าง นานพอสมควร จิตใจขณะนั้น สงบ ประณีต ไม่มีปีติ สุข มีแต่อุเบกขา มีสติสัมปชัญญะ และนี่คือธาตุละเอียดทั้งหลายที่มาประชุมรวมกัน ปฐมมรรคจึงเกิดให้เรารู้เห็นและเป็นได้

เมื่อคราวอบรมพระกัมมัฏฐานแด่ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา รุ่นที่ ๙ ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังเจริญภาวนาอยู่กับเพื่อนปฏิบัติธรรมตอนพลบค่ำ จิตข้าพเจ้าเข้ากลางขององค์ธรรมกายพระอรหัตเดินสิบแปดกายทบไปทวนมาจนจิตตกศูนย์ ข้าพเจ้าเห็นองค์ธรรมกายพระอรหัตที่ประทับบนองค์ฌาน ปรากฏขึ้นที่ศูนย์กลางกายแล้วหายไป องค์ใหม่เกิดขึ้นทันที ท่านอาจารย์ก็สอนให้ดับหยาบไปหาละเอียด พร้อมกับให้คำนวณขึ้นมาให้

มากเป็นทับทวี จนในที่สุด**องค์ธรรมกายพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า*** ซึ่งประทับบนรัตนบัลลังก์ก็ปรากฏขึ้นที่ศูนย์กลางกาย มี**พระอรหันตสาวก*** ประทับอยู่บนองค์ฌานโดยรอบ โดยประทับห่างกันกึ่งองค์ฌาน ซึ่งก่อนหน้านี้ ข้าพเจ้าไม่เคยรู้มาก่อนเลยว่า ห่างกันกึ่งองค์ฌานเป็นอย่างไร

เมื่อกลับจากการอบรมพระกัมมัฏฐานที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี หลังจากการต่อวิชชาที่วิหารพระอรรถธารศ ที่วัดสระเกศฯ ขณะที่ข้าพเจ้าจะก้าวลงจากบันไดวิหาร ข้าพเจ้าได้เห็นจุดสว่างเล็ก ๆ ใสละเอียดปรากฏขึ้นระยิบระยับเหมือนดวงดาวในท้องฟ้าโดยรอบเป็นปริมณฑลกว้างไกลพอสมควร จิตบอกว่า **นี่คือธาตุล้วนธรรมล้วน (อสังขตธาตุ อสังขตธรรม) ของพระพุทธเจ้าองค์ต้นธาตุต้นธรรม และกลาง ๆ ธาตุ**ซึ่งมีมากมายนับประมาณไม่ได้นั่นเอง ข้าพเจ้าได้ประจักษ์ด้วยตาและรู้ได้ด้วยใจข้าพเจ้าประคองจิตไว้ เข้าศูนย์กลางกายไปเรื่อย ๆ จนถึงศาลาการเปรียญ ปรากฏการณ์นั้นจึงหายไป เพราะใจของข้าพเจ้าถอนจากสภาพธรรมที่สุดละเอียดซึ่งเป็นธาตุล้วนธรรมล้วนขององค์ต้นธาตุต้นธรรมนั้นไม่อาจจรดใจให้ทรงอยู่ได้นาน

โดยปกติในขณะที่เจริญวิชชา ท่านอาจารย์จะให้คำนวณองค์พระพุทธเจ้าและองค์จักรพรรดิขึ้นมาเพื่อดับอธิษฐานถอนปาฏิหาริย์ของธาตุธรรมภาคดำและภาคกลาง ๆ ทุกครั้ง ขณะข้าพเจ้าจรดใจลงไปที่จุดสว่างเท่าปลายเข็มที่ศูนย์กลางกาย ข้าพเจ้าจะเห็นองค์พระพุทธรูปเกตุดอกบัวตูมและองค์จักรพรรดิเกิดขึ้นทับทวีนับไม่ถ้วนที่ศูนย์กลางกายขนาดเล็กเท่าปลายเข็มนั้น ท่านอาจารย์ก็ได้สอนให้ดับหยาบไปหาละเอียดพร้อมกับให้คำนวณทับทวีขึ้นมาให้มากนับอสงไขยอายุธาตุอายุบารมีพระพุทธเจ้าไม่ถ้วน จนบางครั้งก็ปรากฏขึ้นพร้อมกัน

หมดที่กายมนุษย์ สว่างใสละเอียดยิบ ๆ ไปหมด ซึ่งข้าพเจ้าเห็นด้วยจิตสว่าง

ครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าได้เห็นรัศมีในรัศมีฉัพพรรณรังสีปรากฏขึ้นที่ศูนย์กลางกาย ขณะที่กำลังคุยธรรมะกันอยู่ ข้าพเจ้าเห็นด้วยจิตสว่างก่อน พอหลับตาลงรัศมีที่เป็นสีหลายสีปรากฏซ้อนเป็นวงกันออกไปจากศูนย์กลางกายที่สุดละเอียดนับวงไม่ถ้วน จิตข้าพเจ้ารู้ว่า **นี่คือรัศมีในรัศมีฉัพพรรณรังสีของธาตุล้วนธรรมล้วนของพระรัตนตรัย ที่ท่านอาจารย์ได้ให้ศิษย์ที่ต่อธรรมะทุกคนเจริญให้เข้าถึงให้รู้ ให้เห็น และให้เป็นอยู่เสมอ**

เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ อันเป็นวันคล้ายวันเกิดของพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร ข้าพเจ้าเป็นคนหนึ่งที่ได้มีโอกาสไปกราบสักการะท่านที่วัดปากน้ำภาษีเจริญ หลังจากที่พระสงฆ์สามเณรฉันภัตตาหารเสร็จแล้วที่ศาลาสด ใจข้าพเจ้าเข้ากลางและน้อมใจไปกราบสักการะท่าน **ทันใดนั้นข้าพเจ้าได้เห็นองค์สมเด็จพระธรรมกายที่ประกอบด้วยรัตนมณีมาประชุมรวมกันที่องค์หลวงพ่อ ใหญ่มากปรากฏขึ้น ใจข้าพเจ้าน้อมสักการะท่านด้วยความปีติอิ่มใจยิ่งนัก และนี่คือสภาพธรรมที่ข้าพเจ้าได้รู้เห็นได้ประจักษ์ในพระอริยสงฆ์สาวกแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ยังมีให้เราพุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้กราบสักการะจนตราบเท่าทุกวันนี้**

เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๒๘ ท่านอาจารย์มงคลบุตรได้บรรพชาอุปสมบทที่วัดปากน้ำภาษีเจริญ ท่านมีฉายาว่า "ชยมงฺคโล" ซึ่งศิษย์ขอกราบสักการะด้วยความเคารพอย่างสูงและสำนึกในพระคุณของท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชชาธรรมกายซึ่งมีค่าที่สุดในชีวิต ให้แก่สาธุชนทั้งหลายรวมทั้งตัวข้าพเจ้าเองด้วย ให้ได้ประจักษ์แก่ใจตนเอง ให้มีตนเป็นที่พึ่งของตน และ**ข้าพเจ้าขอเชิญชวนท่านสาธุชนทั้งหลายให้มาพิสูจน์ด้วยตัวของท่านเองว่า "ธรรมกาย" ของที่นี่เป็นของจริงแท้ ถ้าเรารู้จักครูผู้เป็นกัลยาณมิตรที่แท้จริง และเรามีจิตที่เคารพสักการะครูบาอาจารย์ และมีจิตที่สะอาดพอสมควร ย่อมเข้าถึง รู้ เห็น และเป็นธรรมกายที่สุดละเอียดและสามารถเข้าถึงธาตุล้วนธรรมล้วนซึ่งเป็นอสังขตธาตุอสังขตธรรม ที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งได้ และความประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันย่อมจะดีขึ้นเรื่อย ๆ อย่างไม่ต้องสงสัย**

---

* **ธรรมกาย** ที่บรรลุพระอรหัตผลแล้วของพระพุทธเจ้าก็ดี ของพระอรหันต์ขีณาสพก็ดี ชื่อว่า **"พระนิพพาน"**
ที่ประทับของพระนิพพานเมื่อกายเนื้อหรือขันธ์ ๕ ของพระพุทธเจ้าและพระอรหันตขีณาสพแตกทำลาย (คือตายแล้ว) ชื่อว่า **"อายตนนิพพาน"**
กิริยาอาการที่พระพุทธเจ้าหรือพระอรหันตสาวก **เข้าสู่อายตนนิพพานด้วยพระนิพพาน** (เพราะกายเนื้อหรือขันธ์ ๕ เข้าไม่ถึง) ขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ชื่อ **"สอุปาทิเสสนิพพาน"** และขณะเมื่อท่านตาย (กายเนื้อหรือขันธ์ ๕ แตกทำลาย) แล้ว ชื่อว่า **"อนุปาทิเสสนิพพาน"** หรือเรียกสั้น ๆ ว่า ท่าน**ปรินิพพานแล้ว**

■ ท่านผู้อ่านที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย
และประสงค์จะเผยแพร่เป็นธรรมทาน
โปรดส่งเรื่องของท่านมายังคณะผู้จัดทำนิตยสารธรรมกาย สำนักงาน:
มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กทม.๑๐๑๐๐

สิบปากว่า ไม่เท่าตาเห็น

ธรรมทัศน์

ในปัจจุบันนี้เรามักจะได้ยินได้ฟังข่าวต่าง ๆ มากมาย บางข่าวฟังแล้วก็รู้สึกเฉย ๆ บางข่าวฟังแล้วก็แปลกใจ จะเชื่อก็ไม่อยากเชื่อ จะไม่เชื่อแหล่งข่าวก็น่าเชื่ออยู่ มีข่าวจำนวนไม่น้อยที่ผู้ฟังอดงงกับข่าวนั้นไม่ได้ แต่ก็ต้องเชื่อบัณฑิตผู้มีปัญญาพึงตั้งใจใคร่ครวญก่อนที่จะเชื่อข่าวสารใด ๆ โดยเฉพาะเมื่อตนเองต้องเป็นแหล่งข่าวหรือถ่ายทอดข่าวนั้น ๆ ก็ยิ่งควรไตร่ตรองให้รอบคอบก่อน หาเหตุผลข้อมูลประกอบ ฟังหู ไว้หู ก่อนที่จะบอกต่อ แล้วก็บอกต่อกันมาแล้วก็บอกต่อกันไป

ความเชื่อโดยไม่ใคร่ครวญไตร่ตรองให้รอบคอบเป็นปมด้อยอย่างหนึ่งในตัวคน อาจทำให้เสียโอกาสดี ๆ หรือทำความผิดเอาได้ง่าย ผู้เขียนเคยได้ฟังนิทานจากครูบาอาจารย์ท่านหนึ่งเมื่อประมาณสิบกว่าปีมาแล้ว ได้สอนถึงคาถาป้องกันการเชื่อง่ายเกินไป ฟังแล้วน่าคิดไม่น้อย ซึ่งจะได้นำมาเล่าสู่กันฟัง ดังนี้

มียอดชายนายหนึ่ง สมมุติว่าชื่อนายหนักแน่น เป็นพ่อค้าวาณิชค้าขายตามหัวเมืองต่าง ๆ เป็นนิจ หลังจากที่ได้แต่งงานกับหญิงสาวที่ตนรักได้ไม่นานนัก ราว ๓ เดือน ก็มีธุรกิจจำต้องไปค้าขายต่างเมืองที่ห่างไกลทิ้งให้ภรรยาอยู่บ้านตามลำพังโดยได้ทิ้งทรัพย์สินไว้ให้ใช้พอควร ไปค้าขายเสียครึ่งปี เมื่อเสร็จกิจธุระแล้วก็จะรีบเดินทางกลับบ้าน บังเอิญผ่านสำนักพระฤาษีที่ทรงความรู้และคุณธรรม จึงคิดว่า "เราเองก็เดินทางค้าขายต่างเมืองบ่อย ๆ แต่ก็ไม่ได้ผ่านมาทางนี้มากนัก มาวันนี้มีโอกาสพบกับพระฤาษีที่ทรงวิทยาความรู้ สมควรที่เราจะเข้าไปกราบตัวเป็นศิษย์ศึกษาหาวิชาความรู้ต่าง ๆ เพื่อใช้ป้องกันตัวบ้าง" คิดดังนี้แล้วจึงเข้าไปขอกราบครูเป็นศิษย์พระฤาษีเฝ้าปรนนิบัติรับใช้และร่ำเรียนวิชาความรู้ต่าง ๆ อยู่ราวขวบปี จนพระฤาษีเห็นว่ามีความรู้เป็นเครื่องรักษาตนได้แล้ว จึงให้นายหนักแน่นเดินทางกลับถิ่นที่อยู่ของตน ก่อนที่ศิษย์รักจะจากไป พระฤาษีเห็นว่าเขาจากบ้านมานานพอควรจึงได้สอนมนต์ให้พิเศษอีกบทหนึ่ง เรียกว่า **คาถาเข้าบ้าน** โดยกำชับให้ท่องจนขึ้นใจและเสกคาถานี้ขณะเข้าไปในเรือนของตน แล้วจะได้เมียหนึ่งคนและลูกอีกหนึ่งคน ใจความว่า **"โอม! สิบปากว่า ไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ สิบมือคลำไม่เท่ากระทำในใจ ดีอยู่ที่ปาก ทุกข์ยากอยู่ที่มือ"**

ขณะเดินทางมาถึงหมู่บ้านของตน นายหนักแน่นก็ได้พบกับเพื่อนคนหนึ่ง และได้ข่าวจากเพื่อนว่า ภรรยาของเขานอกใจเขาเสียแล้ว ไปมีชู้จนมีลูกกับชู้ด้วย ๑ คน

ข่าวนี้เป็นเสมือนสายฟ้าฟาดไปที่ขั้วหัวใจ เขาแทบล้มทั้งยืน "เสียแรงรัก อุตส่าห์ทนลำบากไปค้าขายต่างแดนก็หวังจะสร้างครอบครัวให้มีฐานะที่ดีขึ้น เป็นปึกแผ่น เธอกลับไปมีชู้ได้" เขารำพึงด้วยความน้อยใจระคนกับความแค้นใจ รีบมุ่งหน้าสู่บ้านทันที

ระหว่างทางเขาพบกับเพื่อนคนที่ ๒ คนที่ ๓ จนถึงคนที่ ๔ ที่เป็นเพื่อนบ้าน ทุกคนต่างก็ให้ข่าวแก่เขาในลักษณะที่ไม่ต่างจากกันนัก "ข้าคิดว่านายอย่าเข้าบ้านดีกว่า จะได้ไม่ต้องเห็นภาพบาดตา ได้ยินเสียงที่บาดใจเช่นนี้" เพื่อนบ้านใกล้เคียงเตือนด้วยความหวังดี นายหนักแน่นยิ่งฟังยิ่งแค้น ตลอดทางมีแต่ข่าวเกี่ยวกับภรรยาของเขาในทางที่ไม่ดีปากต่อปากระดมกันเข้ามา "หญิงแพศยามันต้องตาย พร้อมทั้งชายชู้และลูกของมัน" ด้วยความคิดที่มีแต่โทสะ ฝีเท้าก็ถูกเร่งขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดก็ถึงประตูห้องบ้านของเขาในเวลาค่ำพอดี

นายหนักแน่นค่อย ๆ ซ่อนร่างเข้าไปในบ้านจนถึงหน้าห้องนอนของเขา ทันใดนั้นเขาก็ได้ยินเสียงเบา ๆ ออกมาจากในห้อง

"ดึกแล้ว แก้วตานอนเสียเถิด อย่าดื้อเลย" เสียงนั้นเป็นเสียงผู้หญิงที่เขาจำได้ว่าเป็นเสียงของภรรยาที่เขารักนั่นเอง ใจที่มืดมัวเพราะปัญญาถูกบดบังด้วยโทสะก็เต้นถี่ขึ้น เขาสวมวิญญาณเพชฌฆาตชักดาบออกจากฝักและเปิดประตูเข้าไปเมื่อเสียงในห้องนั้นเงียบลง

ทันใดนั้น คาถาของพระอาจารย์ที่เขาท่องบ่นจนขึ้นใจก็ผุดขึ้นมาในใจว่า **"สิบปากว่า ไม่เท่าตาเห็น"**

เขาได้สติขึ้นมา ยืนนิ่กตรึกตรองว่า "ข่าวต่าง ๆ ที่ได้

...ถ้าทุกอย่างอยู่ที่ลมปากคนอื่น ปัญญาก็ดี วิชาความรู้ที่ศึกษาอบรมมาก็ดี จะมีประโยชน์อันใด ถ้าไม่นำมาใช้โดยใคร่ครวญเสียก่อน เรายังไม่ได้ถามผู้ต้องหา ไม่ได้ให้โอกาสผู้ต้องหาชี้แจ้งข้อเท็จแลจริง รีบด่วนสรุปตัดสินด้วยโทสะแลโมหะฉะนี้แล้ว จะนับว่าเป็นผู้มีปัญญาอย่างไรได้ แม้ความนี้ล่วงรู้ถึงผู้อื่น บัณฑิตจะพึงติเตียนเราได้

ยินตลอดทางมานั้น จะจริงไหมหนอ! พระอาจารย์ก็สอนไว้ก่อนเดินทางกลับบ้านว่า สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น อย่างไรมันสองคนก็หนีไม่พ้นเราอยู่แล้ว ลองสังเกตดูใกล้ ๆ ก่อนจะทำอะไรไปดีกว่า"

เขาค่อย ๆ ย่องเข้าไปในห้อง ท่ามกลางความมืด เขาเห็นมีมุ้งกางอยู่กลางห้องและมีร่างคนนอนอยู่ในมุ้ง "นั่นที่หันหลังให้เรา เมียเรานั่นเอง ส่วนที่เห็นไม่ชัดมีอีกคน ต้องชู้มันแน่นอน" อย่าให้เป็นเสนียดแก่นัยน์ตาเลยตายเสียเถิด" เขาเงื้อดาบขึ้นทันทีหมายจะฟันคนในมุ้งทั้ง ๒ คนให้ตายคามือ

"สิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ" คาถาท่อนที่ ๒ ก็ผุดขึ้นมา "จริงซี ลองตรวจสอบโดยคลำดูให้แน่ใจอีกนิดนะ จะได้รู้ว่าเป็นใครแน่ ๆ" คิดดังนั้นเขาก็ค่อย ๆ ใช้มือที่ว่างอีกมือนั้นคลำร่างทั้ง ๒ เบา ๆ ใจก็นึกสงสัยขึ้นมา เพราะผู้ที่นอนหลับนั้นเป็นผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งต้องเป็นภรรยาเขาแน่นอน แต่อีกคนหนึ่งกลับเป็นเด็กเล็ก ๆ

"มันต้องเป็นลูกชู้แน่นอนจะเป็นใครอื่นไปไม่ได้ ทั้งเมียชั่วและลูกชู้จะเก็บไว้ทำไม ตายเสียเถิด"

และก่อนที่โศกนาฏกรรมจะเกิดขึ้น คาถาที่พระฤาษีผู้เป็นอาจารย์สอนไว้ท่อนสุดท้ายก็ผุดขึ้นในใจ ว่า **"สิบมือคลำไม่เท่ากระทำในใจ ดีอยู่ที่ปาก ทุกข์ยากอยู่ที่มือ"** เขาทบทวนคาถาบทนี้ครั้งแล้วครั้งเล่าจึงคิดขึ้นว่า "ถ้าทุกอย่างอยู่ที่ลมปากคนอื่น" ปัญญาก็ดี วิชาความรู้ที่ศึกษาอบรมมาก็ดีจะมีประโยชน์อันใดถ้าไม่นำมาใช้โดยใคร่ครวญเสียก่อน เรายังไม่ได้ถามผู้ต้องหา ไม่ได้ให้โอกาสผู้ต้องหาชี้แจงข้อเท็จแลจริง รีบด่วนสรุปตัดสินด้วยโทสะและโมหะฉะนี้แล้ว จะนับว่าเป็นผู้มีปัญญาอย่างไรได้ แม้ความนี้ล่วงรู้ถึงผู้อื่น บัณฑิตจะพึงติเตียนเราได้ อย่ากระนั้นเลย ลองปลุกเธอขึ้นมาสอบสวนก่อน จะได้รู้ความจริงให้สิ้นสงสัย"

ผลปรากฏว่า เมื่อเขาวางดาบและปลุกภรรยาขึ้นมาซักถามความ ก็ได้ความว่า เมื่อขณะที่เขาจากไปนั้น ภรรยาของเขากำลังตั้งครรภ์ได้เดือนหนึ่งแล้ว ก็สู้อุตส่าห์รักษาตัวจนคลอดบุตรมาเป็นชาย เฝ้าถนอมเลี้ยงดู หวังจะให้ลูกที่น่ารักน่าเอ็นดูนี้ไว้รับขวัญสามีสุดที่รักของตน วัน เดือน ปี ตลอดจนอายุและหน้าตาของเด็กก็สอดคล้องทุกอย่าง หลังจากสอบสวนซักถามจนเป็นที่แน่ใจแล้วว่าภรรยาของเขาบริสุทธิ์และเด็กชายนี้คือบุตรของเขา เขาก็สวมกอดภรรยาของเขาด้วยความรักและคิดถึงและกล่าวขอโทษภรรยาของเขาที่เขาทิ้งบ้านไปนานต้องปล่อยให้เธอลำบากเพียงผู้เดียวและยังเข้าใจตัวเธอผิดด้วย ส่วนในใจของเขาคิดถึงคาถาของพระอาจารย์และรำพึงในใจว่า **"สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น"**

นิทานเรื่องนี้ สอนให้เรามีเหตุผล รู้จักทำใจให้หนักแน่น รู้จักใช้ปัญญาและคุณธรรมที่เพียรศึกษาอบรมมาในการพินิจพิจารณาหาข้อเท็จจริงและความถูกต้อง ก่อนที่เราจะตัดสินใจเชื่อเรื่องต่าง ๆ ที่เราได้ยินได้ฟังมา ดังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระบรมครูของพวกเราชาวพุทธ ได้ทรงแสดงแก่ชนกาลามโคตร ชาวเกสปุตตนิคม ปรากฏในเกสปุตตสูตร (พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ ๒๐ พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต ข้อ ๕๐๕ หน้า ๒๒๕-๒๓๒) ความว่า "ดูกร กาลามชนทั้งหลาย ก็ควรแล้วที่ท่านทั้งหลายจะเคลือบแคลงสงสัย และท่านทั้งหลายเกิดความเคลือบแคลงสงสัยในฐานะที่ควรแล้ว มาเถิดท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลาย **อย่าได้เชื่อถือตามถ้อยคำที่ได้ยินได้ฟังมา อย่าได้เชื่อถือตามถ้อยคำสืบ ๆ กันมา อย่าได้เชื่อถือโดยตื่นข่าวว่าได้ยินอย่างนี้ อย่าได้เชื่อถือโดยอ้างตำรา อย่าได้เชื่อถือโดยเดาเอาเอง อย่าได้เชื่อถือโดยคาดคะเน อย่าได้เชื่อถือโดยความตรึกตามอาการ อย่าได้เชื่อถือโดยชอบใจว่าต้องกันกับทิฏฐิของตัว อย่าได้เชื่อถือโดยเชื่อว่าผู้พูดสมควรจะเชื่อได้ อย่าได้เชื่อถือโดยความนับถือว่าสมณะนี้เป็นครูของเรา เมื่อใด ท่านทั้งหลายพึงรู้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านี้เป็นอกุศล ธรรมเหล่านี้มีโทษ ธรรมเหล่านี้ผู้รู้ติเตียน ธรรมเหล่านี้ใครสมาทานให้บริบูรณ์แล้ว เป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ เพื่อทุกข์ เมื่อนั้นท่านทั้งหลายควรละธรรมเหล่านั้นเสีย"**

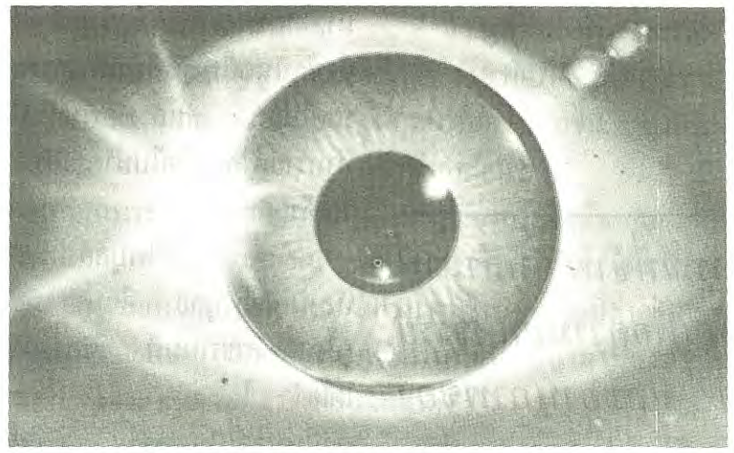

■ ■ ■

พบผีที่ท่าทราย

โดย **อรทัย ภัคนันท์**

...ด้วยสัจจะวาจา เหตุการณ์ที่ข้าพเจ้าเล่ามานี้ ข้าพเจ้ามิได้ต่อเติมเสริมต่อเพื่อความมหัศจรรย์ ในบุญบารมีของหลวงพ่อ และอานุภาพของธรรมกายจนเกินความเป็นจริงไปเลย...

เรื่องที่กำลังจะเล่าถึงนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับข้าพเจ้าเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๑๖ เวลาประมาณ ๐๘.๐๐-๐๙.๐๐ น. ระยะทางระหว่างท่าทรายไปน้ำตกเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี

นึกย้อนหลังไปถึงเหตุการณ์วันนั้นแล้ว ข้าพเจ้ายังจดจำได้ไม่รู้ลืมเพราะมันเป็นเสี้ยวหนึ่งแห่งชีวิตที่ผ่านพ้นความตายมาได้อย่างหวุดหวิด หวาดเสียวน่าสะพรึงกลัว

วันนั้นเป็นวันอาทิตย์ที่สดใสพอสมควร ข้าพเจ้าและครอบครัวคุณไพบูลย์ ภัคนันท์ (สามีข้าพเจ้าขณะนั้นยังไม่ได้แต่งงานกัน) นัดกันไปเที่ยวน้ำตกเอราวัณ เมื่อข้าพเจ้าไปถึงบ้านคุณไพบูลย์ที่ถนนสาธรรถตู้ไปแล้ว และนัดพบกันที่ท่าทรายเพื่อลงเรือไปน้ำตกเอราวัณด้วยกัน

ข้าพเจ้า คุณไพบูลย์ และหลานคุณไพบูลย์ คือนายดนัย (อี๊ด) สาธรานนท์ ขึ้นรถเก๋งโตโยต้า โคโรล่า ๑๐๐๐ สีขาว คุณไพบูลย์เป็นพลขับ เราไปกันเรื่อย ๆ จนถึงเมืองกาญจนบุรี

ตลอดเส้นทางที่ผ่านมา เราไม่เห็นรถตู้ของบ้านคุณไพบูลย์เลย ตามธรรมดาแล้วเราจะต้องแซงรถตู้หรือถึงพร้อมกัน เรารอกันไปคุยกันไปจนพักใหญ่ก็ยังไม่มีวี่แววคุณไพบูลย์จึงลงจากรถ ไปสอบถามแถว ๆ บริเวณท่าเรือที่จะเข้าไปน้ำตกเอราวัณ ทุกคนตอบเหมือนกันหมดว่ายังไม่เห็นรถตู้สีขาวเลยเช้าวันนี้ สร้างความอึดอัดและสับสนแก่พวกเราไม่น้อย

ตอนนี้เราเกิดความรู้สึกใหม่ว่า รถตู้นั้นคงจะไปทางรถแทนการข้ามแพ เพราะว่าทางรถนั้นไปได้ เราก็ไม่มั่นใจรถตู้นั้นจะไปได้ เท่าที่ทราบทางถนนนั้นเป็นทางทุรกันดารไปลำบาก แต่พวกเราทุกคนนั้นอยากจะไปมากจึงคิดที่จะไปตามดูที่อื่นแถว ๆ บริเวณนั้นก่อน จึงจะลงเรือตามไป

โดยเฉพาะอี๊ดนั้นเราอยากให้เขาไปมาก เพราะเขาจะต้องไปศึกษาต่อที่อเมริกาอีกหลายปี จะได้มีข้อมูลไปคุยบ้าง และเกิดความประทับใจ จะได้ไม่ทิ้งเมืองไทยไปเลย

บริเวณท่าทรายเช้านี้ดูเงียบเหงาไม่มีผู้คน ไม่รู้หายไปไหนหมด ไม่คึกคักเหมือนเท่าที่ควรหลังจากนั่งดูน้ำ ดูเรือกันพักใหญ่แล้ว คุณไพบูลย์ก็ตัดสินใจขับรถออกมาจากท่าเรือเพื่อตามหาคณะเราต่อไป ขณะที่คุณไพบูลย์เลี้ยวรถออกไปกลางหมู่บ้านนั้น **เราทุกคนได้เห็นชายสูงอายุรูปร่างสันทัด ผิวคล้ำแบบชายชาวชนบทของไทยโผล่ออกมาจากไหนก็สุดจะเดายืนโบกไม้โบกมือขวางทางอยู่สวมแว่นตาสี่เหลี่ยมยาว ๆ เล็ก ๆ กรอบทอง ใส่เสื้อม่อฮ่อม สวมกางเกงกุยเฮงสีตากุ้ง มีผ้าขาวม้าเคียนพุงครบถ้วน แถมมือซ้ายยังหนีบหนังสือพิมพ์อีก 1 ฉบับ**

"น้าบูลย์ถามเลยครับ รถยนต์อย่างเราไปได้ หรือเปล่า" อี๊ดดูมีความหวังมากขึ้น ชะเง้อคอยฟังคำตอบ

"คุณลุงครับไปน้ำตกเอราวัณ ทางดีไหมครับ และรถอย่างเรานี้ไปได้หรือเปล่าครับ" คุณไพบูลย์ป้อนคำถามยังกับติดจรวด

แทนคำตอบลุงแปลกหน้ายื่นหน้าเข้ามาที่หน้าต่างรถ

"มากัน 3 คนเท่านี้เหรอ ไปได้สบายมากทางดีตรงตะพึด" ชายแปลกหน้าชี้มือไปข้างหน้า

"คุณลุงคะรถเรานี่จะไปได้จริง ๆ หรือคะ" ข้าพเจ้าถามด้วยความไม่มั่นใจ "ท้องรถเตี้ยมากนะคะ รถก็เล็กด้วย เขาว่าทางไม่ดีนาลุงนา ถนนขรุขระมาก รถเล็ก ๆ อย่างเราจะไปได้แน่หรือลุง" คุณไพบูลย์ถามต่อด้วยความกังวล

"โอ๊ย ไปได้ ทางดีตรงตะพึด"

"เอาอย่างนี้ดีกว่า ลุงจะไปด้วย แต่ขอลุงไปทำธุระบ้านโน้นก่อน กลับรถมารับลุงก็แล้วกันลุงจะไปลงกลางทางก่อนถึงน้ำตก" พูดเสร็จลุงก็เดินหายไปที่บ้านข้างทางหลังที่แกชี้

ข้าพเจ้ามองตามชายแปลกหน้าไปด้วยความรู้สึกที่แปลก ๆ มันเป็นสัมผัสพิเศษที่ข้าพเจ้าทราบอยู่คนเดียว เมื่อข้าพเจ้าหันกลับมาสบตาคุณไพบูลย์ ซึ่งกำลังนั่งมองความเงียบงันของข้าพเจ้าแล้วยิ้มอย่างขัน ๆ อี๊ดก็พลอยยิ้มไปด้วยความไม่รู้เรื่องของแก

"มีอะไรอีกหรือจ๊ะเซียน

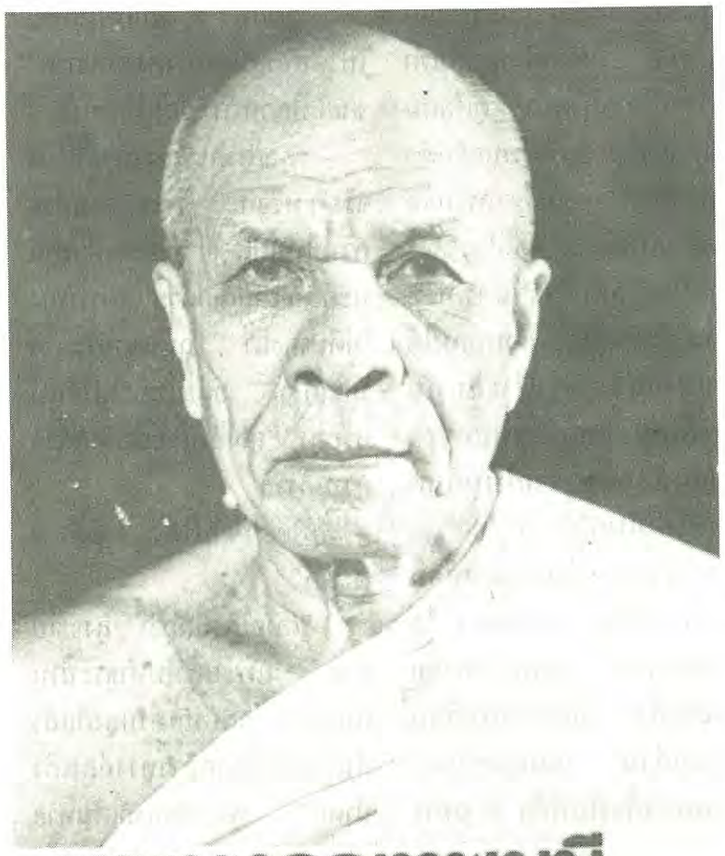

พระมงคลเทพมุนี
(หลวงพ่อวัดปากน้ำ)

เห็นอะไรอีกล่ะ" ข้าพเจ้าได้แต่ยิ้มไม่กล้าพูดอะไร เพราะเมื่อ ๑๐ กว่าปีที่แล้ว การปฏิบัติภาวนายังไม่แพร่หลาย ยังมีการเข้าใจผิดกันมาก แม้คุณไพบูลย์เองก็ยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างแท้จริง อี๊ดหลานชายก็ยังนั่งอยู่หลังรถ ข้าพเจ้าเอี้ยวตัวไปหลังรถขณะที่คุณไพบูลย์กลับรถย้อนไปบ้านหลังที่ชายแปลกหน้าชี้

"อี๊ดน้านั่งกับอี๊ดก็แล้วกัน" แล้วข้าพเจ้าก็ปีนไปนั่งข้างหลังด้านซ้ายตรงกับเก้าอี้เดิมข้างหน้า ข้าพเจ้ารีบทำภาวนาอาราธนาหลวงพ่อสด นึกอธิษฐานถามท่านว่า "จริงไหม"

ท่านบอกว่า "จริง" (ข้าพเจ้าเห็นเป็นผีไม่ใช่คน) ข้าพเจ้ารีบเข้ากลางหลวงพ่อทำสุดละเอียดทันที ทั้งที่ลืมตา นับว่าเป็นบุญกุศลของพวกเรา เมื่อคุณไพบูลย์วนรถกลับไปจอดหน้าบ้านหลังนั้น

ชายแปลกหน้ายังไม่ออกมาข้าพเจ้ารีบหลับตาทำสุดละเอียดต่อไปอีก ทำจนข้าพเจ้าและทุกคนในรถรวมทั้งรถด้วยใสไปหมด

พอข้าพเจ้าลืมตาขึ้น ชายแปลกหน้าก็เดินมาที่รถของเราพอดี **ข้าพเจ้านึกอาราธนาหลวงพ่อไว้กับตัวตลอดเวลาที่ชายแปลกหน้า ใกล้เข้ามาและหยุดอยู่ตรงหน้าข้าพเจ้า คุณไพบูลย์เอื้อมมือไปเปิดประตูด้านซ้ายให้อย่างพอใจ** ที่ได้คนร่วมทางที่รู้ทางไปด้วย

"เชิญครับ เชิญนั่งเลยครับ" ชายแปลกหน้าทำท่าลังเล

"นั่งข้างหน้านี่ละครับ" เสียงคุณไพบูลย์เสริมขึ้นอีก

"ไม่ต้องเกรงใจหรอกครับ ลุงขึ้นมาเลย" อี๊ดช่วยเรียกอีก

คนคงเห็นท่าทางขยาด ๆ ของชายแปลกหน้า ด้วยไม่เข้าใจสาเหตุชายแปลกหน้ายังคงก้ม ๆ เงย ๆ

ท้ายสุดก็เอาศอกวางที่หน้าต่างของประตูรถที่เปิดให้ ยื่นหน้ามองเข้ามาในรถ ก็ผงะหน้าถอยหลังออกมาเล็กน้อย ทุกคนในรถรู้สึกและเห็นอย่างนี้ทุกคน

"คงจะเห็นรูปหลวงพ่อสดวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ที่ติดไว้ที่กระจกส่องหลัง" ข้าพเจ้า**นึก**

"ลุงไม่ไปแล้วละ คุณไปกันเองก็แล้วกัน" เขาทำท่าหยุดคิด

"ลุงเพิ่งนึกได้ว่าลุงมีธุระกับคนบ้านโน้น" ชายแปลกหน้าชี้มือไปที่บ้านอีกหลังหนึ่งในบริเวณนั้น พร้อมกันก็เดินอ้อมหน้ารถมาทางคุณไพบูลย์นั่งอยู่

"อ้าว เสียดายจัง" เสียงคุณไพบูลย์ผิดหวัง

"ไม่เป็นไรครับจากนี้คุณเลี้ยวซ้าย แล้วขับตรงดิ่งไปเลยทางดีตรงตะพึด" แกบอก

"ตรงไปเรื่อยพอถึงครึ่งทางก็จะมีคนตั้งโต๊ะอยู่ข้างทาง พอเขาจดชื่อพวกคุณเสร็จแล้ว พวก

คุณก็ผ่านไปได้เลย" ชายแปลกหน้าอธิบาย ยกมือประกอบ ท่าทางจริงจังน่าเชื่อถือ

"ไกลไม๊ครับคุณลุงครึ่งทางน่ะ" คุณไพบูลย์ยังข้องใจ

"ก็พักใหญ่ละคุณ **ทางดีตรงตะพึด** เดี๋ยวเดียวก็ถึง" แกพูดเสียงดัง "รถคุณไปได้สบายมาก"

ข้าพเจ้าเปิดประตูมานั่งด้านข้างคนขับเหมือนเดิม ได้ยินเสียงคุณไพบูลย์ ขอบคุณสวัสดี ร่ำลาชายแปลกหน้าด้วยเสียงดังไม่แพ้กัน

"ไปเลยทางดีตรงตะพึด" อี๊ดตะโกนมาจากข้างหลัง ทุกคนในรถหัวเราะเสียงดังลั่น กับสำนวนตลกขบขันนี้กันอย่างครื้นเครง โดยหารู้ไม่ว่า อันตรายอันน่าสะพรึงกลัวกำลังรออยู่ข้างหน้า

"อย่าลืมดูป้ายข้างทางนะ จ๊ะเดี๋ยวจะไปไม่ถึง" ข้าพเจ้าร้องเตือน

"อือ ไม่เห็นป้ายเลยนะคุณ" คุณไพบูลย์ตั้งข้อสังเกต

"แต่ไม่เป็นไรเราตั้งสามคนตาหกคู่ หลงก็ให้รู้ไปซิ" คุณไพบูลย์พูดต่อ

"โอ้โฮ ถนนกว้างใหญ่ ซุปเปอร์ซะด้วยซิครับ เร่งขึ้นไปเลยทางดีตรงตะพึด" อี๊ดพูดขึ้น เรียกเสียงหัวเราะชอบใจได้อีก

ข้าพเจ้านั้นโล่งใจหายกังวลเรื่องชายแปลกหน้าที่ข้าพเจ้ากันออกไป ไม่ให้ขึ้นรถมากับเราได้ ก็เลยตกอยู่ในความประมาทหัวเราะสนุกสนานไปกับเขาด้วยไม่ได้กระดิกจิตตรวจดูอะไรอีกเลยโดยเฉพาะอี๊ดและคุณไพบูลย์ผลัดกันส่งเสียง

"ทางดีตรงตะพึด" แล้วก็หัวเราะกันลั่นเป็นที่ครื้นเครง

"แปลกจังตั้งแต่วิ่งมานี่ไม่มีป้ายบอกอะไรเลย มีแต่ต้นไม้" ข้าพเจ้าบ่นดัง ๆ

"ขับช้า ๆ หน่อยคุณบูลย์"

...ทันใดสิ่งที่ทุกคนเห็นพร้อมกัน ก็คือ "ทางขาดน้ำบูลย์ทางขาด" อี๊ดร้องเสียงหลง...ข้าพเจ้านั้นอาราธนาหลวงพ่อสดตลอดเวลา รู้เพียงแต่ล้อข้างขวานั้นโดนแน่ แต่คงไม่ถึงหลุดเพราะหลวงพ่ออยู่กับเราตลอด มั่นใจว่าอันตรายคงไม่มีหรือมีก็คงนิดหน่อย...

ข้าพเจ้าหันไปทางคุณไพบูลย์

"ไม่เป็นไรครับน้าแหม่ม ผมจะช่วยดูอีกคน" อี๊ดเสริม

"ไม่เป็นไรทางดีตรงตะพึด" คุณบูลย์พูดเสียงดัง เรียกเสียงฮาได้อีกชุด

ขณะที่กำลังครื้นเครงสุดเหวี่ยงกับคำว่า "ทางดีตรงตะพึด" หลวงพ่อก็ปรากฏขึ้น ณ ศูนย์กลางกายเห็นแต่ใบหน้า ใหญ่โตมาก กำลังนึกอยู่ว่าหลวงพ่อปาฏิหาริย์มาให้ชมหรือไง ใหญ่โตมโหฬาร จริง ๆ

"ระวังล้อข้างขวาจะหลุด" เสียงหลวงพ่อบอกก้องหูข้าพเจ้า ข้าพเจ้ารีบมองไปดูหน้าปัดรถยนต์ขณะนั้นวิ่ง ๑๒๐ กม. ต่อชั่วโมง ข้าพเจ้าตกใจมาก เอามือจับเข่าคุณไพบูลย์เขย่า

"คุณบูลย์ลดความเร็วเดี๋ยวนี้นะ"

"มีอะไรหรือจ๊ะเซียน" คุณไพบูลย์ล้อพร้อมกันก็ลดความเร็วลงเล็กน้อย

"ไม่เป็นไรทางดีตรงตะพึด" แล้วน้าหลานก็หัวเราะกันลั่นเป็นที่ถูกใจ

ส่วนข้าพเจ้านั้นไม่ถูกใจเป็นแน่ ค่อนข้างตระหนกด้วยซ้ำไป เพราะลืมตาหลับตาก็เห็นแต่หลวงพ่อ และได้ยินเสียงเตือนของหลวงพ่อตลอดเวลา เมื่อคุณไพบูลย์ยังชลอความเร็วไม่เป็นที่พอใจของข้าพเจ้าคือ ๖๐ กม.ต่อชม. ข้าพเจ้าจึงหันไปหยิกต้นขาคุณไพบูลย์แรง ๆ พร้อมสำทับว่า

"ชลอความเร็วลง ๖๐ เดี๋ยวนี้นะ หลวงพ่อบอก" ข้าพเจ้าขู่

"หลวงพ่อบอกอะไรหรือครับเซียน" เสียงล้อเลียน แต่ก็ลดความเร็วลง

"ระวังล้อข้างขวาจะหลุด" ข้าพเจ้าตอบห้วน ๆ ด้วยไม่สบอารมณ์ ตาจับอยู่ที่เลขไมล์ ขณะนี้ความเร็วลดลง ๘๐ กม. ต่อชั่วโมง

ทันใดสิ่งที่ทุกคนเห็นพร้อมกัน ก็คือ "ทางขาดน้ำบูลย์ทางขาด" อี๊ดร้องเสียงหลง

ข้าพเจ้านั้นอาราธนาหลวงพ่อสดตลอดเวลา รู้เพียงว่าล้อข้างขวานั้นโดนแน่ แต่คงไม่ถึงหลุดเพราะหลวงพ่ออยู่กับเราตลอด มั่นใจว่าอันตรายคงไม่มีหรือมีก็คงนิดหน่อย

เสี้ยววินาทีนั้น คุณไพบูลย์ก็ตัดสินใจหักซ้าย หมุนพวงมาลัยจนหมด แตะเบรคปล่อย ๆ กระนั้นรถด้านขวาทั้งแถบไม่เกินวงล้อก็กระแทกคันดินที่เขาทำกันไว้ ดังสนั่นหวั่นไหว รถเราวิ่งลงจากเขา (ในความรู้สึกเหมือนตกเขา) เพราะทางลาดชันมาก

เราเห็นคนกลุ่มหนึ่งทำงานกันอยู่ตรงลำห้วยที่ขวางอยู่ข้างหน้า ประมาณ ๑ ช่วงรถแหงนมองมาที่รถเราวิ่งแตกฮือกันไป

คนละทิศละทาง สีหน้าตื่นตระหนกตกใจ จังหวะเดียวกันคุณไพบูลย์ก็หยุดรถได้ กึ่งกลางทางลาดชันนั้น มีบางคนที่มีสติดีรีบนำท่อนไม้มาขัดล้อรถไว้ กันไหลลง

ข้างหน้ารถเรามีจักรยาน ๒ ล้อจอดขวางอยู่ เด็กชายอายุประมาณ ๙—๑๐ ปีถือแฮนด์รถมองมาที่รถเราตาค้างไม่เคลื่อนไหว ข้าพเจ้าเปิดประตูรถเดินไปที่เด็กจูงจักรยาน คุณไพบูลย์เปิดประตูรถลงไปยืนหวีผมที่กระจกส่องข้างด้านคนขับ

"หนู ๆ ทางนี้เป็นทางไปน้ำตกเอราวัณใช่ไหมจ๊ะ" ข้าพเจ้าเอื้อมมือไปสะกิดถาม

"โอ๊ะ นึกว่าเครื่องบินตก" แล้วเด็กก็จูงรถผ่านข้าพเจ้าไปข้างทาง ข้าพเจ้ามองตามไปเห็นหญิงสาวท้องแก่หาบน้ำท่าทางยังตกตะลึงอยู่

"คุณ ๆ ทางนี้ไปน้ำตกเอราวัณใช่ไหมคะ" ท่าทางสาวท้องแก่จะไม่ได้ยิน ข้าพเจ้าจึงเอามือเขย่าเชือกที่ผูกปี๊บน้ำ

"คุณ ๆ ทางนี้ไปน้ำตกเอราวัณได้ไหมคะ" ถามซ้ำ "ฮื่อ เมื่อวานนี้ ๖ คน ตาถลนเลย" นี่คือคำตอบ ท่าทางของเธอยังตื่นเต้นกับเหตุการณ์เมื่อวานนี้อยู่

"เมื่อวานรถจี๊ปทหารมาเร็วมากข้ามคันดินนี้" เธอชี้ไปที่คันดินสูงประมาณ ๑ ฟุต ที่รถของข้าพเจ้าเอาข้างขวากระแทกปึง ๆ ลงมาจอดอยู่นี่ พลางเล่าต่อ

"ตกเหวลงไปกระแทกหินข้าง ๆ แล้วกระเด็นมาตกเหวด้านตรงข้ามกันอยู่นี่แหละ ตาถลนเลย"

ข้าพเจ้ามองตามมือเธอไปก็เห็นทางที่ทำข้ามลำห้วยเขาเอาซุง (ต้นไม้ทั้งต้น) มาเรียงขวางลำห้วย ทำเสายึดใช้ไม้ตีประกบไว้ให้อยู่ได้ มองเห็นแล้วใจหายเพราะรถอย่างเรา ไม่มีทางจะขึ้นไปบนซุงได้เลย นอกจากรถโดยสารขนาดใหญ่ รถบรรทุก ๑๐ ล้อ แล้วรถจี๊ปก็ค่อนข้างลำบาก

ทางที่ขาดนั้นหักข้อศอกมาทางซ้ายทำมุมประมาณ ๕๐ องศา สูงลาดชันมากลงไปประมาณ ๓ ช่วงรถถึงลำห้วย มีทางเลี้ยวขวาเล็กน้อยข้ามลำห้วยที่ทำด้วยท่อนซุงเรียงกันกว้างประมาณ ๕ เมตร แล้วหักข้อศอกขึ้นไปทางซ้าย ๙๐ องศา เป็นถนนธรรมชาติลาดชันขึ้นไปเป็นหินก้อนเล็กก้อนใหญ่สูง ๆ ต่ำ ๆ อีกประมาณ ๓ ช่วงรถจึงเลี้ยวขวาเล็กน้อย เข้าสู่ถนนที่ตะปุ่มตะป่ำเหมาะสำหรับรถบรรทุกเท่านั้น

ข้าพเจ้ามองดูลำห้วยซึ่งขนาบด้วยเขาสองด้านตรงข้ามกันและเหวสองด้านตรงข้ามกัน ธรรมชาติก็คือธรรมชาติสวยงามแปลกประหลาดสงบลึกซึ้ง แต่ความวุ่นวายของคนที่เข้าไปเกี่ยวข้องทำให้มันแฝงความน่าสะพรึงกลัวไว้อย่างมิดชิด

...ข้าพเจ้ามองดูลำห้วยซึ่งขนาบด้วยเขาสองด้านตรงข้ามกันและเหวสองด้านตรงข้ามกัน ธรรมชาติก็คือธรรมชาติสวยงามแปลกประหลาดสงบลึกซึ้ง แต่ความวุ่นวายของคนที่เข้าไปเกี่ยวข้องทำให้มันแฝงความน่าสะพรึงกลัวไว้อย่างมิดชิด...

"เคยมีรถตกเขาบ่อยมั๊ยคะ" ข้าพเจ้าหันกลับมาย้อนถาม "ตกเป็นประจำแหละค่ะ ของคุณนี่เสียงเหมือนเรือบินตก" พูดจบเธอก็เอามือดึงเชือกที่ผูกปี๊ปเข้ามาหาตัวทั้ง ๒ ข้าง ก้าวเดินจากไป

ข้าพเจ้าเดินไปสำรวจคันดินที่ทำเป็นเนินไว้ มันสูงเพียง ๑ ฟุต กว้างประมาณ ๒ เมตร เป็นแนวยาวประมาณ ๕ เมตร

"ก็สมควรตกอยู่หรอก" ข้าพเจ้านึกในใจ และยอมรับว่าไม่กล้ากระดิกจิตไปดูอะไรเลย มันน่ากลัว น่าสงสาร และเศร้าเหลือเกินสำหรับการรู้คนเดียวเห็นคนเดียว

คุณไพบูลย์เที่ยวเดินถามคนโน้นคนนี้ให้วุ่นไปหมด แม้ว่าทุกคนจะตอบเหมือนกันว่า ทางนี้ไปน้ำตกเอราวัณ ส่วนอี๊ดนั้นนั่งเงียบอยู่หลังรถไม่พูดไม่จา ด้วยยังเป็นเด็กขณะนั้นอายุประมาณ ๑๖ – ๑๗ ปี เข้าใจว่ายังงงๆ อยู่ เพราะรุ่งขึ้นอี๊ดก็จะเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศอเมริกา เวลานี้อายุ ๒๘ – ๓๐ ปี จบการศึกษาเป็นวิศวกรทำงานแล้ว ขณะนี้อยู่ในประเทศไทย

เหตุการณ์วันนี้คงสร้างความประทับใจไม่รู้ลืมเหมือนกัน

ข้าพเจ้าเดินไปสมทบกับคุณไพบูลย์ที่ลำห้วย กับชายกลุ่มที่กำลังทำสะพานอยู่

"อีกไกลไหมคะน้ำตกเอราวัณ" ข้าพเจ้าอยากรู้

"ก็ไปอีกเท่าๆ กับที่คุณมานั่นแหละ" ชายคนหนึ่งตอบ

"ตรงนี้ก็ครึ่งทางพอดีน่ะซิคะ"

"ครับใช่" เขาตอบ "อ้าวแล้วที่เขาตั้งโต๊ะจดชื่อคนที่ผ่านไปมาล่ะ อยู่อีกไกลไหม" เสียงแสดงความข้องใจของคุณไพบูลย์

"โต๊ะอะไรครับ จะมาตั้งอยู่ในป่า เจ้าหน้าที่จดชื่อก็ไม่เคยเห็น เคยมี คุณฟังผิดมาหรือเปล่า" เราหันมาสบตากัน คุณไพบูลย์เลยไม่กล้าถามต่อ หันมาพยักหน้ากับข้าพเจ้า

"กลับเถอะครับเรา" "ค่ะ" ข้าพเจ้ารับคำเบาๆ

เมื่อได้สวัสดีร่ำลากันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เราก็ขึ้นรถและถอยรถกลับขึ้นทางเดิม แล่นไปโดยไม่มีใครพูดอะไรกับใครเลยต่างคนต่างคิดกันไป เงียบกันหมดทั้งคัน ข้าพเจ้านั้นคงจะเงียบมากหน่อยเพราะใจไม่ค่อยดีรีบหลับตาเจริญภาวนาและอาราธนาหลวงพ่อมาอยู่กับเราในรถตลอดเวลากันถูกตาม

"น้ำแหม่มผีใช่ไหมครับน้ำแหม่ม" อี๊ดถามขึ้นมา ขณะนั้นรถกำลังจะถึงท่าทราย "แล้วมันจะตามเราไหมครับอี๊ดกลัวจัง"

"ไม่มีอะไรหรอกจ๊ะ แล้วก็ไม่ต้องกลัวด้วย" ข้าพเจ้าหันไปปลอบ

"เรามีหลวงพ่อวัดปากน้ำรุ่น ๑ ห้อยอยู่ที่คอกันทั้ง ๓ คน ในรถก็มีหลวงพ่อด้วย ไม่ต้องกลัวอะไร" ข้าพเจ้าอธิบายเพราะพระของขวัญรุ่น ๑ ของหลวงพ่อวัดปากน้ำนั้น ข้าพเจ้าเพิ่งให้อี๊ดเมื่อวานนี้เอง ก็พอดีรถถึงท่าทราย

"น้ำบูลย์แวะทำไมครับ" อี๊ดสงสัย

น้าอยากพบลุงคนนั้นว่าเราไปผิดเส้นทางหรือเปล่า เพราะเรา ๓ คนไม่เห็นป้ายบอกอะไรเลยพูดจบก็ขับรถไปจอดหน้าบ้านหลังที่แกชี้ไว้ว่าจะอยู่ที่นั่น

"ไม่ลงไปด้วยกันหรือฮะ" คุณไพบูลย์หันชวนข้าพเจ้า

"ตามสบายค่ะ" ข้าพเจ้ารู้

ว่าคุณไพบูลย์กำลังต้องการพิสูจน์อะไรบางอย่างที่ติดค้างอยู่ในใจของเขา "เดี๋ยวมานะครับ" คุณไพบูลย์เปิดประตูรถก้าวฉับๆ ตรงไปที่บ้านหลังนั้นดูตามท่าทางจะถูกปฏิเสธคุณไพบูลย์ก็พยายามอธิบายลักษณะท่าทางของลุงแปลกหน้า รู้สึกจะไม่มีคนเห็น คุณไพบูลย์เดินกลับมาที่รถ

"ไม่มีใครเห็นเลยคงไม่ใช่หลังนี้" ว่าแล้วก็เดินออกไปที่บ้านโน้นบ้านนี้หลายบ้าน ข้าพเจ้ารู้ว่าเขาคงต้องถูกปฏิเสธตามเดิม แต่ไม่อยากจะขัด ปล่อยให้เขาได้รู้ได้เห็นด้วยตัวเองนั่นแหละดี จะได้ลดความประมาทลงซะบ้าง คุณไพบูลย์เดินกลับมาอย่างผิดหวัง ขึ้นรถปิดประตูปัง

"แปลกไม่มีคนเห็นแกเลย"

"ก็ผีนะซีน้ำบูลย์" อี๊ดออกความเห็น

"ต้องไปถามที่บ้านหลังแรกด้วย" พูดจบก็ขับรถตรงไปบ้านหลังนั้นจอดรถถามเลย

"ขอโทษครับเมื่อเช้ามีคุณลุงใส่เสื้อกุยเฮงสวมแว่นตาหนีบหนังสือพิมพ์มาที่นี่กลับไปหรือยังครับ"

"ตั้งแต่เช้ายังไม่มีใครมาที่นี่เลยนะคุณ"หญิงกลางคนตอบ

"น้าอยู่ตรงนี้ตั้งแต่เช้าหรือครับ"

"ค่ะคุณไม่ได้ออกไปไหนเลย" เจ้าของบ้านยืนยัน

"ครับขอบคุณครับ" แล้วคุณไพบูลย์ก็ขับรถตรงไปที่ท่าเรือ

"ต้องถามให้แน่ใจซิว่าเราไปถูกทางหรือเปล่า"

"ก็ดีค่ะ" ข้าพเจ้าเห็นด้วย คุณไพบูลย์เที่ยวเดินถามผู้คนที่ท่าเรือ แล้วก็เดินมาขึ้นรถ ซึ่งข้าพเจ้าและอี๊ดรู้คำตอบดีอยู่แล้ว "เขาบอกว่าที่เราไปน่ะถูกแล้ว แต่รถเล็กอย่างเราไปไม่ได้ ผมไม่ได้บอกเขาเรื่องรถเราตกเหวเพราะสภาพของรถไม่มีอะไรเสียหาย นอกจากครูดไปนิดเดียว พวกเขาได้แต่ห้ามไม่ให้เราไป"

"ไปหาอะไรทานกันดีกว่าจะเที่ยงแล้ว" ข้าพเจ้าชวน

"ไปที่สะพานข้ามแม่น้ำแควดีไม๊ครับ" อี๊ดเสนอ

"อยากเห็นด้วยยังไม่เคยเห็น" อี๊ดพูดต่อ

"ตกลง" คุณไพบูลย์ตอบ

สักพักเราก็มาถึงสะพานข้ามแม่น้ำแคว ตรงที่ทางจังหวัดตั้งโชว์หัวรถจักรไว้ มีรถทัวร์จอดอยู่เป็นแถว ทันทีที่ลงจากรถ คุณไพบูลย์ก็เดินไปถามพวกคนขับรถทัวร์ เรื่องทางไปน้ำตก

"ทางที่คุณถามน่ะถูกแล้วครับ แต่รถคุณน่ะไปไม่ได้หรอกครับ ท้องแตกตาย (หมายถึงท้องรถ) เชื่อผมเถอะ"

คำตอบที่ได้รับตรงกันหมดแต่ดูคุณไพบูลย์ยังไม่มั่นใจนักพูดเบาๆ กับอี๊ด

"แปลกมาก แปลกแต่จริงไม่น่าเชื่อ"

"ไป ไปทานข้าวกันดีกว่า" ข้าพเจ้าตัดบท แล้วเดินนำเข้าร้านอาหาร เราทานอาหารกันเสร็จ ก็เดินทางกลับกรุงเทพฯ ทันที นั่งมาในรถเราก็คุยและวิจารณ์เรื่องที่เกิดขึ้นสด ๆ ร้อนกับคณะของเรา

ข้าพเจ้านั้นได้โอกาสก็จะทำภาวนาไปเรื่อย ๆ อธิษฐานกราบขอบพระคุณ พระเดชพระคุณหลวงพ่อสดวัดปากน้ำภาษีเจริญ ด้วยอานุภาพของหลวงพ่อ ทำให้พวกเราทุกคนปลอดภัยพ้นจากภัยพิบัติมาได้ โดยเฉพาะอี๊ดนั้นเป็นลูกชายคนเดียวของครอบครัวเขา รุ่งขึ้นก็จะไปอเมริกาแล้ว ถ้าลูกเขาเป็นอะไรไปละก็พ่อแม่เขาคงเสียใจมากรวมทั้งเราด้วย

เรามาถึงบ้านประมาณ ๑๕.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ปรากฏว่ารถที่บ้านเกิดเปลี่ยนใจไปที่อื่น และคิดว่าเราเห็นและคงตามทัน เมื่อทราบเรื่องของเราทุกคนก็ตื่นเต้นตกใจไปกับเราด้วย

"น้าแหม่ม แล้วผีมันจะตามเรามาถึงบ้านไม๊ครับ" อี๊ดเดินมาถาม ด้วยยังกังวล "ผมกลัวครับน้าแหม่ม"

"ไม่ต้องกลัวหรอกอี๊ด มีหลวงพ่อวัดปากน้ำห้อยคออยู่ทั้งองค์ ทำใจให้สบายไม่มีอะไรตามมาหรอก" ท่าทางอี๊ดค่อยสบายใจขึ้น เมื่อข้าพเจ้ารับรอง

จากเหตุการณ์ในวันนั้น **ทุกคนที่ได้ยินเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับข้าพเจ้าต่างก็โมทนาในบุญบารมีของหลวงพ่อสดที่คุ้มครองเรา และ เกิดศรัทธาเชื่อถือในวิชชาธรรมกายมากขึ้น คุณไพบูลย์นั้นยอมรับนับถือบารมีของหลวงพ่ออย่างสิ้นสงสัย และเริ่มเข้าปฏิบัติภาวนาอย่างจริงจังตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา**

ด้วยสัจจะวาจา เหตุการณ์ที่ข้าพเจ้าเล่ามานี้ ข้าพเจ้ามิได้ต่อเติมเสริมต่อ เพื่อความมหัศจรรย์ในบุญบารมีของหลวงพ่อ และอานุภาพของธรรมกายจนเกินความเป็นจริงไปเลย

เพียงต้องการให้ท่านผู้อ่านที่สนใจในการที่จะปฏิบัติภาวนาตามแนวหลวงพ่อได้รู้ถึงคุณค่าของการเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย ว่าเป็นกัมมัฏฐานที่มีทั้งสมถะ และวิปัสสนาคู่กัน เป็นการเจริญภาวนาที่มีมหาสติปัฏฐานสี่โดยครบถ้วนอยู่ในตัวเสร็จ มีอุบายวิธีที่ทำให้สมาธิเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว และให้สามารถเจริญปัญญารู้แจ้งในสัจจะธรรมตามธรรมชาติของความเป็นจริง และจะพิสูจน์ได้จากตัวของผู้ปฏิบัติเท่านั้น

สิ่งศักดิ์สิทธิ์

โดย **วิมังสา**

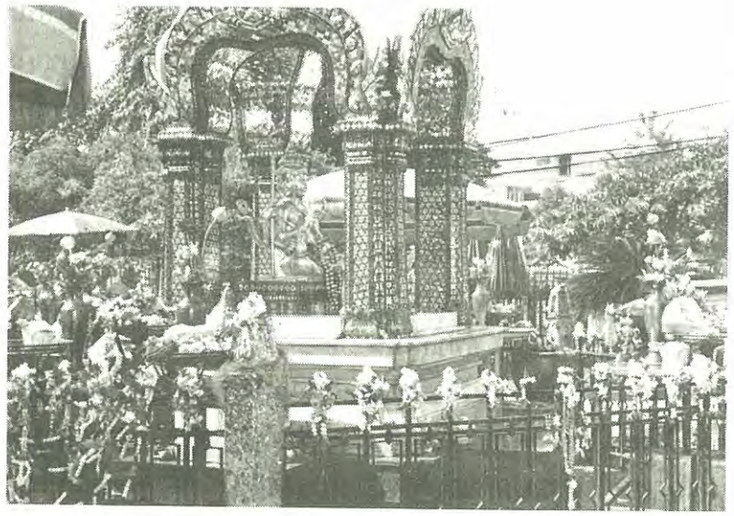

ถ้าเราจะมานั่งคุยกันถึงเรื่องราวของสิ่งศักดิ์สิทธิ์กันละก็ รับรองได้ว่าคุยกันสามวันสามคืนจนน้ำลายแห้งคอก็ไม่หมดไปได้ง่าย ๆ เพราะต่างคนต่างก็ได้ยินได้ฟังกันมามากเหลือเกินจนถึงขนาดที่ปัจจุบันนี้ได้มีคนฉลาดพยายามรวบรวมพิมพ์ออกเป็นเล่มขายกันเป็นจำนวนไม่น้อยทีเดียว และบรรดาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่รู้จักกันนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปในหลาย ๆ แบบ อาทิเช่น ประเภทพืชก็มีพวก ต้นกล้วย ต้นตะเคียน ต้นโพธิ์ ต้นไทร แม้ในบางรายพ้นสภาพการเป็นต้นไม้มาแล้ว โดยมาทำเป็นเสาเรือนบ้าง หรือเสาหลักอะไรก็ตามที คนเราก็อุตส่าห์ตามไปกราบไหว้บูชา พากันทาสีปิดทอง ประดับผ้าสีสรรต่าง ๆ นี้นับเป็นประเภทหนึ่งอีกประเภทที่มักคุ้นกันมานานก็พวกวัตถุรูปหล่อต่าง ๆ ที่ทำมาจากหินดินทรายและโลหะที่คนเรานั้นเองที่สร้างมันขึ้นมา แล้วก็พากันกราบไหว้บูชาด้วยอาการอ้อนวอน ขอให้ช่วยเมตตาบันดาลให้ตนได้สมหวังในสิ่งที่ตั้งใจไว้ และมีเป็นจำนวนมากที่ติดสินบนกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นซึ่ง ๆ หน้ากันเลยด้วย หัวหมู บายศรี ไข่ต้ม ขนม นม เนย ฯลฯ แม้นกระทั่งเหล้า คือว่าจะมอมเทวดาว่าอย่างงั้นเถอะ เท่านี้ยังไม่พอยังมีการฟ้อนรำ แสดงลิเกให้เจ้าให้เทวดาดู แม้กระทั่งให้พระพุทธรูปดูก็มี ก็อย่างที่พิษณุโลกวัดพระพุทธชินราชนั้นอย่างไง

สิ่งที่ว่ามาข้างต้นนี้พวกเรารู้เห็นกันมาจนจำเจ และบัดนี้ก็อาจจะเผลอคิดไปว่าวิธีการต่าง ๆ นั้นเป็นเรื่องของพุทธศาสนา ในความเป็นจริงแล้วพระธรรมคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านั้นทรงมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ศาสนิกชนได้อบรมตนเองจนเป็นใหญ่ หมายความว่า มีตนเองเป็นที่พึ่ง

อย่างแท้จริง และวิธีที่จะให้บรรลุความเป็นใหญ่อย่างนั้น ก็มีตัวอย่างให้ยึดถือปฏิบัติตามและน้อมนำมาสู่ตน ลงมือกระทำให้ถูกตามนั้น เช่นเมื่อกราบไหว้พระพุทธรูปไม่ใช่สักแต่ว่ากราบเหล็กกราบก้อนอิฐก้อนหิน แต่เมื่อกราบลงไปให้ระลึกถึงคุณ—ธรรมที่ผู้สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้าได้ประพฤติปฏิบัติ อาทิเช่นพระกรุณาธิคุณอันกว้างใหญ่ไพศาลที่ทรงเอ็นดูแก่สัตว์โลกทั้งหลายผู้มีกิเลสเป็นเครื่องร้อยรัด ทรงชี้ให้เห็นทางที่จะพ้นออกไปจากเครื่องผูกพันเหล่านี้ได้อย่างไร ทรงเสียสละที่จะหลีกเร้นเสวยสุขอันเป็นวิมุตติสุข ตามลำพังออกเที่ยวอบรมสั่งสอนตลอดชีวิตของพระองค์เป็นต้น นี้คือการกราบไหว้ที่ถูกต้องตามพระประสงค์ ไม่ใช่กราบกันไปในใจก็ว่า **"เจ้าประคุณ เที่ยวนี้ขอให้ลูกช้างรวยเสียทีเถอะ"** หรือ **"ขอให้ได้ขึ้นสวรรค์เถอะ อย่าตกนรกเลยเจ้าข้า"** วัตถุเหล่านั้นจะมาบันดาลอะไรให้ได้ ถ้าในเมื่อเราเองไม่สร้างเหตุให้เกิดเสียก่อน แต่มาร้องขอเอาผลทั้งที่ยังไม่ทันได้ลงมือกระทำ

บัดนี้เป็นที่น่าเศร้าสลดใจยิ่งนักที่บรรดาชาวพุทธจำนวนไม่น้อยต่างขาดเหตุผล ทั้งที่พุทธศาสนาเป็นศาสนาของเรื่องเหตุผลทั้งสิ้น จนบุคคลภายนอกต่างมองพุทธศาสนา ด้วยความเข้าใจผิด เช่นตามสถานที่ใหญ่ ๆ เป็นต้นว่าโรงแรมที่ชาวต่างประเทศพักอาศัยอยู่ พวกเราจำนวนไม่น้อยที่ไปแสดงการบูชาที่ผิดหลักศาสนา คือแทนที่จะไหว้พระพรหมด้วยความระลึกถึงคุณธรรม ที่ทำให้เป็นพรหม อันมีพรหมวิหารธรรม ๔ ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และบอกกับตนเองว่าเราจะเจริญรอยตามด้วยการจะพยายามปฏิบัติตามธรรมข้อนั้น ๆ ต่อไป แต่เรากลับไปติดสินบนด้วยการฟ้อนรำและอื่น ๆ ลองมองดูเหล่านางฟ้อนนั้นบ้างประไร พวกเธอต่างก็หน้าคล้ำดำเกรียมมีเหงื่อไหลย้อยด้วยร้อนที่ได้รำกันมาตั้งแต่เช้า ฝ่าเท้าของเธอเหล่านั้นก็เปื้อนฝุ่นดำจนเห็นได้ชัด **นางรำที่เราเอาไปบนพระพรหม เช่นนี้ลองคิดดูทีหรือว่าพระพรหมท่านอยากจะดู ก็นางฟ้านางสวรรค์ออกเยอะแยะมิน่าดูกว่าดอกหรือ?** อย่าว่าแต่พระพรหมเลย บางทีพวกเราเองก็ยังไม่อยากดูเสียด้วยซ้ำไป

ท่านที่รักเราได้พากันบูชาสิ่งที่เราสร้างขึ้นกันเองว่าเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ แต่กลับลืมบูชาผู้ที่สร้างเราขึ้นมาที่เรียกได้ว่าศักดิ์สิทธิ์ยิ่งกว่าเสียสนิท พระบรมศาสดาทรงกล่าวว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์นี้เราต่างก็มีกันอยู่แล้ว ซึ่งเราไม่ต้องวิ่งไปแสวงหานอกบ้านเลย พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ดังนี้ **"ภิกษุทั้งหลาย ภายในเรือนแห่งตระกูลใด เหล่าบุตรบูชามารดาบิดา ตระกูลนั้นได้ชื่อว่ามีพระพรหม, ภายในเรือนแห่งตระกูลใด เหล่าบุตรบูชามารดาบิดา ตระกูลนั้นได้ชื่อว่ามีบูรพเทวดา, ภายในเรือนแห่งตระกูลใด เหล่าบุตรบูชามารดาบิดา ตระกูลนั้นได้ชื่อว่ามีบูรพจารย์,. .....คำว่า พระพรหม บูรพเทวดา บูรพจารย์.....เป็นชื่อของมารดาบิดา เพราะมารดาบิดาเป็นผู้มีอุปการะมาก เป็นผู้เลี้ยงดูบุตร แสดงโลกนี้แก่บุตร"**

■ ■ ■

หมวด ก. ตอนที่ 1 บทที่ 1

รู้อยู่คู่สติ

ศศิประภา ศากยบุตร *

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย! ใคร ๆ นึกออกถึงมหาสมุทรก็จะเห็นได้ว่า แม่น้ำใหญ่ทั้งหลายใด ๆ ก็ตามที่ไหลลงทะเล ย่อมเป็นอันผู้นั้นหยั่งเห็นได้ กายคตาสติ๑ (สติอันไปในกาย) ใคร ๆ ก็เจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว กุศลธรรมทั้งหลายใด ๆ ก็ตามที่เป็นไปในส่วนแห่งวิชชา (ความรู้ธรรมะที่เป็นจริง) ย่อมเป็นอันผู้นั้นหยั่งเห็นได้"

เอกนิบาต อังคุตตรนิกาย 20/55

สอน "รู้อยู่" คู่สติ ไม่พลั้งเผลอ
รู้นะเออ จิตไปไหน ให้ตามถึง
เห็นเหนื่อยนัก พักสักนิด คิดคำนึง
คอยเฝ้าดึง ถึงที่ตั้ง ศูนย์กลางกาย
สอน "รู้อยู่" ดูจิต แต่ยังเด็ก
ตัวเล็กเล็ก หมั่นอบรม ให้สมหมาย
พุทธธรรม นำสุข ทุกข์มลาย
เด็กหญิงชาย จิตคนึง เข้าถึงธรรม

---

* แพทย์หญิง คุณสวรรยา เดชอุดม

๑ กายคตาสติ สติที่เป็นไปในกาย สติอันพิจารณากายให้เห็นตามสภาพ

การอบรมจิตให้ "รู้อยู่" ตามแนววิชชาธรรมกายนั้น มีส่วนประกอบอยู่สามส่วนด้วยกัน คือ "บริกรรม[๒]-นิมิต[๓]" ส่วนที่หนึ่ง "บริกรรมภาวนา[๔]" ส่วนที่สอง และที่ตั้งของจิต เป็นส่วนที่สาม

บริกรรมนิมิต คือ กำหนดเครื่องหมายลูกแก้วกลมใสขนาดเท่าดวงตาดำ

บริกรรมภาวนา คือ ท่องไว้ในใจโดยท่องคำว่า "สัมมา อรหัง"ๆ

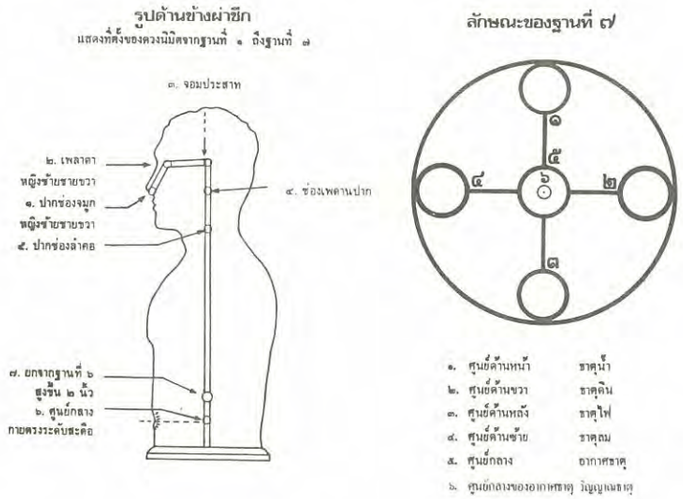

ฐานที่ตั้งของจิต คือตำแหน่งหรือจุดกำหนดในกายของฐานที่ ๗ (ดูรูปประกอบ) ซึ่งอยู่ ณ ศูนย์กลางกายเหนือระดับสะดือ ๒ นิ้วมือ ที่ตั้งนี้เปรียบเสมือนหัวใจของการเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายทีเดียว เพราะ ณ จุดนี้ เป็นศูนย์รวมของพลังจิตของสมาธินั่นเอง จุดนี้เป็นจุดแรกที่กำเนิดขึ้น หรือจะให้ชัดลงไปคือเป็นจุดที่เซลล์ตัวแรกปฏิสนธิ

ถ้าจะแจ้งให้เข้าใจก็อาจอุปมาได้ดังที่บ้านเป็นที่อยู่ของกาย กายก็เป็นที่อยู่ของจิต และ ณ จุดนี้ซึ่งมีขนาดเล็กเท่าปลายเข็มก็จะเป็นจุดโฟกัสที่จะขยายให้เห็นถึงวิวัฒนาการของจิต

เมื่อฝึกเจริญภาวนาทั้งสามส่วนเข้าสูตรดีแล้ว จะปรากฏเห็นดวงแก้วกลมใสขนาดเล็กเท่าไข่แดงของไก่ หรือขนาดใหญ่เท่าดวงอาทิตย์ดวงจันทร์อย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน ท่านให้โฟกัสกล้องจุลทัศน์ถูกจุดที่เดียว จากนี้ก็ให้ใช้หลักอันเดียวกันนี้ โดยรวมใจให้เล็กเท่าปลายเข็มและให้อยู่ศูนย์กลางกาย ณ ฐานที่ ๗ กำหนดจิตให้ "รู้อยู่" และมีศรัทธาแน่วแน่ว่า จิตจำจะต้องอยู่ในกายตรงตำแหน่งนี้แหละ ฝึกปฏิบัติทำด้วยตนเองเป็นประจำ ในระยะต้นนึกออกเมื่อไร กำหนดจิตให้รู้อยู่ทันที

นี่คือ การทดลองปฏิบัติขั้นที่หนึ่ง วิทยากรเป็นเพียงผู้ชี้แนะ แต่การกระทำต้องผู้ปฏิบัติกระทำเองเพียงแต่ให้เริ่มปฏิบัติแต่เด็ก เอาขนาดพอรู้ความขึ้นไปก็ได้

---

๒ บริกรรม (บอริกำ) ก. ท่อง, บ่น, เสก, ตกแต่ง, เจริญ, กำหนดใจ, นวดปั้น, ฉาบทา

๓ นิมิต (-มิด) ก. สร้าง, แปลง, ทำ, กำหนดเครื่องหมาย

๔ ภาวนา (พาวะนา) น. ความเจริญ, การทำให้มีขึ้น, การทำให้เกิดขึ้น, การทำในใจ

การฝึกแต่เด็ก เข้าใจง่ายกว่าผู้อาวุโส เพราะเด็กมีกังวลน้อยเป็นข้อได้เปรียบและยังบริสุทธิ์อยู่ ยังไม่ถูกห่อหุ้มด้วยกิเลส ราคะทั้งปวง

ผลจากการฝึกนั้น ก็สุดจะพรรณนา จึงขอยกข้อความจากพระไตรปิฎกประชาชน ภาค ๓ ข้อ ๒๙ ดังที่ได้คัดไว้แต่ตอนต้นแล้ว ยิ่งฝึกมากขึ้นก็ยิ่งเจริญขึ้นดังกระแสน้ำไหลลงสู่มหาสมุทร

การฝึกจิตให้ "รู้อยู่" ก็คือการมีสติอยู่ ณ ศูนย์กลางกาย เปรียบเป็นคำเดียวกับกายคตาสตินั่นเอง กุศลธรรมทั้งหลายจะหลั่งไหลเข้ามาทำให้เกิดปัญญาและดับอวิชชาอันเป็นบ่อเกิดแห่งทุกข์ทั้งหลาย

แบบฝึกหัดที่หนึ่ง

ภาคทฤษฎี	บริกรรมภาวนา + บริกรรมนิมิต + ฐานที่ ๗ ในกาย ⟶ ดวงปฐมมรรค
ทฤษฎีภาคปฏิบัติ	"สัมมา อรหัง" + ดวงแก้วกลมใสไม่มีสี + กำหนดฐานที่ ๗ ในกายตน ⟶ จิตรวม ณ ศูนย์กลางกาย
ภาคปฏิบัติ	ท่อง "สัมมา อรหัง"ๆ ๆ ใช้ดวงแก้วล่อจิตจูงจิตเข้าสู่ที่ตั้งดังเดิม ตั้งจิตไว้ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗
เวลาปฏิบัติ	ทุกเวลาที่นึกออก ระยะเริ่มต้นเวลาที่ดีที่สุด คือ ก่อนนอนและตื่นนอน
ผลการปฏิบัติ	ตั้งจิตอยู่ได้ และได้ดวงปฐมมรรค อันเป็นจุดเริ่มของหยดน้ำ ซึ่งจะต้องกระทำให้เกิดบ่อย ๆ เพื่อที่จะเป็นปริมาณมากจนเท่ากับมหาสมุทร

ทางสายเอก

"บุญส่ง"

ถึงแม้ว่าจะมีผู้ลงทะเบียนสัมมะโนครัวว่านับถือศาสนาพุทธเป็นจำนวนมากในประเทศไทย ในจำนวนบุคคลเหล่านั้นมีอยู่ไม่น้อยเลยที่รู้จักพุทธศาสนาเพียงผิวเผิน จากการเรียนวิชาศีลธรรม เมื่ออยู่ชั้นประถม และมัธยมศึกษา เมื่อเวลาล่วงเลยไป สิ่งที่เล่าเรียนมาก็ลืมเลือนไปเสียมาก ครั้นเมื่อเริ่มมีจิตศรัทธาในพุทธศาสนา จากเหตุนานับประการ เช่น จากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้ตระหนักถึงคุณค่าของความ**พ้นทุกข์** พบเหตุการณ์หรือ บุคคลที่ทำให้เลื่อมใสศรัทธา ฯลฯ บางส่วนของบุคคลเหล่านี้จะเกิดสับสนว่าจะปฏิบัติตนอย่างไรดี เพื่อให้ถึงซึ่งความพ้นทุกข์ บ้างก็คิดว่าข้อปฏิบัติเพื่อให้ถึงซึ่งความพ้นทุกข์นั้นคือ การตักบาตร[๑]ทุกวัน บ้างก็ว่าน่าจะเป็นการสวดมนต์ก่อนนอนทุกคืน หรือ การทอดกฐิน[๒]ทุกปี หรือ การฟังเทศน์[๓]ทุกอาทิตย์ ฯลฯ ถึงแม้สิ่งที่

๑. การตักบาตร เป็นทานบารมี คือการให้ในสิ่งที่ควรให้ เป็นข้อแรกของทศบารมี
๒. การทอดกฐิน เป็นทานบารมี คือการให้ในสิ่งที่ควรให้ เป็นข้อแรกของทศบารมี
๓. การฟังธรรม เป็นปัญญาบารมี คือการหาความรู้จากผู้อื่นโดยไม่เลือกฐานะ

...หัวใจของพุทธศาสนาก็คือ ศีล สมาธิ ปัญญานั่นเอง สิ่งเหล่านี้จะเป็นทางสายเอกที่จะทำให้ถึงภาวะแห่งความดับสนิทของทุกข์...

กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ดีที่สมควรปฏิบัติตามอัตภาพ เมื่อพิจารณาถ่องแท้ถึงต้นเหตุที่แท้จริงแล้ว **ทางสายเอก**เพื่อจะเป็นไปในทาง**พ้นทุกข์อย่างเด็ดขาดนั้นมีจุดเริ่มมาแต่กิเลส**

ต้นเหตุให้เกิดทุกข์แก่มนุษย์ทุกรูปทุกนามได้แก่ **กิเลส**[๔] กิเลสนี้ยังแบ่งได้เป็น ๓ ชั้น คือ **ชั้นละเอียด กลาง** และ **หยาบ กิเลสอย่างละเอียด คือ กิเลสที่สงบอยู่ภายใน ต่อเมื่อมีสิ่งเข้ามากระทบจึงเกิดอารมณ์ มีชื่อเรียกอีกคำหนึ่งว่า "อนุสัย" ได้แก่ กามราคานุสัย, ปฏิฆานุสัยและอวิชชานุสัย และหลงผิดอย่างรุนแรง ส่วนกิเลสชั้นกลางนั้นได้แก่ความฟุ้งซ่าน กระวนกระวายอยู่ภายใน ซึ่งเรียกว่า นิวรณ์** ๕ อันประกอบด้วย **กามฉันทะ** (ความพอใจในรูปสวย เสียงไพเราะ กลิ่นหอม รสอร่อย และสัมผัสที่ต้องประสงค์) **พยาบาท** (ความผูกโกรธ) **ถีนมิทธะ** (ความง่วงซึมเซา) **อุทธัจจกุกกุจจะ** (ความฟุ้งซ่านรำคาญใจ) และ**วิจิกิจฉา** (ความลังเลสงสัย) เมื่อมีความฟุ้งซ่านอยู่ภายในเช่นนี้ เป็นเหตุให้ปะทุออกมาเป็นกิเลสหยาบ ซึ่งแสดงออกทาง**กาย, วาจาและใจ** และ**วาจา** ได้แก่ กายกรรม ๓, วจีกรรม ๔ และมโนกรรม ๓ ประกอบด้วย การฆ่ากัน การลักขโมย การประพฤติผิดในกาม (อันเป็นกายกรรม ๓) การพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ (อันเป็นวจีกรรม ๔) โลภ, พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ (อันเป็นมโนกรรม ๔) **เครื่องมือหรืออาวุธ ที่ใช้ปหานกิเลสอย่างหยาบที่แสดงออกทางกาย วาจา และใจ ได้แก่ศีล สมาธิ ปัญญา**ผู้ครองเรือนควรจะมั่นอยู่ในศีล ๕ ผู้ที่มีศีล ๕ บริสุทธิ์ นับว่าขจัดแล้วซึ่งกิเลสอย่างหยาบ **สำหรับกิเลสอย่างกลางอันได้แก่นิวรณ์ ๕ นั้น จะถูกปหานได้โดยอาศัย สมาธิ** ซึ่งได้แก่การทำจิตใจให้หยุดนิ่งเป็นหนึ่ง (เอกัคคตา) การฝึกสมาธิ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งคืออาการเจริญ**สมถกรรมฐาน**นั้น มีวิธีอยู่มากถึง ๔๐ วิธีด้วยกัน แต่ละวิธีจะเหมาะกับจริตของผู้ฝึกที่ต่าง ๆ กัน **อาวุธที่ใช้ปหานกิเลสอย่างละเอียดได้แก่ปัญญา** ปัญญาในที่นี้ได้แก่ ปัญญาอันเกิดจากการเจริญ**วิปัสสนากรรมฐาน** อันเป็นเหตุให้รู้ตามความเป็นจริงและเห็นแจ้งใน ทุกขสัจจะ สมุทัยสัจจะ นิโรธสัจจะ และมรรคสัจจะ (อริยสัจ ๔)

๔. กิเลส สภาพที่ทำให้จิตเศร้าหมอง มี ๑๐ ประการคือ โลภะ (ความอยากได้) โทสะ (ความคิดประทุษร้าย) โมหะ (ความหวง, ความไม่รู้ความเขลา) มาขะ (ความถือตัว) ทิฏฐิ (ความเห็นผิด) วิจิกิจฉา (ความลังเลสงสัย, ความเคลือบแคลง) ถีนะ (ความหดหู่, ความท้อถอย) อุทธัจจะ (ความฟุ้งซ่าน) อหิริหะ (ความไม่ละอายต่อความชั่ว) อโนตตัปปะ (ความไม่เกรงกลัวต่อความชั่ว)

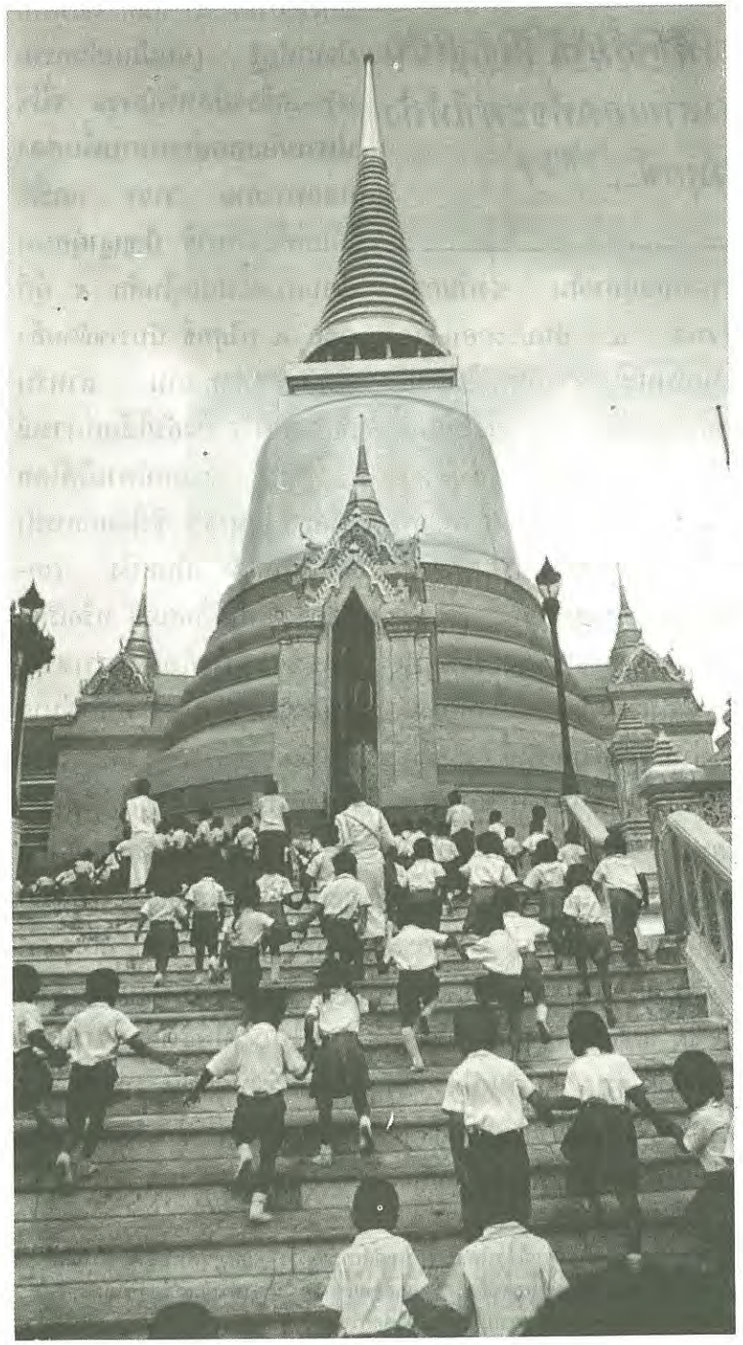

จะเห็นได้ว่า**หัวใจของพุทธศาสนาก็คือ ศีล สมาธิ ปัญญานั่นเอง สิ่งเหล่านี้จะเป็นทางสายเอกที่จะทำให้ถึงภาวะแห่งความดับสนิทของทุกข์** ในทางปฏิบัตินั้น กรณีของศีล ผู้ปฏิบัติไม่จำเป็นต้องไปร่ำเรียนจากที่ใด เมื่อทราบและเข้าใจ เกี่ยวกับศีลแล้ว ก็ลงมือปฏิบัติได้เลย ส่วนการที่จะรักษาศีลมิให้ขาดนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องมีสติคอยระลึกรู้เพื่อควบคุมกายและวาจาใจให้สงบ กรณีของสมาธิและปัญญาอันได้แก่ การเจริญสมถกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐานนั้น ผู้ที่ได้เรียนรู้วิธีปฏิบัติจากพระสงฆ์สาวกองค์หนึ่งองค์ใด หรือจากสำนักหนึ่งสำนักใด จะเป็นการได้เปรียบ เพราะจะเรียนได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีผู้บอกขั้นตอนการปฏิบัติคอยช่วยเหลือแนะนำ แก้ไขปัญหา ตลอดจนตอบปัญหาที่ข้องใจต่าง ๆ ให้ได้

ในการฝึกสมาธิหรือสมถกรรมฐาน ปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้นั้นฝึกได้ดี ใจสงบรวดเร็ว ก็คือ**การเป็นผู้มีภาระหน้าที่และมีความกังวลน้อย** ดังนั้นจึงไม่น่าสงสัยเลยที่จะเห็นเด็กนักเรียน นิสิต นักศึกษา ฝึกสมาธิได้ผลดีกว่าผู้ใหญ่ที่มีภาระหน้าที่ต้องทำมาหากิน และผู้ครองเรือน ฉะนั้นจึงเป็นการได้เปรียบอย่างมากสำหรับผู้ที่เริ่มฝึกสมาธิเมื่ออายุยังน้อย ขณะที่ยังมีภาระหน้าที่การงานน้อย เพื่อให้เกิดความเคยชิน สำหรับพ่อแม่ที่มีบุตรธิดาในวัยต่ำกว่า 10 ขวบ ท่านเองจะมีบทบาทสำคัญมากในการช่วยฝึกสมาธิให้กับลูก ซึ่งท่านจะทำได้โดยสละเวลาเพียงวันละ ๓—๕ นาทีสอนให้ลูกทำสมาธิก่อนนอน หลังจากชวนลูกสวดมนต์เสร็จแล้วก็บอกวิธีให้ลูกทำ สำหรับเด็กที่อายุต่ำกว่า ๕ ขวบ มักจะไม่ชอบที่จะนั่งนิ่ง ๆ แม้แต่ในช่วงเวลาที่สั้น ท่านอาจผ่อนปรนให้นอนกำหนดใจตามวิธีที่ท่านร่ำเรียนมา ถ้าท่านชักนำให้ลูกของท่านทำได้เช่นนี้อย่างสม่ำเสมอวันละไม่เกิน ๕ นาที ภายในเวลาไม่นานเลยลูกของท่านจะทำสมาธิได้ดีมากจนท่านเองจะอัศจรรย์ใจ

การฝึกสมาธิหรือสมถกรรมฐาน นอกจากจะเป็นไปเพื่อจุดสุดยอดคือการดับสิ้นซึ่งทุกข์แล้วในระหว่างที่ฝึกท่านยังจะได้รับประโยชน์อีกมากมายซึ่งเป็นผลดีสำหรับการดำเนินชีวิตในทางโลกเช่น ทำให้เป็นคนมีจิตใจเยือกเย็น มีความจำดีขึ้น ทำงานทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพดีขึ้นเพราะไม่มีความฟุ้งซ่านอยู่ภายในสำหรับท่านที่นอนไม่ค่อยหลับการทำสมาธิจะช่วยให้ท่านหลับได้ง่ายขึ้นและหลับอย่างสนิท ฯลฯ

สำหรับท่านที่เริ่มสนใจฝึกสมถกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐาน แต่ยังมิทราบว่าจะฝึกวิธีใดดี อยากจะขอเชิญชวนให้ลองฝึกวิชชาธรรมกาย ทั้งนี้เพราะวิชชาธรรมกายเป็นทั้งสมถและวิปัสสนา ท่านจะได้รับการสอนสมถก่อนในเบื้องต้นและจะได้เรียนวิปัสสนาในภายหลัง วิชชาธรรมกายในขั้นตอนของสมถเป็นสมถในหมวดของ กสินที่ชื่อว่า อาโลกสิน ซึ่งถือเป็นกสินกลาง เหมาะกับจริตของผู้ฝึกทุกประเภท อีกทั้งการสอนวิชชาธรรมกายมีแพร่หลายมาก มีครูบาอาจารย์จำนวนมากกระจายกันสอนในหลายสถานที่ ท่านผู้สนใจจึงสามารถเลือกเรียนได้ในสถานที่ ๆ อาจจะไม่ไกลจากบ้านของท่านนัก เช่นที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ หรือ **ทุกวันอาทิตย์** ที่**ศาลาการเปรียญวัดสระเกศ (ภูเขาทอง)** กรุงเทพ **วันละ ๓ รอบ** เริ่มตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ น. — ๑๔.๓๐ น. หรือ**ทุกวันเสาร์ — อาทิตย์** ที่**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี

■ ■ ■

"นิมิต" กับ "การเห็นของจริง"

พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล

ในการปฏิบัติธรรม การนึกนิมิตกับการเห็นจริง ต่างกันอย่างไร?

การปฏิบัติธรรม ณ ที่นี้ หมายเฉพาะการปฏิบัติภาวนาธรรมนะ มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ และมีหลักการปฏิบัติแตกต่างกัน แต่เป็นกระบวนการปฏิบัติทางจิตที่ต่อเนื่องกัน คือ

ประการแรก **มุ่งที่จะชำระจิตใจให้ใส สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสนิวรณ์** หรือบางท่านเรียกนิวรณูปกิเลส กิเลสนิวรณ์นี้ ได้แก่ ความง่วงเหงา ซึมเซา ไม่กระปรี้กระเปร่า แห่งจิต (ถีนมิทธนิวรณ์) นี้ประการหนึ่ง ความลังเลสงสัยว่าวิธีนี้ถูกหรือไม่ถูกทาง (วิจิกิจฉานิวรณ์) หนึ่ง ความหงุดหงิดถึงโกรธพยาบาท หนึ่ง ความฟุ้งซ่านแห่งจิต (อุทธัจจกุกกุจจนิวรณ์) หนึ่ง และความยินดีพอใจ ยึดมั่นหรือติดอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งสัมผัสทางกาย (กามฉันทนิวรณ์) อีกหนึ่ง

กิเลสนิวรณ์ดังกล่าวนี้ หากมีอยู่ในจิตใจของผู้ใดแล้ว ก็ย่อมทำให้จิตใจเศร้าหมอง ขุ่นมัว ทำให้ไม่อาจเห็นอรรถ (เนื้อความธรรม) เห็นธรรม (ธรรมชาติตามสภาวะที่เป็นจริง) ได้ ผู้ปฏิบัติธรรมจึงต้องกำจัดกิเลสนิวรณ์นี้อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถพิจารณาเห็นสภาวะธรรมทั้งปวง ทั้งที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง และที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง และสูงขึ้นไปถึงอริยสัจจ์ตามที่เป็นจริงได้แจ้งชัด

กิเลสนิวรณ์เหล่านี้จะกำจัดได้ ก็ด้วยอารมณ์แห่งฌาน คือ วิตก วิจาร (ความตรึกตรองประคองนิมิต) สามารถกำจัดถีนมิทธะและวิจิกิจฉานิวรณ์ได้ อารมณ์ปีติ และ สุข สามารถกำจัดพยาบาท และอุทธัจจะกุกกุจจนิวรณ์ได้ และ เอกัคคตารมณ์ (ความที่จิตมีอารมณ์เป็นหนึ่ง) สามารถกำจัดกามฉันทนิวรณ์ได้

วิธีอบรมจิตเพื่อยกจิตขึ้นสู่อารมณ์แห่งฌาน เพื่อกำจัดกิเลสนิวรณ์นั้น เป็นที่ทราบและเรียกกันโดยทั่วไปว่า **"การทำสมาธิ"** หรือ **"การเจริญภาวนาสมาธิ"** ซึ่งเป็นการปฏิบัติธรรมขั้น**สมถกัมมัฏฐาน**

อุบายวิธีที่จะยกจิตขึ้นสู่อารมณ์แห่งฌานนี้มีหลายวิธีด้วยกัน พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ถึง ๔๐ วิธี รวมเรียกว่าสมถภูมิ ๔๐ วิธีปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายได้เลือกอุบาย ๓ ประการขึ้นมาประกอบกัน เพื่อให้เหมาะแก่จริตอัธยาศัยของผู้ปฏิบัติธรรมต่าง ๆ กัน และก่อให้เกิดผลดีแก่การปฏิบัติเป็นอย่างมาก อุบายวิธีทั้ง ๓ นั้นก็คือ พุทธานุสติ อานาปานสติ กับอาโลกกสิณ กล่าวคือใช้อุบาย

๑) ให้กำหนด "บริกรรมนิมิต" คือนึกให้เห็นดวงแก้วกลมใสด้วย "ใจ" ซึ่งเป็นส่วนผลเบื้องต้นของอาโลกกสิณ เพื่อเป็นอุบายรวมใจอันประกอบด้วยธรรมชาติ ๔ อย่าง คือ เห็น จำ คิด รู้ ซึ่งขยายส่วนหยาบมาจากธาตุละเอียดของเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ

ให้มาอยู่ในอารมณ์เดียวกัน โดยการนึก (วาดมโนภาพ) ให้**เห็น**ดวงแก้วกลมใส **จำ**ดวงแก้วกลมใส **คิด**จดจ่ออยู่กับดวงแก้วกลมใส และ**รู้**อยู่ ณ ภายในตรงศูนย์กลางดวงแก้วกลมใสนั้น เพื่อให้ธรรมชาติ ๔ อย่างของใจนั้นรวมหยุดเป็นจุดเดียวกันได้นิ่งสนิท

การนึกนิมิต บางคนจึงอาจนึกเห็น ได้บ้าง บางคนก็นึกเห็นไม่ได้บ้างเป็นธรรมดา แต่เมื่อ **"นึกเห็น"** ได้ที่ไหน ก็แปลว่า **"ใจ"** อยู่ที่นั่น แม้จะนึกเห็นได้แต่ก็ไม่ค่อยชัดนัก นี่เป็นเครื่องการนึกให้เห็นนิมิต เป็นอุบายวิธีที่จะรวมใจให้มาหยุดเป็นจุดเดียวกัน เพราะใจนั้นเป็นสภาพที่เบากวัดแกว่งง่าย ฟุ้งซ่านง่าย แต่รักษาให้หยุดนิ่งได้ยาก แต่ก็จะต้องอบรมให้หยุดให้นิ่ง มิฉะนั้น เมื่อมีกิเลสนิวรณ์อยู่ในจิตใจแม้แต่อย่างหนึ่งย่อมไม่อาจเห็นอรรถเห็นธรรมได้แจ่มแจ้ง

๒) ให้กำหนด "บริกรรมภาวนา" คือให้ท่องในใจว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ ๆ" ต่อไปเพื่อประคองใจให้หยุดนิ่งได้ง่ายเข้า เพื่อให้ใจมีงานทำ ณ ตรงศูนย์กลางดวงแก้วกลมใสที่ให้ใจนึกเห็นนั้นแหละ คำบริกรรมภาวนานี้จัดเป็น **"พุทธานุสติ"** กล่าวคือให้รำลึกถึงพระพุทธคุณอยู่ทุกขณะจิตว่า "เป็นผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ และเป็นผู้ไกลจากกิเลสผู้บริสุทธิ์" (สัมมา = โดยชอบ, อะระหัง = ผู้ตรัสรู้ ผู้ไกลจากกิเลส ผู้บริสุทธิ์)

๓) กำหนดฐานที่ตั้งของใจ กล่าวคือกำหนดจุดที่ให้เอาใจไปจด ที่ตรงศูนย์กลางกายเหนือระดับสะดือ ๒ นิ้วมือ เรียกว่าศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เป็นจุดที่พักใจอันถาวร คือเวลาสัตว์จะไปเกิดมาเกิดหรือเวลาจะหลับ

จะดับ จะตื่น จิตดวงเดิมจะตกศูนย์ไปยังศูนย์กลางกายตรงระดับสะดือพอดี เรียกว่าศูนย์กลางกายฐานที่ ๖ แล้วจิตดวงใหม่จะลอยเด่นมาที่ศูนย์กลางกาย เหนือระดับสะดือ ๒ นิ้วมือ ณ ที่ตรงนี้ และ ณ จุดตรงนี้ยังเป็นที่กำหนดรู้ลมหายใจเข้าออกอีกด้วย กล่าวคือเมื่อจิตละเอียดหนักเข้า เพราะใจค่อย ๆ มารวมหยุดเป็นจุดเดียวกันนั้น ลมจะหยุด ณ ที่ศูนย์กลางกายเหนือระดับสะดือประมาณ ๒ นิ้วมือนี้เอง ตามธรรมชาติอยู่แล้ว เพราะว่าจุดนี้ เป็นที่กำหนดรู้ลมหายใจเข้าออก จึงมีลักษณะของ "อานาปานสติ" นี้เอง เพราะเป็นธรรมชาติของใจเมื่อรวมหยุดเป็นจุดเดียวกันและลมหายใจละเอียดเข้า ๆ แล้วลมจะหยุด ณ ที่ตรงนี้

ผู้ปฏิบัติภาวนาธรรมพึงเข้าใจว่า เมื่อกำหนดบริกรรมนิมิตและบริกรรมภาวนาคู่กันไว้เรื่อยนั้น ใจอันประกอบด้วย ความเห็น ความจำ ความคิด ความรู้ จะมารวมหยุดเป็นจุดเดียวกัน ก็จะมีปรากฏการณ์เกิดขึ้นตามธรรมชาติ กล่าวคือ แรก ๆ จะเห็นนิมิตเกิดขึ้นชั่วขณะแล้วก็หายไป เรียกว่าเห็น ๆ หาย ๆ เรียกว่า **"อุคหนิมิต"** อันมีผลให้ใจเป็นสมาธิบ้างเป็นครั้งคราวจัดเป็น **"ขณิกสมาธิ"** ต่อเมื่อเห็นนิมิตใสแจ่ม ติดตาติดใจ แนบแน่นจนนึกจะขยายให้ใหญ่หรือย่อให้เล็กลงก็ได้ นี้เรียกว่า **"ปฏิภาคนิมิต"** อันนี้มีผลทำให้ใจหยุดนิ่งแนบแน่น จัดเป็นสมาธิขั้น **"อัปปนาสมาธิ"** อันเป็นเบื้องต้นของปฐมฌาน ซึ่งประกอบด้วยอารมณ์แห่งฌาน ทั้ง ๕ คือ วิตก วิจาร ตรึกตรองประคองนิมิต (เห็นใสแจ่มอยู่ได้) และเกิดอารมณ์ปีติ สุข และเอกัคคตารมณ์ เป็นธรรมชาติเครื่องเผากิเลสนิวรณ์ทั้ง ๕ ให้สิ้นไป

...แรก ๆ จะเห็นนิมิตเกิดขึ้นชั่วขณะแล้วก็หายไป เรียกว่าเห็น ๆ หาย ๆ เรียกว่า "อุคหนิมิต" อันมีผลให้ใจเป็นสมาธิบ้างเป็นครั้งคราว...

การ**เห็น**นิมิตเป็นดวงกลมใสแจ่มในช่วงนี้ ก็เป็นการเห็นผลของการอบรมจิตใจให้หยุดให้นิ่งเป็นสมาธิได้แนบแน่นดี ไม่ใช่เห็นด้วยการนึกเอา จัดเป็นการเห็นของจริง คือ "ปฏิภาคนิมิต" ซึ่งเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติที่ใจหยุดนิ่งสนิท โดยอาศัยองค์บริกรรมนิมิตและบริกรรมภาวนาเป็นอุบายวิธีให้ใจมีที่ยึดเกาะแล้วค่อย ๆ รวมลงเป็นอัปปนาสมาธิ ทั้งนี้เมื่อกำหนดฐานที่ตั้งของใจให้หยุดนิ่งตรงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นั้น ถูกตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมอีกโสดหนึ่งด้วย กำเนิดธาตุธรรมเดิมนี้แหละเป็นที่ตั้งของกายในกายเวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็น ณ ภายในละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียด และโดยอาการของใจที่มารวมหยุดเป็นจุดเดียวกันที่ตรงนี้ ธาตุละเอียดของวิญญาณธาตุทั้ง ๖ คือ จักขุวิญญาณธาตุ โสตวิญญาณธาตุ ฆานวิญญาณธาตุ ชิวหาวิญญาณธาตุ กายวิญญาณธาตุ และมโนวิญญาณธาตุก็จะมาประชุมอยู่ ณ ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมนี้เองด้วย มีผลให้

เกิดทิพจักขุ ทิพโสต ให้สามารถเห็นกาย เวทนา จิต และธรรมของกายในกาย ณ ภายใน จากสุดหยาบคือของมนุษย์ละเอียดไปจนสุดละเอียดของกายโลกียะคือกายทิพย์ รูปพรหม อรูปพรหม ของตนเองเมื่อยิ่งละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียดนั้น จิตใจก็จะพลอยสะอาดบริสุทธิ์ไปด้วยสูงขึ้นไปถึงเห็นและเข้าถึงธรรมกาย ต่อ ๆ ไปตามลำดับจนสุดละเอียด

การเห็นกายในกาย และธรรมในธรรม เป็น ณ ภายในละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียดของกายโลกียะนี้ ก็เป็นการเห็นของจริงที่เป็นสังขารธรรม คือสิ่งที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งและมีสภาวะหรือสามัญญลักษณะที่เป็นอนิจจัง ทุกขังและอนัตตา **ถ้าจะพูดการเห็นของจริงในขั้นนี้ให้ถูกต้อง ควรจะเรียกว่า "เห็นจริงโดยสมมุติ" เพราะเป็นการเห็นสังขารธรรมตามที่เป็นจริง เหมือนกับการเห็นมนุษย์** เช่นเห็นนาย ก. นาย ข. หรือสัตว์โลกกายหยาบทั้งหลาย เช่นเห็นช้าง ม้า วัว ควาย เป็นต้น เพราะฉะนั้น การเห็นกาย เวทนา จิต และธรรม (ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายต่าง ๆ ขั้นโลกียะ) ทั้งของมนุษย์ มนุษย์ละเอียด ทิพย์ ทิพย์ละเอียด พรหม พรหมละเอียด และอรูปพรหม อรูปพรหมละเอียด เป็น ณ ภายในตัวเราเอง หรือของผู้อื่นก็จัดเป็นการ **"เห็นจริง"** ตามภาษาคนธรรมดา แต่ถ้าจะพูดภาษาธรรม ก็เรียกว่า**เห็นของจริงโดยสมมุติ** ต่อเมื่อเข้าถึงธรรมกายที่ละเอียดไปสุดละเอียด นั้นเป็นการเห็นธาตุล้วนธรรมล้วนที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง นับเป็นการ "เห็นของจริง" สูงขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งในบรรดาของ**การชิมลองโลกุตตรธรรม** แต่ยังไม่ได้ **"เป็น"** เพียงแค่ **"เห็น"** หรือเข้าถึงเป็นคราว ๆ ที่ใจสะอาดบริสุทธิ์ และหยุดถูกศูนย์ถูกส่วน ต่อเมื่อปฏิบัติภาวนาต่อไปเป็นขั้นที่ ๒ กล่าวคือ ***ประการที่สอง*** **มุ่งที่การเจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวะของธรรมชาติตามที่เป็นจริง**ว่าธรรมชาตินี้เป็นสังขารธรรม อันประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งอย่างไร? (ปุญญาภิสังขาร อปุญญาภิสังขาร อเนญชาภิสังขาร) และมีสภาวะตามธรรมชาติหรือสามัญญลักษณะที่เป็นอนิจจัง ทุกขังและอนัตตาอย่างไร? ปัญญาเห็นแจ้งในขั้นนี้ชื่อว่า **"วิปัสสนาปัญญา"** แล้วจะพัฒนาสูง

...ถ้าจะพูดการเห็นของจริงในขั้นนี้ให้ถูกต้อง ควรจะเรียกว่า "เห็นจริงโดยสมมุติ" เพราะเป็นการเห็นสังขารธรรมตามที่เป็นจริง เหมือนกับการเห็นมนุษย์...

...ถึงขั้นนี้จึงเป็นการ "เห็นจริงแท้" เป็นการเห็นปรมัตถธรรม คือธรรมชั้นสูงสุด หรือเห็นธรรมชาติที่เป็นจริงโดยปรมัตถ์...

ขึ้นไปเป็นการเห็นแจ้งในอริยสัจจ์ทั้ง ๔ คือ ทุกขสัจจ์ สมุทัยสัจจ์ นิโรธสัจจ์ และมรรคสัจจ์ อันเป็นปัญญาขั้น **"โลกุตรปัญญา"** ให้สามารถเห็นว่ามีธรรมชาติที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ได้แก่พระนิพพานคือพระธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตผลแล้ว และ**อายตนนิพพาน**อันเป็นที่ประทับของพระนิพพานที่เข้าอนุปาทิเสสนิพพาน คือเข้านิพพานเมื่อกายเนื้อแตกทำลายแล้ว ว่าเป็นบรมสุขยิ่งตามที่เป็นจริงอย่างไร? นี้จัดเป็นการเห็นธรรมชาติที่เป็นปรมัตถธรรม

ถึงขั้นนี้จึงเป็นการ "เห็นจริงแท้" เป็นการเห็นปรมัตถธรรม คือธรรมชั้นสูงสุด หรือเห็นธรรมชาติที่เป็นจริงโดยปรมัตถ์

ตามที่เป็นจริงแล้ว การเห็นของหรือธรรมชาติจริงโดยปรมัตถ์นั้น เริ่มเห็นมาตั้งแต่เมื่อพระโลกุตตรมรรคญาณเกิด ให้หยั่งรู้การกำจัดสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกอย่างน้อย ๓ ประการคือ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสีลัพพตปรามาสได้ ก้าวล่วงเข้าสู่ภูมิของพระอริยบุคคล ตั้งแต่ชั้นพระโสดาบันบุคคลขึ้นไปนั่นแล้ว แต่มาเห็นชัดแจ้งที่สุดเมื่อถึงพระนิพพาน เมื่อพระอรหัตมรรคญาณเกิด เป็นการเห็นของจริงธรรมชาติจริง ๆ ทั้งสองฝ่าย คือฝ่าย**สังขตธาตุ สังขตธรรม** (ธาตุธรรมที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง แล้ววางอุปาทานได้หมด) กับฝ่าย**อสังขตธาตุ อสังขตธรรม** (ธาตุธรรมที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง) โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระนิพพานและอายตนนิพพานอย่างจริงแท้แน่นอน

กล่าวโดยสรุป **การนึกนิมิต** เป็นเพียงอุบายวิธีการอบรมจิตใจให้มารวมอยู่เสียที่บริกรรมนิมิต เพื่อให้ใจรวมหยุดเป็นอารมณ์เดียวกันตรงจุดเดียวกัน นี้นับเป็นการเห็นที่ยังไม่จริง ต่อเมื่อเกิดอุคหนิมิตจึงนับเป็นการเห็นนิมิตจริง เพราะเป็นการเห็นขณะที่ใจหยุดนิ่ง ไม่ได้คิดเห็น แต่เป็นการเห็นนิมิตตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นเองโดยอุบายวิธีดังกล่าว และมีผลให้เกิดทิพจักขุ ทิพโสต ให้สามารถได้เห็นและได้ยินหรือสัมผัสสิ่งที่ละเอียดประณีตยิ่งกว่าสายตาเนื้อมนุษย์หรือประสาทหูมนุษย์จะสัมผัสรู้ได้ นี้ก็เป็นการเห็นของจริงเช่นเดียวกันกับตาเนื้อเห็นกายมนุษย์หรือประสาทหูได้ยินเสียงที่เราพอได้ยินกันได้ ทั้งหมดนี้ถ้าจะพูดกันในภาษาธรรมก็ชื่อว่า เป็นการเห็นจริงโดยสมมุติ คือเห็นสังขารทั้งหยาบและทั้งละเอียด

การเห็นพระไตรลักษณ์ คือความเป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา ของธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง สูงขึ้นไปถึงการเห็นอริยสัจจ์ และเห็นธรรมชาติที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ได้แก่พระนิพพาน และอายตนนิพพานตามที่เป็นจริง จึงนับเป็นการเห็นแท้จริงโดยปรมัตถ์

■ ■ ■

ขอเชิญเข้าร่วมการอบรมพระกัมมัฏฐาน

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี

เนื่องในโอกาสที่เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี เพื่อสร้างพระในใจพระและสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ นั้น ทางสถาบันได้เปิดโอกาสให้อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนทั่วไปเข้ารับการอบรมได้ โดยขอให้

๑) ถือศีล ๘

๒) บำรุงค่าภัตตาหารเลี้ยงพระและค่าอาหารแก่ผู้มาปฏิบัติธรรมตามกำลังศรัทธา

๓) เตรียมเครื่องใช้ประจำตัว ดังต่อไปนี้ไปด้วย

- เสื้อผ้าชุดสีขาว และเครื่องใช้ประจำตัวประจำวัน
- เสื่อ ผ้าห่มนอน และมุ้งหรือกลด

เนื่องด้วยที่พักสำหรับทั้งชาย-หญิงมักจะไม่พอแก่ผู้เข้าไปอยู่อบรมพระกัมมัฏฐาน ทางสถาบันใคร่ขอสนับสนุน**ให้ผู้เข้ารับการอบรมอยู่กลด เพราะสัปปายะดี** (เงียบสงัดจากเสียงพูดคุยรบกวน) และ**ไม่ต้องอยู่ใกล้ชิดกันเกินไป** และในกรณีที่มีผู้เข้ารับการอบรมมากที่พักมักไม่พอดังกล่าว

สำหรับ**ท่านที่ไม่มีกลดเป็นของตน จะขอใช้กลดของสถาบันก็ได้ โดยเสียค่าบำรุงกลด** เพื่อให้สถาบันพอมีเงินทุนไว้ซ่อมหรือซื้อกลดเพิ่มใหม่แทนของเก่าที่ชำรุดและใช้การต่อไปไม่ได้ต่อไปด้วย ดังต่อไปนี้

อยู่ ๑ – ๕ วัน	บำรุงกลด ๑๐๐ บาท
อยู่ ๖ – ๑๐ วัน	บำรุงกลด ๒๐๐ บาท
อยู่ ๑๐ – ๑๕ วัน	บำรุงกลด ๒๕๐ บาท

๔. **ข้อห้ามระหว่างการอบรม**

๔.๑ ห้ามสูบบุหรี่ตลอดระยะเวลาของการอบรม (เลิกเด็ดขาดตลอดไปได้จะดีมาก)

๔.๒ ห้ามขาดการประชุมทุกครั้ง เว้นแต่ติดธุระที่มอบหมายให้หรือเจ็บป่วย

๔.๓ ห้ามฟังวิทยุ

๔.๔ ห้ามจับกลุ่มสนทนากันในเรื่องไร้สาระที่ไม่ใช่การสนทนาธรรม หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

๔.๕ ห้ามพูดโอ้อวดผลของการปฏิบัติธรรม

๔.๖ ห้ามลงอาบน้ำหรือซักผ้าในคลอง

๔.๗ ห้ามทำความสกปรกในบริเวณสถาบัน เช่น ทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่ ๆ มิได้จัดภาชนะรองรับไว้

๕. ข้อควรปฏิบัติระหว่างการอบรม

๕.๑ ต้องช่วยตนเองในเรื่องความเป็นอยู่ เช่น ช่วยตนเองในการตักอาหารและการล้างถ้วยชามที่ใช้รับประทานอาหาร และทำความสะอาดสถานที่พักอาศัยเป็นต้น

๕.๒ ต้องรักษาความสะอาดในบริเวณสถาบัน

๕.๓ ต้องมีความสำรวมในทุกอิริยาบถ

๕.๔ ต้องร่วมมือกับสถาบันทุกอย่าง

๕.๕ ต้องตรงต่อเวลา

กำหนดการประจำวัน

๐๔:๐๐ น. ตื่นนอน (สัญญาณเสียงระฆัง)

๐๔:๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วฝึกเจริญภาวนาธรรม

๐๖:๓๐ น. รับประทานอาหารเช้า

๐๗:๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาส่วนหนึ่งไปช่วยกิจกรรมพระบิณฑบาต

๐๘:๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาวิทยากรและผู้ปฏิบัติธรรมได้ถึงธรรมกายต่อวิชชา

๐๙:๓๐ น. ช่วยจัดและถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์

๑๑:๐๐ น. รับประทานอาหาร แล้วพักผ่อนตามอัธยาศรัย

๑๔:๐๐ น. รับฟังธรรมบรรยาย

๑๗:๐๐ น. ทำวัตรเย็น แล้วแบ่งกลุ่มฝึกเจริญภาวนาธรรม แล้วพักทำธุระส่วนตัว

๑๙:๓๐ น. เจริญภาวนาธรรม

๒๑:๓๐ น. ดับไฟ นอนหรือปฏิบัติภาวนาธรรมเองตามอัธยาศรัย

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรม ชนะการให้ทั้งปวง

รายนามเจ้าภาพถวายนิตยสาร "ธรรมกาย" แด่พระภิกษุสงฆ์

เจ้าภาพ	ผู้รับ
คุณพรจันทร์ ฌานวังศะ	ถวาย –พระเทพประสิทธิคุณ วัดประยูรวงศาวาส กทม. ๑๐๖๐๐
คุณแสงจันทร์ เกลี้ยงเกลา	ถวาย – พระครูโสภณธรรมภาณี วัดบางแพใต้ เขตบางแพใต้ จ.ราชบุรี ๗๐๑๖๐
คุณวิไล พูนะกูล	ถวาย – พระวีระศักดิ์ นิปฺปโก สำนักเผยแพร่พุทธศาสนา ถ.สุขุมวิท แขวงสุรศักดิ์ เขตศรีราชา จ.ชลบุรี ๒๐๑๑๐
คุณศิริชัย จิระบุญศรี	ถวาย – พระครูศรีเมธาภรณ์ วัดโคกบำรุงราษฎร์ อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ๗๐๑๓๐
คุณกิมท้อ เกิดรุ่งเรือง	ถวาย – พระราชสุนทรเมธี วัดเพชรสมุทร อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ๗๕๐๐๐
คุณวรชัย เกียรติก้องขจร	ถวาย – พระครูวิบูลวุฒิคุณ วัดมัชฌิมาวาส บ้านหนองตาโก้ ต.หนองกง อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๑๑๐
พญ. สมใจ แดงเปี่ยม	ถวาย –พระครูพิทักษ์ชินวงศ์ วัดกลาง อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๑๑๐ –พระครูสุนทรธรรมวิฑูร วัดชนะตาราม อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๑๑๐

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรม ชนะการให้ทั้งปวง

รายนามเจ้าภาพถวายนิตยสาร "ธรรมกาย" แด่พระภิกษุสงฆ์

เจ้าภาพ	ผู้รับ
คุณสง่า รุจิรวนิช	ถวาย – พระครูสถิตปุญญาภรณ์ วัดท่าม่วง อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๑๙๐
คุณอาริยะ แดงเปี่ยม	ถวาย – พระสิริวุฒิเมธี วัดบูรพาภิราม อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
คุณจันทนา สุวรรณแสงและครอบครัว	ถวาย – พระครูวิจิตรสกลการ วัดพระธาตุเชิงชุม อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐
คุณเหรียญชัย น่าชัยศรีค้า	ถวาย – พระครูวรกิจประยุต วัดคำผักแพง จต.เต่างอย อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐
คุณทวัช-คุณราศรี มั่นเสกวิทย์	ถวาย – พระครูสิริมงคลวัฒน์ วัดบ่อแก้ววนาราม จต.บ่อแก้ว อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๕๐
คุณสุนันท์ ปิ่นเชี่ยวชาญ	ถวาย – พระชัยนาทมุณี วัดหลวงศิรีบูรณาราม อ.สรรพยา จ.ชัยนาท ๑๗๑๕๐
คุณเบญจา ตระกูลบุญ	ถวาย – พระครูอภิรักษ์ศาสนกิจ วัดจำปา อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์ ๓๑๑๔๐ –พระครูอุดมปัญญาภรณ์ วัดชัยมงคล อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์ ๓๑๒๑๐

กิจกรรมการเผยแพร่ธรรมะ
มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

การอบรมการเจริญภาวนาธรรม

ภายใต้การควบคุมพระกัมมัฏฐานของ ท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คุณตฺตโม) และ **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)**

๑. ที่**ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร (วัดภูเขาทอง)**

ทุกวันอาทิตย์ วันละ ๓ รอบ (เฉพาะวันอาทิตย์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทาน ภัตตาหารเพลร่วมกันด้วย) ดังต่อไปนี้

เวลา ๐๙.๐๐ น. เฉพาะผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงและวิทยากร

เวลา ๑๐.๐๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปฝึกเจริญภาวนาทั้งเบื้องต้นและเบื้องกลางร่วมกัน

เวลา ๑๒.๓๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปโดยแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มย่อยให้พระวิทยากรและวิทยากรฆราวาสควบคุมแนะนำโดยใกล้ชิดเป็นกลุ่ม ๆ

ที่**พระอุโบสถ** วัดสระเกศฯ ระหว่างเทศกาลเข้าพรรษา ทุกวันพระ เวลา ๑๐.๓๐ น. (ก่อนเวลานี้มีพระธรรมเทศนา)

๒. **ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ทุกเย็น** ที่วิหารเจริญภาวนา (ตึกขาว) และที่ตึกบวรเทพมุนี

๓. ที่**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก ราชบุรี**

ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ (เฉพาะวันเสาร์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทานภัตตาหารเพลร่วมกัน) ทุกวันศุกร์มีรถออกจากศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ เวลา ๑๘.๓๐ น. และรับกลับในวันอาทิตย์ เวลา ๑๔.๓๐ น.

ทุกวันเสาร์ต้นเดือน มีรถรับส่งผู้มีจิตศรัทธาไปปฏิบัติธรรม ณ สถาบันฯ โดยไม่เสียค่าโดยสารแต่ประการใดเป็นประจำเช่นเคย มีกำหนดการดังนี้

๐๙.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วเจริญภาวนาธรรม

๑๑.๐๐ น. ถวายสังฆทานภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

๑๒.๐๐ น. รับประทานอาหารเที่ยงร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. ทำวัตรเย็น ฝึกเจริญภาวนาธรรม

๑๔.๓๐ น. ออกเดินทางกลับจากสถาบันฯ

๔. ที่**ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** (ด้านหลังตึกเลขาธิการ จุฬาฯ)

ทุกวันอังคาร และ **พฤหัสบดี** เวลา ๑๒.๑๕ น.

รายการ "ธรรมปฏิบัติ" ทางช่อง ๙ อสมท.
ทุกวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่ ๓ และที่ ๕ ของเดือน เวลา ๐๘:๐๐ - ๑๘:๓๐ น.

รายการ "ธรรมสู่สันติ" และ "ธรรมก่อนนอน"
ทางสถานีวิทยุต่าง ๆ

๑. **สถานีวิทยุยานเกราะ** ๗๙๒ กรุงเทพฯ ทุกวัน**อังคาร, พฤหัสบดี** เวลา ๑๕:๓๐ - ๑๖:๐๐ น.
๒. **สถานีวิทยุ ททท (ภาคปกติ)** ของ อสมท. กรุงเทพฯ ทุกวั**นอาทิตย์** เวลา ๐๘:๓๐ - ๑๙:๐๐ น.
๓.**สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย** ของกรมประชาสัมพันธ์ ทุกคืน**วันอาทิตย์** (ก่อนปิดรายการ)

ขอเชิญเป็นเจ้าภาพร่วมบรรจุพระผงฯ
ที่ฐานพระประธานประจำศาลาอเนกประสงค์

มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายเปิดโอกาสให้สาธุชน บรรจุพระผงสมเด็จพระธรรมกาย พระบูชาต่าง ๆ ที่จัดสร้างโดยมูลนิธิฯ ไว้ที่ฐานของพระประธานปางปฐมเทศนาโปรด ปัญจวัคคีย์ ประจำศาลาอเนกประสงค์ เพื่อเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาและบูชาพระรัตนตรัย ท่านสาธุชนที่มีจิตศรัทธาบูชาและบรรจุได้ตามกำลังศรัทธา หรือเป็นชุด ๆ ดังนี้ ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

๑. บูชาตามกำลังศรัทธา มูลค่าบูชาองค์ละ ๒๕ บาท
๒. ชุดบูชาอริยสัจ ๔ เป็นไปในญาณ ๓ มีรอบ ๑๒ จำนวนพระ ๑๒ องค์ มูลค่าบูชา ๓๐๐ บาท
๓. ชุดบูชากิจ ๑๖ จำนวนพระ ๑๖ องค์ มูลค่าบูชา ๔๐๐ บาท
๔. ชุดบูชาโพธิปักขิยธรรม จำนวนพระ ๓๗ องค์ มูลค่าบูชา ๙๒๕ บาท
๕. ชุดพิเศษ
จำนวนพระ ๑๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๒,๕๐๐ บาท
จำนวนพระ ๒๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๕,๐๐๐ บาท
จำนวนพระ ๔๐๐ องค์ มูลค่าบูชา ๑๐,๐๐๐ บาท

ติดต่อบูชาได้ที่ **พระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร** หรือที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

ท่านที่ต้องการบรรจุด้วยตนเองทางมูลนิธิฯ จะเปิดให้บรรจุได้ทุกวันเสาร์ต้นเดือน และระหว่างการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์เถรานุเถระ (๑ – ๑๕ พฤษภาคม และ ๑ – ๑๕ ธันวาคม ของทุกปี)

หนังสือ และ เทป ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย

๑. หนังสือ **ชีวประวัติ ผลงาน** และ **รวมพระธรรมเทศนา** ๖๓ **กัณฑ์** ของ **หลวงพ่อวัดปากน้ำ** พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) เป็นหนังสือขนาด ๘ หน้ายกจำนวน ๑,๐๐๐ หน้า กระดาษปอนด์ปกแข็งเดินทองราคาเล่มละ ๓๕๐ บาท
๒. หนังสือ **ทางมรรคผลนิพพาน-รวมธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย** โดย **หลวงพ่อวัดปากน้ำฯ** และ **คณะศิษย์ฯ** เป็นหนังสือขนาด ๘ หน้ายก จำนวนเกือบ ๘๐๐ หน้า

(กำลังจัดพิมพ์)

๓. หนังสือ **ชีวประวัติ หลักการสอนสมถวิปัสสนากัมมัฏฐาน (เบื้องต้น)** และ **พระธรรมเทศนาเรื่องพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ** (พร้อมภาพสีประกอบ) พิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ตทั้งเล่ม (จำนวน ๑๐๐ กว่าหน้า) ราคาเล่มละ ๑๐๐ บาท
๔. หนังสือ **พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** โดยหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ และคณะศิษย์ ประกอบด้วย **พระธรรมเทศนา เรื่องพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ หลักการเจริญภาวนาสมาธิ** และ **การรักษาศีล** จำนวน ๒๐๐ หน้า
ปกแข็ง กระดาษปอนด์ ราคาเล่มละ ๑๐๐บาท
ปกอ่อน กระดาษปอนด์ ราคาเล่มละ ๖๐ บาท
๕. หนังสือ **พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** เล่ม ๒
ปกอ่อนกระดาษปอนด์ ราคาเล่มละ ๓๐ บาท
๖. หนังสือ **โพธิปักขิยธรรม-อิทธิบาท ๔** ราคาเล่มละ ๓๐ บาท
๗. หนังสือ **หลักการเจริญภาวนา (เบื้องต้น)** ราคาเล่มละ ๑๐ บาท
๘. เทป **สอนภาวนา** และ**ธรรมบรรยาย** ม้วนละ ๕๐ บาท

มีให้บูชาที่

ตึกบวรเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพ ๑๐๑๖๐ และที่
ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ(วัดภูเขาทอง) กรุงเทพ ๑๐๑๐๐
รายได้ บำรุง มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรมในโครงการทั้ง ๒ และ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี**

สั่งซื้อทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่ายเงินให้กับมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ (สั่งจ่ายเงินทาง ปณ. พลับพลาไชย ด้วย)

ท่านผู้มีจิตศรัทธาประสงค์ที่จะสนับสนุนการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติประการหนึ่งประการใด เพื่อเป็นธรรมทานที่พระพุทธองค์ตรัสว่าเป็นทานที่ยิ่งกว่าทานใด ๆ โปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพตามกำลังศรัทธาได้ที่ :

๑. ท่านเจ้าคุณ**พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ (ที่ตึกบวรเทพมุนี) กทม. ๑๐๑๖๐ (หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่ายเงินทาง ปณ. พลับพลาไชย)

๒. **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕ (หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** โดยสั่งจ่ายเงินทาง ปณ. พลับพลาไชย)

ใบปวารณา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นามผู้บริจาค.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทร.....

ประสงค์จะ

☐ รับเป็นเจ้าภาพที่ดินเป็นที่ตั้งสถาบันฯ เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์

☐ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตลอดการอบรม รูปละประมาณ ๑,๕๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ ค่าภัตตาหารแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่จะมาเข้ารับการอบรม รุ่นละประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ รูป เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยวันละประมาณ ๑๐,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา ประจำวันที่.....

เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพถวายกลดแด่พระสงฆ์

ชุดละ ๘๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพกิจกรรมเผยแพร่ธรรมปฏิบัติทั่วไปเป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพร่วมสร้างพระอุโบสถ.....บาท

☐ เป็นเจ้าภาพร่วมบรรจุพระผงจำนวนพระ.....องค์

เป็นจำนวนเงิน.....บาท

ใบบอกรับเป็นสมาชิก

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นาม.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

ประสงค์จะ: ☐ **บอกรับเป็นสมาชิกนิตยสาร "ธรรมกาย"** (ไม่คิดค่าส่ง) ตั้งแต่ฉบับที่.....

☐ ๑ ปี อัตรา ๑๒๐ บาท ☐ ๒ ปี อัตรา ๒๔๐ บาท ☐ ๓ ปี อัตรา ๓๖๐ บาท

☐ ให้จัดส่งตามที่อยู่ข้างบนนี้

☐ จัดส่งถวาย/ให้แก่: .....

ที่อยู่.....

(ลงชื่อ).....

โปรดส่งใบบอกรับไปที่: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕
หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ (สั่งจ่าย **ปณ. พลับพลาไชย แห่งเดียว**)
หากส่งเช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมแก่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

ใบบอกรับเป็นผู้อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์นิตยสาร "ธรรมกาย"

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นาม.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

ประสงค์จะ: ☐ **รับเป็นผู้อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์นิตยสาร** และให้ประกาศชื่อไว้ที่

☐ ปกหน้าด้านใน ๔,๐๐๐ บาท ☐ ปกหลังด้านนอก ๕,๐๐๐ บาท

☐ ปกหลังด้านใน ๓,๐๐๐ บาท ☐ หน้าสอดสี ๓,๐๐๐ บาท

☐ อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์ ๑,๐๐๐ บาท ☐ ประสงค์จะออกนาม ☐ ไม่ประสงค์ออกนาม

☐ อื่น ๆ.....จำนวนเงิน.....บาท

(ลงชื่อ).....

โปรดส่งใบบอกรับไปที่ : **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕
หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ (สั่งจ่าย **ปณ. พลับพลาไชย แห่งเดียว**)
หากส่งเช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมแก่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

ᨾᨿᩁᩣᨶᩈᩣᨾᩣᨣᩤᨾᩣᨶᩈᩣᨾᩣᨣᩤᨾᩣᨶᩈᩣᨾᩣᨣᩤᨾ

พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ พระภาวนาโกศลเถร
กำลังต่อวิชชาธรรมกายชั้นสูง ให้แก่พระภิกษุสงฆ์ที่เข้าถึงธรรม ในการอบรมพระกัมมัฏฐาน
แด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๑๑ ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี

ด้วยอภินันทนาการ จาก

บริษัท ทวีศักดิ์เทรดดิ้ง

347/7-8 ซอยลือชา 1 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม.

โทร. 278—4565